ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

โดย
นางสาวจินตนา ศิลปรัตน์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง
ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2545

ISBN 974 – 653 – 552 – 8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE RELATIONSHIPS BETWEEN THE DESIRED CHARACTERISTICS AND SELF-DIRECTED LEARNING READINESS LEVEL OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN SUPHAN BURI PROVINCE

By

Jintana Silparat

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Nonformal Education

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2002

ISBN 974 – 653 – 552 – 8

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี” เสนอโดยนางสาวจินตนา ศิลปรัตน์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง

……...
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ ……. เดือน ……พ.ศ. ……

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ ดร.ชิดชงค์ นันทนาเนตร
2. อาจารย์ มณี ศรีวิบูลย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

…… ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุพัตรา ชุมเกตุ)
……../……/……..

…… กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชิดชงค์ นันทนาเนตร)
……./……/……..

…… กรรมการ
(อาจารย์ มณี ศรีวิบูลย์)
……../……../……..

…… กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนงค์พร สมานชาติ)
……../……../……..

K 43469106 : สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง
คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู / การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

จินตนา ศิลปรัตน์ : ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี (THE RELATIONSHIPS BETWEEN THE DESIRED CHARACTERISTICS AND SELF-DIRECTED LEARNING READINESS LEVEL OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN SUPHAN BURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร.ชิดชงค์ นันทนาเนตร และอาจารย์ มณี ศรีวิบูลย์. 219 หน้า. ISBN 974-653-552-8

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี 2) ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู และ3) ศึกษาสมการพยากรณ์ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 466 คน ซึ่งได้จากการ สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนตามขนาดของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการหาค่าระดับของสภาพทั่วไป การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าสถิติ t-test และ ONE WAY ANOVA เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายคู่โดยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธี Stepwise เพื่อศึกษาสมการพยากรณ์ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู จำแนกตามตัวแปรต่าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัย พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุโดยเฉลี่ย 45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอน 22 ปี สอนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดกลาง แหล่งข้อมูลที่ครูใช้ในการแสวงหาความรู้ ได้แก่ แหล่งข้อมูลในโรงเรียน เอกสาร/วารสาร/นิตยสาร และการฝึกอบรม/การประชุมทางวิชาการ

2. ครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางด้านวิชาชีพครู อยู่ในระดับดี

3. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.71 จากค่าสูงสุด 5.00)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กับตัวแปรต่าง ๆ พบว่า เพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอนและขนาดโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ส่วนอายุ วุฒิการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. สมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร ที่เป็นตัวพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ($Y_{รวม}$) คือ วุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) โดยตัวแปรทั้งสาม สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 30.00 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.548 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.317 ดังสมการ

$$Y_{รวม} = 1.805 + 0.186X_3 + 0.144X_{7.2} + 0.260\ X_{7.3}$$

K 43469106 : MAJOR : ADULT AND CONTINUING EDUCATION
KEY WORD : THE DESIRED CHARACTERISTICS OF TEACHERS/ SELF-DIRECTED LEARNING READINESS
JINTANA SILPARAT : THE RELATIONSHIPS BETWEEN THE DESIRED CHARACTERISTICS AND SELF-DIRECTED LEARNING READINESS LEVEL OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN SUPHAN BURI PROVINCE. THESIS ADVISORS : CHIDCHONG NANTANANATE, Ed.D., AND MANEE SRIWIBOON. 219 pp. ISBN 974-653-552-8

The purposes of this research were to study the level of Self-Directed Learning Readiness (SDLR) of Primary School Teachers in Suphan Buri province; and to investigate the relationships of the SDLR level and gender, age, educational level, teaching experience, pupil-class level, school size and scores of desired characteristics ; and to study prediction equation of SDLR of Primary School Teachers. The sample group of the study were 466 Primary School Teachers selected by multistage random sampling method.

The research instrument used for data collection were questionnaires which consisted of 3 parts : general information of the sample group, questionnaires on desired characteristics of teachers and SDLR scale The statistics used for data analysis were mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The major finding were as follow :

1. The majority of the sample group were females, their average age are 45 years and they earned bachelor degree. They taught in the medium size primary schools and their teaching experience were 22 years on the average. They used school learning resources, document, journal, periodical, training and academic conferences more often than other learning resources.

2. The desired characteristics of the sample group related to personality, desired characteristics related to moral and ethics and desired characteristics related to teaching ability were at a high satisfactory level.

3. The SDLR level of the sample group were at a high level. ($\bar{X}$ = 3.71out of 5.00)

4. The research result showed that gender, teaching experience, pupil-class level and school size were not statistically related to the SDLR level but age, educational level and scores of desired characteristics were statistically related to the SDLR at a significant level of 0.05

5. The prediction equation SDLR, indicates 3 variables namely : educational level (X_3), the desired characteristics related to moral and ethics ($X_{7.2}$) and desired characteristics related to teaching ability ($X_{7.3}$). These 3 variables can predict the tendency of SDLR of Primary school Teachers with 30.00% prediction power, the multiple regression is 0.548 and standard error is 0.317. The prediction equation is as follow :

$$Y_{tot} = 1.805 + 0.186X_3 + 0.144X_{7.2} + 0.260\ X_{7.3}$$

Department of Nonformal Education Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2002
Student's sigature .....
Thesis Advisors' signature 1 ..... 2 .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจากท่านอาจารย์ ดร. ชิดชงค์ นันทนาเนตร และอาจารย์มณี ศรีวิบูลย์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ เอาใจใส่ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สุพัตรา ชุมเกตุ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อนงค์พร สมานชาติ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ทวีป ศิริรัศมี รองศาสตราจารย์ ดร.ทองปลิว ชมชื่น และอาจารย์ ดร.คีรีบูน จงวุฒิเวศย์ คณาจารย์ในภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียนที่กรุณาให้ความรู้ให้กำลังใจและให้โอกาสแก่ผู้วิจัยตลอดเวลาในการศึกษา จนทำให้ผู้วิจัยได้รับในสิ่งที่มุ่งหวังและตั้งใจ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่กรุณาตอบแบบสอบถามและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณอาจารย์ธงชัย อยู่วงษ์อั๋น ผู้อำนวยการและเพื่อนครูในโรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อตอบแทนพระคุณของเตี่ยกิม คุณแม่คง ศิลปรัตน์ และครูอาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ตลอดจนพี่ น้อง และหลานในครอบครัวศิลปรัตน์ และสมาชิกการศึกษาผู้ใหญ่รุ่นที่ 27 (ภาคความร่วมมือ) ที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาสมความปรารถนา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ญ

บทที่

1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ 1

วัตถุประสงค์การวิจัย 7

ข้อคำถามของการวิจัย 8

สมมติฐานของการวิจัย 8

กรอบแนวคิดของการวิจัย 9

ขอบเขตของการวิจัย 10

นิยามศัพท์เฉพาะ 11

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 13

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 14

ครูและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 14

ความหมายของครู 14

ความสำคัญของครู 15

คุณสมบัติของครู 17

จรรยาบรรณในวิชาชีพครู 19

จรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 23

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 28

ลักษณะของครูดีและมีประสิทธิภาพ 31

บทบาทของครูประถมศึกษา 38

หน้าที่ของครูประถมศึกษา 40

คุณลักษณะของครูประถมศึกษาที่พึงประสงค์ 43

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดสุพรรณบุรี 45

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่		หน้า
2	การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	47
	ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	47
	แนวคิดและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	51
	ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	56
	ครูในบทบาทของพี่เลี้ยงหรือผู้อำนวยความสะดวก	59
	บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	61
	เป้าหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	62
	คุณสมบัติของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	62
	รูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	64
	บรรยากาศของการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	66
	กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	66
	การฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	68
	การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	70
	วิธีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	71
	แบบวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	73
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	75
	งานวิจัยเกี่ยวกับครูและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	75
	งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง	79
3	วิธีดำเนินการวิจัย	93
	การดำเนินการวิจัย	93
	ระเบียบวิธีวิจัย	94
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	94
	ตัวแปรที่ศึกษา	96
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	97
	การพัฒนาเครื่องมือ	99
	การหาคุณภาพเครื่องมือ	99
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	100
	การวิเคราะห์ข้อมูล	100

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนวิทยทรัพยากร

บทที่ หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 103
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 103
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี 106
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดของโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี 122
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี 153
ตอนที่ 5 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี 156
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 179
สรุปผลการวิจัย 180
อภิปรายผลการวิจัย 182
ข้อเสนอแนะ 190
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 190
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 191

บรรณานุกรม 193
ภาคผนวก 202
ภาคผนวก ก องค์ประกอบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง 203
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี 208
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย 216
ประวัติผู้วิจัย 219

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงเรียน นักเรียนและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	47
2	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองกับการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้สอน.....	50
3	จำนวนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี แยกตามขนาดโรงเรียน และจำนวนครู	95
4	จำนวนโรงเรียน และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	96
5	ข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	104
6	แหล่งข้อมูลที่ครูใช้ในการแสวงหาความรู้.....	105
7	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี	107
8	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	108
9	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	109
10	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี	111
11	ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	112
12	ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	113
13	ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.....	115

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ หน้า

14 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 116

15 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียนรู้ของตน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี... 117

16 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 118

17 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 119

18 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี..... 120

19 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง โดยรวมเรียงลำดับ..... 121

20 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีเพศต่างกัน..... 122

21 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีอายุต่างกัน..... 123

22 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของครูที่มีอายุต่างกัน..... 125

23 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพของครูที่มีอายุต่างกัน..... 126

24 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ของครูที่มีอายุต่างกัน..... 127

25 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ของครูที่มีอายุต่างกัน.... 127

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ หน้า

26 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการมองอนาคตในแง่ดี ของครูที่มีอายุต่างกัน..... 128

27 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ของครูที่มีอายุต่างกัน..... 129

28 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง โดยรวมของครูที่มีอายุต่างกัน..... 130

29 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 131

30 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการชี้นำตนเองในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบ ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 132

31 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 134

32 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 134

33 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 135

34 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 135

35 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 136

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ หน้า

36 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 136

37 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการมองอนาคตในแง่ดีของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 137

38 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 137

39 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน..... 138

40 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน..... 139

41 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน..... 140

42 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน... 141

43 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่สอนในระดับชั้นที่ต่างกัน..... 142

44 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่ทำการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน..... 143

45 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน..... 144

46 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 146

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ หน้า

47 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของครูที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 147

48 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ของครูที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 149

49 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพของครูที่มี ลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 149

50 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ของครูที่มี ลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 150

51 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนต่างกัน ของครูที่มี ลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 150

52 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียนรู้ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 151

53 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 151

54 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดีของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 152

55 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน..... 152

56 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง..... 153

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ หน้า

57 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 157

58 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 158

59 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี..... 159

60 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี..... 160

61 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี..... 161

62 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี..... 162

63 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี..... 163

64 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี..... 164

65 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 165

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ หน้า

66 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 166

67 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 167

68 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 168

69 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 168

70 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 169

71 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 170

72 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 171

73 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ($Y_{รวม}$) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 172

74 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ($Y_{รวม}$) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี..... 173

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) และมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้คนเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ก็คือคุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้คนที่รู้จักคิดวิเคราะห์รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาคน เป็นเครื่องมือเตรียมคนและสังคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงยุคที่วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาการได้เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ตราบใดที่ยังมีชีวิตอยู่มนุษย์จะต้องมีการเรียนรู้อยู่เสมอ และการเรียนรู้นั้นจะต้องกระทำด้วยตัวของตัวเอง ไม่มีใครเรียนแทนกันได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีแนวพระราชดำริว่า การศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขอบเขตของการศึกษาที่แท้จริงนั้นมิได้จบอยู่เพียงในระบบการศึกษาหรือเพียงช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วการศึกษาของคนต้องเป็นการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดชั่วชีวิตของบุคคลนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกในยุคปัจจุบันที่เปิดกว้างในเรื่องของการสื่อสารและการไหลเวียนของข่าวสารข้อมูลเข้าสู่สภาพของ “สังคมแห่งการเรียนรู้” ที่มีความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างมากมายทั่วโลก ดังนั้นการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ ย่อมส่งผลให้ความรู้ที่ได้รับเมื่อสำเร็จการศึกษากลายเป็นสิ่งล้าสมัยเมื่อเวลาล่วงเลยไป การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญและจะกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่จำเป็นต่อความอยู่รอดของคน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2542 : 88-89) จากแนวพระราชดำริด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แสดงว่าทรงให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อเนื่องเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ไม่มีวันสิ้นสุด ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539:19)ได้ให้ความเห็นว่า “...การเรียนรู้ นำมาซึ่งความเข้าใจในสภาวะที่ตนเองเป็นและเผชิญอยู่ ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในสภาวะความเป็นไปของโลกของสังคมคู่แข่ง มีความเข้าใจในวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่

สำคัญต่อการประเมิน วิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ เข้าใจความผิดพลาดและความล้มเหลวในอดีตให้ดีขึ้นจนอาจกล่าวได้ว่า ในโลกปัจจุบันไม่มีใครจะสามารถอยู่รอดหรือประสบผลสำเร็จได้ ถ้าหากไม่มีการเรียนรู้..." ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ จอห์น ดิวอี้ (อ้างถึงใน สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ 2540 :1) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเช่นเดียวกับชีวิต คือ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น คนเราจึงต้องได้รับการศึกษาอยู่ตลอดเวลา และจะต้องดำเนินไปตลอดชีวิต ในทัศนะของพระพุทธศาสนา มีคำสอนว่า การศึกษาเป็นหลักที่สอนว่ามนุษย์จะต้องแก้ไขพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และจะต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาโดยไม่ประมาท คือ หยุดไม่ได้ ถ้าหยุดเป็นการประมาท (พระธรรมปิฎก 2542 :17) ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต มักมีคำกล่าวในศาสนาพุทธอยู่เสมอว่า "การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษา" ในศาสนาอิสลามจากคัมภีร์กุรอานมีคำสอนว่ามนุษย์จะต้องมีการเรียนอย่างต่อเนื่อง "จากเปลถึงหลุมฝังศพ" (from cradle to graveyard) ดร.ป๋วย อึ๊งภากร กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน (from womb to tomb) การศึกษาจึงเป็นกระบวนการตลอดชีวิต (สุนทร สุนันท์ชัย และ สนอง โลหิตวิเศษ 2544 : 203) ซึ่งสอดคล้องกับ โนลล์ (Knowles) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะต้องเกิดขึ้นตลอดชีวิต ซึ่งในปัจจุบันโครงสร้างทางการศึกษาของไทยก็พยายามจัดให้เอื้อต่อแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต โดยการสร้างให้ระบบการศึกษาเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน สามารถกระทำได้ด้วยการขยายช่องทางการศึกษาให้มีความหลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเอื้อให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ในทุกสถานภาพ ทุกเวลา ทุกสถานที่ ทุกช่วงอายุ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

การเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถเรียนรู้ได้ในหลายรูปแบบ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นรูปแบบหนึ่งที่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้แรงจูงใจของบุคคล เป็นกระบวนการซึ่งผู้เรียนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง จะโดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ต้องก็ได้ ผู้เรียนจะทำการวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตน กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แยกแยะแจกแจงแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นคนและอุปกรณ์ เลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งลักษณะนี้ เรียกว่า "การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง" (Self – directed Learning) (Knowles, อ้างถึงใน ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร 2542:15) ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่นักการศึกษาพึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียนมากที่สุด เป็นเป้าหมายสำคัญยิ่งของการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาแก่เด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม เพราะเชื่อว่าบุคคลที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learner)(สมคิด อิสระวัฒน์ 2543:169) ดังนั้น ถ้าทุกคนสามารถพัฒนาศักยภาพแห่งตนในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้สูงขึ้นและต่อเนื่อง จะทำให้เกิดบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นการผลิต "ผู้รู้" "ผู้สร้างความรู้" และ "องค์ความรู้"

ภายหลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพื่อให้เกิดการปฏิรูปสังคมไทยในด้านต่าง ๆโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพคนไทยและเพิ่มพูนความเข้มแข็งทางด้านปัญญาของสังคมไทย ให้สามารถแก้ปัญหาให้พ้นไปจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เผชิญอยู่ การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของคนไทย เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้พร้อมจะเผชิญสถานการณ์ทันโลกยุคใหม่ที่มีความเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างรวดเร็ว ซึ่งหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาก็คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดวิชาเป็นตัวตั้งมายึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด (ประเวศ วะสี 2543:ก) แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ยึดหลักสำคัญ 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน การให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น เนื้อหาในพระราชบัญญัติยังสะท้อนให้เห็นจริงว่ารัฐให้ความสำคัญต่อการศึกษา ยืดหยุ่นรูปแบบและองค์กรที่จัดการศึกษา การใช้สื่อตัวนำและรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย เช่น การเรียนแบบทางไกล การเรียนด้วยตนเอง การเรียนรู้ในสถานประกอบการ การฝึกอบรมระยะสั้น ทั้งแบบที่เป็นชั้นเรียนและไม่เป็นชั้นเรียน การเรียนแบบบูรณาการ การเรียนรู้โดยกรณีศึกษา การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ฯลฯ จากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการจัดการศึกษาต่าง ๆ เหล่านี้ ผนวกกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน สามารถเอื้อให้บุคคลได้มีโอกาสในการเรียนรู้กว้างขวางขึ้น ทั้งในด้านเนื้อหาหรือองค์ความรู้ต่าง ๆ และในด้านรูปแบบวิธีการเรียนรู้และยังช่วยลดอุปสรรคและข้อจำกัดบางประการอันเนื่องมาจากปัญหาส่วนตัวของบุคคลเอง เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว หรือปัญหาด้านเวลาของผู้เรียน บุคคลจะสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามอัตภาพของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม การที่ผู้เรียนจะสามารถตักตวงความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ตนเองสามารถแยกแยะข้อมูลความรู้และได้เรียนรู้สิ่งที่ต้องการของตนได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะใช้ในการเรียนรู้ของบุคคล เพราะจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาบุคคลในหลายด้าน เช่น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการค้นคว้า รู้จักการตัดสินใจและมีความรับผิดชอบในตัวเอง ซึ่ง บรอคเคทท์ และฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra 1991:11) กล่าวว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นบุคลิกลักษณะที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน ซึ่งจะมีอยู่ในระดับมากหรือน้อยต่างกัน ก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้นั้นและมีความเห็นว่าบุคคลสามารถเพิ่มความสามารถในการชี้นำตนเองให้มีมากขึ้นได้เมื่อได้รับเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

การเรียนรู้ที่เหมาะสม แหล่งเรียนรู้ ประสบการณ์และการสนับสนุนช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สมคิด อิสระวัฒน์(2538) เรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของคนไทย พบว่าคุณลักษณะของบุคคลซึ่งเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self – directed Learning) อาจเกิดขึ้นจากการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้บุคคลเกิดคุณลักษณะเป็นผู้เรียนด้วยตนเอง โดยต้องเป็นคนช่างสังเกต คิดวิเคราะห์ เป็นนักปฏิบัติและนักประเมินผล ซึ่งนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และพบว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลประสบผลสำเร็จในอาชีพ ฐานะความเป็นอยู่และการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ Kidd (1976:108 – 109) ได้ศึกษางานของนักจิตวิทยาหลาย ๆ ท่านเกี่ยวกับความอยากรู้อยากเห็น (inquiry) และสรุปว่าความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวมนุษย์โดยธรรมชาติมีมาแต่กำเนิด เป็นกระบวนการภายในของมนุษย์ สามารถเรียนรู้ได้เองถ้าปล่อยให้อยู่ตามลำพัง แม้ไม่แสวงหาก็สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หรือได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้ ลักษณะเช่นนี้เป็นการเรียนรู้ที่มีอิสระและเป็นการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ลูซี่ เมดเซน กูกลิเอลมิโน (Lucy Madsen Guglielmino) แห่งมหาวิทยาลัยจอร์เจีย ได้ศึกษาและสร้างแบบวัดลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self – Directed Learning Readiness Scale - SDLRS) ขึ้น โดย กูกลิเอลมิโน ได้ให้ความหมายของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่าเป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นว่าตนเองมีทัศนคติเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและในการศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นศึกษาทัศนคติของบุคคล มิใช่เป็นการวัดลักษณะพฤติกรรมหรือการกระทำ กูกลิเอลมิโน ได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้วัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จากผลการทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว กูกลิเอลมิโนได้ข้อสรุปว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (openness to learning opportunities)
2. มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (self concept as an effective learner)
3. ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (initiative and independence in learning)
4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (information acceptance of responsibility for one's own learning)
5. ความรักในการเรียนรู้ (love of learning)
6. ความคิดสร้างสรรค์ (creativity)
7. การมองอนาคตในแง่ดี (positive orientation to the future)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (ability to use basic study skills and problem - solving skills)

มีงานวิจัยหลายเรื่องที่ใช้เครื่องมือนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลในสาขาต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การ (Grey 1986 และ Jude – York 1993) และ ดิกสัน (Dixon) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองกับจำนวนปีการศึกษาในโรงเรียน อายุและเพศ ของนักโทษชายและหญิงของทัณฑสถานรัฐมิชิแกน ได้ข้อสรุปว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มีความสัมพันธ์กับจำนวนปีของการศึกษาในโรงเรียน อายุและเพศ (Dixon 1992)

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ สนใจที่จะเรียนรู้ สามารถพึ่งตนเองได้ พัฒนาตนเองอย่างตลอดเวลาและตลอดชีวิตนำไปสู่การเป็นบุคคลที่สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน คุณลักษณะของผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนี้ เป็นคุณลักษณะที่มีส่วนสำคัญต่อการเป็นบุคคลที่มีคุณภาพขององค์การ องค์การประกอบด้วย คน เป็นทรัพยากรที่สำคัญความสำเร็จขององค์การขึ้นอยู่กับความสามารถและคุณภาพของบุคคลในองค์การ หากองค์การประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถกำหนดเป้าหมายของตนเองและเป้าหมายของงานสามารถตัดสินใจตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง เป็นบุคคลที่มีลักษณะของบุคคลที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน โรงเรียนเป็นองค์การที่มีครูเป็นบุคคลที่สำคัญ “ครู” ผู้เปรียบเสมือนนายท้ายเรือที่คอยคัดท้ายเรือ คือ “นักเรียน” ไปสู่จุดเป้าหมายของหลักสูตรเสริมสร้างความเข้มแข็งทางปัญญา พัฒนาตนให้รักการเรียนรู้ มีความสุขกับการเรียนรู้ มีความคิดในการแก้ปัญหาและเลือกสรรพสิ่งที่ดีมีคุณค่าที่สุดให้กับตนเองและสังคม โกสินทร์ รังสยาพันธ์ (2530 : 64) กล่าวว่า “.. ครูเป็นผู้รับภาระสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ชาติ ครู คือผู้สร้างสังคมให้เป็นพลเมืองดี ช่วยสร้างเยาวชนให้เป็นคนดีสำหรับทำประโยชน์ และเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต” เช่นเดียวกับ ธำรง นนท์ตา (2534:22) ที่กล่าวว่า หน้าที่ของครูนั้นเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นการปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจให้แก่เยาวชน เพื่อที่จะเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีและมีประสิทธิภาพของประเทศชาติในกาลข้างหน้า ผู้เป็นครูจึงจัดได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์บันดาลอนาคตของบ้านเมือง ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ครูมีความสำคัญต่อบุคคลและประเทศชาติบ้านเมืองเป็นอย่างมาก ชาติบ้านเมืองจะพัฒนาได้ก็เพราะคนในชาติได้รับการพัฒนา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

อย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ ถ้าระบบการศึกษาดี ครูดี ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ผลที่ได้รับคือ คุณภาพของนักเรียนก็จะดีไปด้วยอย่างแน่นอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นำมาซึ่งการปฏิรูปการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานชั้นสูงในระดับสากล โดยมุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา การศึกษาของประเทศเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด มีรูปแบบและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่การ “ปฏิวัติวัฒนธรรมการเรียนรู้” ของคนไทย เพื่อให้เด็กไทยได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ การปฏิรูปการศึกษาและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร สารสนเทศ ส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและเรียนด้วยตนเองได้ ในส่วนตัวครูนั้นจำเป็นต้องปรับแนวคิดและวิธีการสอนหรือการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกัน ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทตัวเองเสียใหม่จาก “ผู้ถ่ายทอดบทเรียน” เป็น “ผู้กระตุ้นและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้” ต้องปรับบทบาทจากการที่ครูยืนอยู่หน้าชั้นใช้เพียงชอล์กกับกระดานและบอกให้นักเรียนท่องจำ ไปเป็นครูยุคใหม่ที่มีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) เป็นผู้จุดไฟแห่งการเรียนรู้ เสริมพลังให้นักเรียน ช่วยสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่มผู้เรียน ให้คำแนะนำวิธีการเรียน การวางแผนการเรียน จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์และการประเมินผล เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองในสังคมแห่งการเรียนรู้ของโลกยุคใหม่ คนเป็นครูจึงควรมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง จะต้องเป็นครูมืออาชีพ ครูจึงควรมีและพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง คือ เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม มีความตั้งใจ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการวางแผนและควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีการฝึกฝนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้แก่ การเข้าร่วมฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การศึกษาดูงาน การศึกษาด้วยตนเองจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาแบบต่าง ๆ หรือการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ครูมีความรู้มากขึ้น สามารถปรับตัวได้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการปรับบทบาทของครูซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน เช่น สายหยุด จำปาทอง (2532:24-25) ได้กล่าวถึงบทบาทครูว่าครูควรเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอก ผู้นำแสดง มาเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความคิด รู้จักวิธีการศึกษาหาความรู้ ฝึกให้นักเรียนมีความสามารถทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อัปสร มีสิงห์ (2534:12-13) ที่กล่าวว่า ครู

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ควรเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง เป็นผู้ชี้นำแหล่งข้อมูลและแหล่งความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ เน้นการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการคิด ส่วนทัศนีย์ สงวนสัตย์ (2534 : 14-17) กล่าวสนับสนุนบทบาทของครูต่อการเรียนรู้ด้วยการพึ่งตนเองของนักเรียนอย่าง สอดคล้องกันว่า ครูควรเปลี่ยนบทบาทของตนเองโดยการสร้างบรรยากาศให้ทุกคนมีความเชื่อมั่นในตนเอง วางแผนการสอนโดยสร้างปัญหาให้คิด วินิจฉัยและตั้งจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ช่วยผู้เรียนในการวินิจฉัยความจำเป็นในการเรียนรู้ ในทำนองเดียวกัน จรรยา วรรณเวช (2538:บทคัดย่อ) และเลอพงษ์ อุปพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้สรุปถึงคุณลักษณะของครู ที่พึงประสงค์ในโรงเรียนประถมศึกษาว่า ครูควรมีคุณลักษณะที่ดี 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ แต่ในการประเมินคุณลักษณะของครูผู้สอนเพื่อการประเมินคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนปีการศึกษา 2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดคุณลักษณะของครูผู้สอนไว้ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพวิชาชีพครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูตามจรรยาบรรณและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การปฏิรูปการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นเรื่องสำคัญที่ครูพึงตระหนัก และต้องปรับเปลี่ยนตนเอง ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม พร้อมทั้งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี เพราะเห็นว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นคุณลักษณะที่สำคัญในหลาย ๆ คุณลักษณะของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และจะช่วยนำไปสู่การประสบผลสำเร็จในการทำงาน นอกจากนั้นผลการศึกษานี้ยังใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูให้สูงขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตและการทำงานต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยทำการวิเคราะห์ในองค์ประกอบต่าง ๆ 8 ด้าน ตามแบบวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของ ดร. ลูซี่ เมดเซน กูกลิเอลมิโน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

4. เพื่อศึกษาสมการพยากรณ์ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อคำถามการวิจัย

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและที่จำแนกออกเป็นองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ตามแบบวัดของ ดร. ลูซี่ เมดเซน กูกลิเอลมิโน อย่างไร

2. ครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร

3. ครูที่มีตัวแปร เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูที่แตกต่างกัน จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองแตกต่างกันหรือไม่

4. เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูมีความสัมพันธ์กันหรือไม่

5. มีตัวแปรใดบ้างที่สามารถพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน แตกต่างกัน

2. ครูที่มีอายุต่างกัน จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน แตกต่างกัน

3. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน แตกต่างกัน

5. ครูที่สอนในระดับชั้นต่างกัน จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน แตกต่างกัน

6. ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน แตกต่างกัน

7. ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน แตกต่างกัน

8. ตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู

9. ตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของครู สามารถพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

กรอบความคิดของการวิจัย

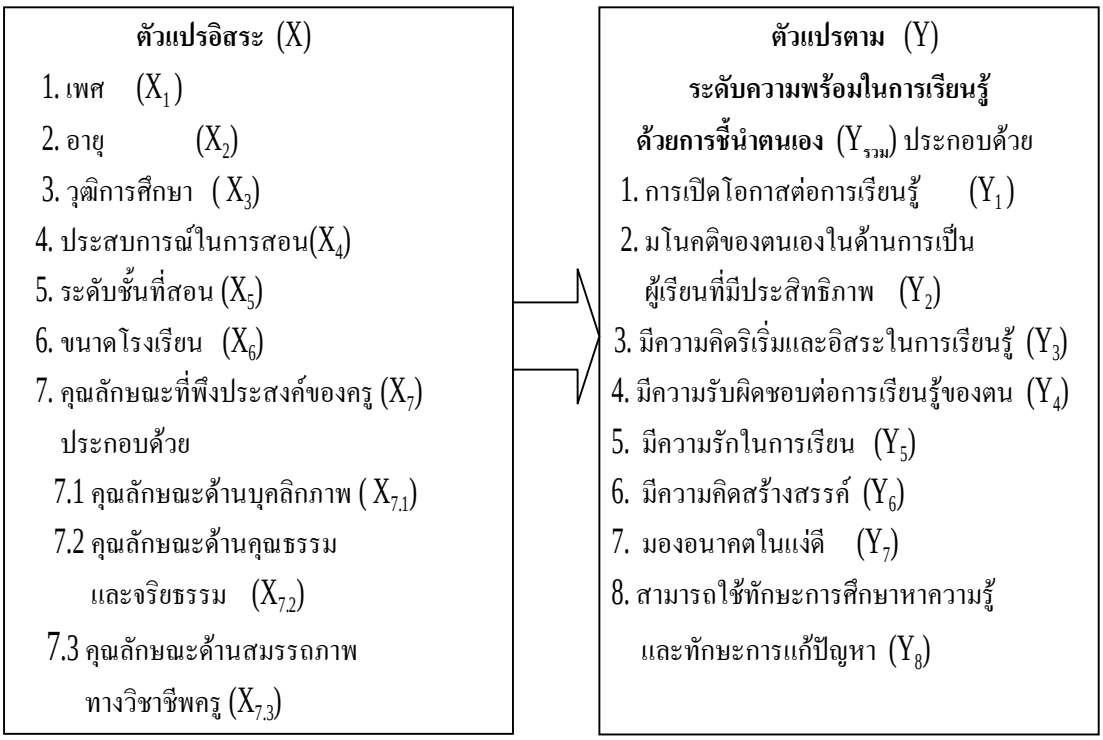

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 อำเภอ จำนวนโรงเรียน 432 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 4,676 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) ตามขนาดโรงเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 468 คน แยกเป็นครูจากโรงเรียน ขนาดเล็ก 92 คน ขนาดกลาง 201 คน และขนาดใหญ่ 175 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัวของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจำแนก ดังนี้

2.1.1 เพศ

2.1.2 อายุ

2.1.3 วุฒิการศึกษา

2.1.4 ประสบการณ์ในการสอน

2.1.5 ระดับชั้นที่สอน

2.1.6 ขนาดโรงเรียน

2.1.7 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หมายถึงผลรวมของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (SDLRS) ซึ่งระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ

2.2.1 การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้

2.2.2 มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ

2.2.3 ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้

2.2.4 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

2.2.5 ความรักในการเรียนรู้

2.2.6 ความคิดสร้างสรรค์

2.2.7 การมองอนาคตในแง่ดี

2.2.8 ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self - directed Learning) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลมีความคิดริเริ่ม มีความตั้งใจในการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้ มีทักษะในการขวนขวายหาความรู้ มีการวัดและประเมินผลต่อตนเอง และเป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (self - directed learning readiness) หมายถึง ภาพรวมของความรู้สึกหรือความคิดเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะ มีทัศนคติ (attitude) และความสามารถในด้านต่าง ๆซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลิขสิทธิ์

3. ภาพรวมระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หมายถึง คะแนนรวมระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จากองค์ประกอบ 8 ด้าน ของ ดร.ลูซี่ เมดเซน กลูลิเอลมิโน (Lucy Madsen Guglielmino อ้างถึงใน นรินทร์ บุญชู 2532:12-14) คือ

3.1 การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (openness to learning opportunities) หมายถึง การเป็นผู้รักความก้าวหน้า ใฝ่สร้างอนาคต สามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ ยินดีต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ยิ่งเรียนรู้มากยิ่งรู้สึกว่าสิ่งต่าง ๆ ในโลกล้วนน่าตื่นเต้น การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุก ต้องการเรียนรู้ให้มากขึ้นเพื่อจะได้เป็นคนที่มีคุณภาพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง เชื่อว่าไม่มีใครแก่เกินเรียน ถือว่าการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำหรับการดำเนินชีวิต ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หลายอย่างในแต่ละปีและคิดว่าผู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอคือผู้นำ

3.2 มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (self-concept as an effective learner) หมายถึง การเป็นผู้ต้องการเรียนรู้ ปรารถนาจะให้มีเวลามาก ๆ ที่จะเรียนในแต่ละวัน ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม สามารถหาเวลาเรียนได้เสมอไม่ว่าจะมีภารกิจยุ่งยากเพียงใดก็ตาม ไม่มีปัญหาในการอ่าน ทราบดีว่าเมื่อไรที่จะเรียนรู้เรื่องใด สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่

กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้ได้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเกือบทุกเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้ มีความสนุกสนานในการค้นหาคำตอบสำหรับข้อคำถามต่าง ๆ ชอบทดลองเรียนสิ่งใหม่ ๆ สามารถคิดค้นวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ และชอบสำรวจตรวจสอบปัญหาต่าง ๆ

3.3 ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (initiative and independence in learning) หมายถึง การเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ดี สามารถคิดค้นวิธีการต่าง ๆ ได้หลายแบบสำหรับการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ยอมรับความผิดพลาดของตน เป็นผู้นำกลุ่มในการเรียนรู้ต่าง ๆ และเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพทั้งในชั้นเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.4 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (information acceptance of responsibility for one's own learning) หมายถึงการเป็นที่ทราบดีว่าตนเองต้องการอะไร ถ้ามีสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ จะหาทางเรียนรู้ให้ได้ เข้าใจบทบาทของตนเองได้ดีว่าตนเป็นใครอยู่ในฐานะอะไร และกำลังทำอะไร ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร เมื่อต้องการเรียนสิ่งที่ยากก็ไม่ย่อท้อ ถ้าเป็นเรื่องที่ตนสนใจและสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความถนัดในเรื่องใด

3.5 ความรักในการเรียนรู้ (love of learning) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รักและใฝ่ใจในการเรียนรู้อยู่เสมอ มีความชื่นชอบผู้ที่รักการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ชอบแก้ปัญหาที่มีแง่คิดหลาย ๆ ทาง เห็นความสำคัญของการเรียนรู้และเห็นว่าการสอบไม่ใช่ประเด็นสำคัญ หากแต่ความเข้าใจต่อเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่า

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

3.6 ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) หมายถึง การเป็นผู้ที่รู้จักตนเองดีพอในการเรียน ไม่ต้องการให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อประสบกับปัญหาที่ไม่เข้าใจ ไม่หลีกเลี่ยงจากสิ่งนั้น สามารถทำงานตามลำพังได้ดี โดยสามารถนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้

3.7 การมองอนาคตในแง่ดี (positive orientation to the future) หมายถึง การเป็นผู้ที่ชอบสถานการณ์การเรียนที่ท้าทาย ชอบการแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ มีความพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้ และคิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการศึกษา

3.8 ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (ability to use basic study skills and problem - solving skills) หมายถึง การเป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจในการศึกษาเรื่องใหม่ ๆ ทราบแหล่งข้อมูลที่ต้องการค้นหา มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างมาก มีทักษะการฟัง การอ่าน การเขียนและการจำ รู้จักวิธีการเรียนและเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

4. ครู หมายถึง ครู - อาจารย์ ผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

5. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

6. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู หมายถึง คุณลักษณะที่ดีของครูผู้สอน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ตามกรอบแนวคิด ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียน ปีการศึกษา 2543 ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของครู พ.ศ.2539 และเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537ในการวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู กำหนดเกณฑ์การวัดเป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัด โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับควรปรับปรุง
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับดี

7. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนที่แบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ คือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน น้อยกว่า 121 คน
ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121- 300 คน
ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มพูนทักษะของตนเองยิ่งขึ้น และมีมโนภาพที่ดีในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยการขวนขวายหาความรู้อยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับหลักการการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. เพื่อเป็นข้อมูลให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนา จัดประสบการณ์หรือโครงการฝึกอบรม สัมมนาแก่ครู ให้มีความเหมาะสมตามระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองแต่ละระดับ เพื่อพัฒนาครูไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์

3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยในการพัฒนา นักเรียน ครู และบุคคลทั่วไป ให้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น และยังเป็นการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้กว้างขวางออกไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอในรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับครู
2. บทบาทหน้าที่และคุณลักษณะของครู
3. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี
4. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ครูและคุณสมบัติที่พึงประสงค์

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา และมีตัวแปรที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความเป็นครู ดังนั้น ผู้วิจัยจึงค้นคว้าและนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ “ครู” ดังนี้

ความหมายของ “ครู”

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 168) กล่าวว่า ครู หมายถึง ผู้สอนศิษย์และเป็นผู้ที่ทำงานหนัก อันเนื่องจากการสั่งสอนอบรมศิษย์ให้เป็นคนดี

ทัตตชีโว ภิกขุ (2527 : 10) อธิบายว่า “ครู” มาจาก “ครุ” ซึ่งแปลว่า หนัก “ครู” เป็นคำเดียวกับ “คารวะ” ซึ่งแปลว่า เคารพ แปลว่า ตระหนักหรือซาบซึ้ง คือรู้ได้ด้วยปัญญา จากคำอธิบายนี้ขยายความได้ว่า

1. ครูแปลว่าหนัก ครูย่อมเป็นผู้ที่ผ่านการศึกษาค้นคว้ามาแล้วอย่างหนัก เพื่อสะสมความรู้เอาไว้ถ่ายทอดให้กับศิษย์ และครูย่อมเป็นผู้ที่มีความอดทนอย่างหนัก ในการสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

2. ครูแปลว่าตระหนัก ครูเป็นผู้ที่มีปัญญามาก เมื่อจะกระทำสิ่งใด ครูจึงสามารถตระหนักได้ว่าสิ่งนั้นผิดหรือถูก ดีหรือเลว ควรหรือไม่ควร เมื่อทำแล้วจะเป็นบุญหรือบาป เมื่อตระหนักอย่างนี้แล้ว ครูก็จะเลือกทำแต่ในสิ่งที่เห็นว่าดี ว่าถูก ว่าควรทำ และเมื่อทำไปแล้วก็ให้แต่ผลบุญเท่านั้น

กานต์ กุณาศล (2542 : 164-165) อธิบายความหมายไว้ว่า “ครู คือ ผู้ทำหน้าที่สั่งสอนเด็กหรือศิษย์ คำว่า สั่งสอนนั้นกินความกว้าง ทั้งสั่งสอน อบรมบ่มนิสัยให้เด็กเป็นผู้ที่มีความรู้ความคิดที่ดี มีลักษณะหรือความประพฤติที่ดีอย่างที่เราเรียกว่า พฤติกรรมในสมัยนี้ใครทำหน้าที่ทั้งหลายเหล่านี้ได้สมบูรณ์เป็นคนที่มีลักษณะครู คือความเป็นครู ครูส่วนมากจึงใช้คำแทนตัวเองว่าครูอยู่เสมอ แสดงว่าใครก็ตามที่เรียกตัวเองว่าครู ก็เท่ากับมีความสำนึกในความเป็นครู เท่ากับเตือนตัวเองว่าเราคือครู ซึ่งทำหน้าที่หลายประการที่กล่าวไว้ ทำให้เราไม่ละเลยบทบาทของเราอย่าแสดงบทบาทแต่เพียงเป็นอาจารย์ คือผู้บอกวิชาเท่านั้น”

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โดยสรุป ครูคือบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีคุณธรรม มีความเข้าใจ มีคุณลักษณะที่ดีที่จะทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ความสำคัญของครู

ในอดีตนั้นทุกสังคมคนที่มีความรู้ มีความฉลาดและมีประสบการณ์มากที่สุด จะมีบทบาทหน้าที่ที่นอกเหนือไปจากประกอบอาชีพตามปกติของตนเอง นั่นคือ การถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้กับคนรุ่นต่อไป คนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดหรือผู้สอนจะให้ความรู้และประสบการณ์ในทุกด้าน ภายในสังคมเล็ก ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้เรื่องของภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ตลอดจนการต่อสู้และการทำมาหากิน โดยถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นต่อไป และคนที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเหล่านี้จะถูกเรียกว่า “ครู” ซึ่งแปลว่าคนที่ทำงานหนักมากกว่าคนอื่น ๆ เพราะโดยปกติคนในสังคมนั้น ๆจะทำหน้าที่ในสังคมเพียงหน้าที่เดียว แต่คนที่เป็นครูนั้นจะต้องทำ 2 หน้าที่ คือ หน้าที่ในการทำมาหากินเพื่อเลี้ยงครอบครัวและหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนลูกศิษย์อีกหน้าที่หนึ่งด้วย ครูจะต้องทำหน้าที่พิเศษกว่าอาชีพอื่น งานครูเป็นงานที่มีคุณค่าต่อบุคคล ต่อสังคม

เนื่องจากครูจะต้องทำงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคน และการพัฒนาคนให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ก็ต้องใช้คนที่มีความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาสูง ต้องเป็นคนที่มีความอดทนและเสียสละ คนที่รักและศรัทธาในการเป็นครูอย่างแท้จริงเท่านั้นจึงจะทำงานครูได้อย่างมีความสุข การเป็นครูที่ดีนั้นมิใช่เป็นสิ่งที่ใคร ๆ ก็ทำได้ มีผู้กล่าวถึงครูในเชิงเปรียบเทียบว่า ครูคือ แม่พิมพ์ของชาติ การที่นำครูไปเปรียบเทียบกับแม่พิมพ์นั้น แสดงให้เห็นถึงความมุ่งหวังของบุคคลหรือสังคมที่ต้องการจะเน้นครูเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย สิ่งที่พิมพ์ออกมาจากแม่พิมพ์จะได้งดงามตามลักษณะที่พึงประสงค์ บางคนก็ว่า ครูคือปฏิมากรผู้ยิ่งใหญ่ ซึ่งหมายถึง ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนไปในทิศทางใดก็ได้ เพราะครูคือผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับเด็ก สามารถหล่อหลอมลูกศิษย์ให้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการได้ ถ้าครูปั้นหรือผลิตลูกศิษย์ให้มีคุณภาพลูกศิษย์นั้นก็จะเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า มีคุณภาพ บ้านเมืองประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรือง

พุทธทาสภิกขุ (2529 : 65) กล่าวถึงความสำคัญของครูว่า “โลก... คือครูสร้างวิญญาณของเด็ก แล้วเด็กโตขึ้นก็เป็นคน คนทั้งหมดรวมกันก็คือโลก ครูจึงอยู่ในฐานะสร้างโลก โดยผ่านทางเด็ก.... ความมุ่งหมายของครูก็คือสร้างเด็กให้เป็นคนดี แล้วเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นคนดี”

บุญช่วย จินดาประเสริฐ (2531:31-32) แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของครูอาจารย์ว่า “ครูอาจารย์เป็นทิศเบื้องขวา เปรียบเสมือน พ่อ แม่ คนที่สองของลูก เป็นปูชนียบุคคลที่ทุกคนเคารพบูชา เพราะครูมีแต่พระคุณ จึงเป็นที่รักและเชื่อถือของบุคคลทั่วไป ไม่เป็นพิษเป็นภัย เพราะครูมีแต่สร้างสรรค์ให้คนได้รับความเจริญงอกงาม”

โกสินทร์ รังสยาพันธ์ (2530 : 64) กล่าวว่า “ .... ครูเป็นผู้รับภาระสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ชาติ ครูคือผู้สร้างสังคมให้เป็นพลเมืองดี ช่วยสร้างเยาวชนให้เป็นคนดีสำหรับทำประโยชน์ และเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต คุณงามความดีของครูไม่มีที่สิ้นสุด เป็นคุณงามความดีอันกว้างใหญ่ไพศาล ดังพื้นน้ำในท้องมหาสมุทร....”

ธำรง นนท์ตา (2534 : 22) กล่าวว่า หน้าที่ของครูนั้นเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจให้แก่เยาวชน เพื่อที่จะเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีและมีประสิทธิภาพของประเทศชาติในกาลข้างหน้า ผู้เป็นครูจึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ บันดาลอนาคตของบ้านเมือง

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าครูมีความสำคัญต่อบุคคลและประเทศชาติบ้านเมืองเป็นอย่างมาก ชาติบ้านเมืองจะพัฒนาได้ก็เพราะคนในชาติได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธี และมีประสิทธิภาพถ้าระบบการศึกษาดี ครูดี ทำงานด้วยความรับผิดชอบแล้ว ผลที่ได้ออกมาก็จะดีตามไปด้วยอย่างแน่นอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คุณสมบัติของครู

บรรจง ชูสกุลชาติ (2531 : 6-13) กล่าวว่า ผู้มีวิญญาณแห่งความเป็นครูที่ดีต้องมีคุณสมบัติ14 ประการ คือ

1. ต้องเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ เป็นคนพูดจริง ทำจริง มีความจริงใจและมีคุณธรรม
2. ต้องเป็นผู้มีมารยาท มีจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อนละมุนละไม
3. ต้องเป็นผู้มีความใฝ่สูง แสวงสิ่งที่ดีกว่าในชีวิตอยู่เสมอ ให้สมกับที่ได้ชื่อว่า ครู เป็นผู้นำทางความคิดและวิญญาณของศิษย์
4. ต้องเป็นผู้เห็นเด็ก มีความสำคัญต้องรู้จักเด็กและเข้าใจเด็กเป็นอย่างดี
5. ต้องเป็นผู้รู้จักรักษาสุขภาพอนามัย ให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ
6. ต้องเป็นผู้มีอุดมคติ เป็นหลักในการดำเนินชีวิตให้ไปสู่จุดหมาย
7. ต้องไม่เล่นพรรคเล่นพวก ไม่ถือเขาถือเราแต่ควรถือว่าทุกคนเป็นพวกเรา
8. ต้องช่วยกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ อาจจะเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม อาจเป็นกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอย่างใดอย่างหนึ่ง
9. ต้องมีความรักโรงเรียน อยากให้โรงเรียนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความศักดิ์สิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

10. ต้องมีความอดทน อดทนต่อความทุกข์ยากลำบาก อดทนต่อคำตำหนิติเตียน อดทนต่อคำสรรเสริญเยินยอ คือ ไม่ลุ่มหลงละเมิด ผู้ที่มีความอดทนได้มากที่สุด ครูจึงควรเป็นผู้มีความอดทนเป็นเลิศ
11. ต้องเป็นผู้มีความสุจริตใจ สุจริตต่อหลักวิชาการทั่วไป สุจริตต่ออาชีพ และต่อชาติบ้านเมือง
12. ต้องเป็นผู้รู้จักกอบกู้ ครูที่มีวิญญาณครูจะต้องรู้จักกอบกู้ชื่อเสียงที่เสียไปให้กลับคืนมาให้ได้ รู้จักกอบกู้อาชีพตนเองและภูมิใจในอาชีพของครู
13. ต้องเป็นผู้ที่มีเชาวน์ไหวพริบ ครูจำเป็นต้องมีเชาวน์ ไหวพริบ ในการอบรมสั่งสอนนักเรียน เพราะครูมักพบปัญหาของเด็ก และคำถามที่เด็กอยากถาม อย่างคาดไม่ถึงอยู่ตลอดเวลา
14. ต้องเป็นผู้ร่วมงานเป็นคณะได้ ต้องไม่เอาตนเองเป็นมาตรการและเป็นมาตรฐานทั้งในการคิด การพูด และการทำงาน จะต้องเอามาตรการและมาตรฐานของส่วนรวมเป็นเกณฑ์

ยนต์ ชุ่มจิต (2531 : 21 – 22) กล่าวว่า ลักษณะพิเศษของครู หมายถึง บุคลิกภาพที่เป็นจุดเด่นเฉพาะ ที่ทำให้สังเกตเห็นได้ว่าแตกต่างไปจากผู้ที่ประกอบวิชาชีพ ได้แก่

1. บุกคลิกภาพ หมายถึง ส่วนประกอบต่าง ๆ ของร่างกายรวมทั้งเครื่องแต่งกายด้วย ควรมีลักษณะ

1.1 สง่างาม น่าศรัทธา

1.2 สุขุม เยือกเย็น

1.3 แต่งกายเหมาะสมกับวัย และไม่ล้ำสมัยจนเกินไป

1.4 ระมัดระวังอากัปกิริยาอาการ

2. ท่วงทีวาจา หมายถึง การแสดงออกทางการพูด

2.1 เสียงดัง ฟังชัด แจ่มแจ้ง

2.2 พูดอย่างมีลำดับก่อนหลัง

2.3 ไม่กระดากอายหรือสะทกสะท้าน

2.4 ยกตัวอย่างประกอบการพูดได้ชัดเจน เข้าใจง่าย

2.5 เป็นผู้พูด และผู้ฟังที่ดี

2.6 ใช้คำถามได้เหมาะสมกับเรื่อง

3. จริยวัตร หมายถึง กิริยาที่ควรประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี

3.1 มีวิญญาณ หรือ น้ำใจของความเป็นครู

3.2 ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี

3.3 กระทำสิ่งที่เหมาะสม ดีงาม

3.4 รู้จักเวลา และสถานที่

3.5 ประพฤติปฏิบัติตามกติกาของสถาบันนั้น ๆ

3.6 ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น

4. การแสดงออกทางความคิด

4.1 มองบุคคลต่าง ๆ ในหลาย ๆ ด้าน

4.2 มองการณ์ไกล (มองอย่างลึกซึ้ง มองหลาย ๆ ด้าน)

4.3 กล้าแสดงออกทางความคิดในสิ่งที่ดีงาม

4.4 มีเจตคติที่ดีแก่บุคคลอื่น

4.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

5.1 เสียสละ อดทน

5.2 พึ่งตนเอง

5.3 มีความรับผิดชอบสูง

5.4 ประหยัด อดออม

5.5 ปฏิบัติตามระเบียบวินัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

5.6 เอื้ออารี มีไมตรีต่อผู้อื่น

5.7 กตัญญูกตเวที

สรุปได้ว่า ครูจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในหลาย ๆ ด้าน และครูมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากอาชีพอื่นอยู่บ้าง ลักษณะพิเศษดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จะทำให้บุคลิกภาพของครูแตกต่างจากคนในสายอาชีพอื่น ครูจะต้องมีความสามารถพิเศษ ในการที่จะแสดงต่อสาธารณชน เป็นพิธีกรในงานต่าง ๆ เป็นวิทยากรฝึกอบรม และสัมมนา เป็นกรรมการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน เป็นสมาชิกในองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

จรรยาบรรณในวิชาชีพครู

พลสัณห์ โพธิ์ศรีทอง (อ้างถึงในเอกสารประกอบการบรรยาย ณ ห้องประชุมราชพฤกษ์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ 7 สิงหาคม 2540.) กล่าวถึงจรรยาบรรณในวิชาชีพครู ดังนี้

ความหมาย

จรรยาบรรณในวิชาชีพ หมายถึง ประมวลมาตรฐานความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เพื่อผดุงเกียรติและสถานะของวิชาชีพ โดยที่ข้อบัญญัตินั้นอาจจะเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือบอกกล่าวด้วยวาจาในสังคมวิชาชีพนั้นก็ได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ผู้กระทำผิดจรรยาบรรณ จะต้องได้รับโทษ โดยการกล่าวว่า ตักเตือน ถูกพักงาน หรือถูกยกเลิกใบประกอบวิชาชีพนั้นได้

ความสำคัญ

จรรยาบรรณในวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะจำแนกอาชีพว่าเป็นวิชาชีพหรือไม่ อาชีพที่เป็น “วิชาชีพ” นั้นกำหนดให้มีองค์กรรับรอง และมีการกำหนดมาตรฐานของความประพฤติของผู้อยู่ในวงการวิชาชีพซึ่งเรียกว่า “จรรยาบรรณ” ส่วนลักษณะ “วิชาชีพ” ที่สำคัญคือเป็นอาชีพที่มีศาสตร์ชั้นสูงรองรับ มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาวิชาชีพ มีการจัดการสอนศาสตร์ดังกล่าวในระดับอุดมศึกษาทั้งการสอนด้วยทฤษฎี และปฏิบัติ จนผู้เรียนเกิดความชำนาญและมีประสบการณ์ในศาสตร์นั้น นอกจากนี้จะต้องมีองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพ ตลอดจนมี “จรรยาบรรณในวิชาชีพ” เพื่อให้สมาชิกในวิชาชีพดำเนินชีวิตตามหลักมาตรฐานดังกล่าว

หลักที่กำหนดในจรรยาบรรณวิชาชีพทั่วไป คือ แนวความประพฤติปฏิบัติที่มีต่อวิชาชีพ ต่อผู้เรียน ต่อตนเอง และต่อสังคม ดังนี้

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ผู้ที่อยู่ในวงวิชาชีพ จะต้องยึดถือจรรยาบรรณในการดำรงชีวิตให้เป็นที่ยอมรับ คือ

1. ศรัทธาต่อวิชาชีพ ผู้ที่อยู่ในวงการวิชาชีพครู จะต้องมีความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ เห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นอาชีพที่สร้างคนให้มีความรู้ความสามารถ และเป็นคนที่พึงประสงค์ของสังคม ผู้อยู่ในวิชาชีพจะต้องมั่นใจ ภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพนี้ด้วยความรัก และชื่นชมในความสำคัญของวิชาชีพ

2. ธำรงและปกป้องวิชาชีพ สมาชิกของสังคมวิชาชีพต้องมีจิตสำนึกในการธำรง ปกป้องและรักษาเกียรติภูมิของวิชาชีพ ไม่ให้ใครมาดูหมิ่นดูแคลน หรือเหยียบย่ำ ทำให้สถานะของวิชาชีพต้องตกต่ำ หรือมัวหมอง การธำรงปกป้องต้องกระทำทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงปารรถนาหรือต้องมีการแก้ไขข่าว หรือประท้วงหากมีข่าวคราวอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อวิชาชีพ

3. พัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพ หน้าที่ของสมาชิกในวงการวิชาชีพ คือ การที่ต้องรับผิดชอบในการศึกษา ค้นคว้าวิจัย สร้างความรู้และเผยแพร่ความรู้ เพื่อทำให้วิทยาการในศาสตร์สาขาวิชาชีพครูก้าวหน้าทันสังคมทันเหตุการณ์ ก่อประโยชน์ต่อประชาชนในสังคม ทำให้คนเก่ง และฉลาดขึ้นโดยวิธีการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักเรียนใฝ่รู้ ช่างคิด มีวิจารณญาณ มีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์มากขึ้น

4. สร้างองค์กรวิชาชีพให้แข็งแกร่ง สมาชิกในวงวิชาชีพต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องสร้างองค์กรวิชาชีพให้มั่นคง ธำรงอยู่ได้ด้วยการเป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิก และเป็นเวทีให้คนในวงการได้แสดงฝีมือ และความสามารถทางการสร้างรูปแบบใหม่ของการเรียนการสอนตลอดจนการเผยแพร่ผลงานทางด้านการสร้างเรียนแบบใหม่ๆ การเสนอแนวความคิดใหม่ในเรื่องของการพัฒนาคน การเรียนการสอน และการประเมินผล

5. ร่วมมือในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ สมาชิกในสังคมวิชาชีพต้องร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในเรื่องของความคิด หรือการจัดประชุม สัมมนาและเปลี่ยนแนวคิด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมต่างๆ ขององค์กร หากไม่ได้รับความสนับสนุนจากสมาชิกแล้ว ทำให้องค์กรวิชาชีพขาดความสำคัญลง และไม่สามารถดำเนินภารกิจขององค์กรวิชาชีพต่อไปได้ บทบาทของการธำรงมาตรฐาน และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการก็ย่อมจะลดลงด้วย ถ้าไม่มีปริมาณสมาชิกที่สนับสนุนเพียงพอ

จรรยาบรรณต่อผู้เรียน

ครูจะต้องมีความประพฤติปฏิบัติต่อผู้เรียน 9 ประการ คือ

1. ตั้งใจถ่ายทอดวิชาการ บทบาทของครูต้องพยายามที่จะทำให้ลูกศิษย์เรียนด้วยความสุข เรียนด้วยความเข้าใจ และเกิดมานะพยายามที่จะรู้ในศาสตร์นั้น ครูจึงต้องตั้งใจอย่างเต็มที่ที่จะศึกษาวิชาการทั้งทางศาสตร์ที่จะสอน ศาสตร์ที่จะถ่ายทอดหรือวิธีการสอน ครูต้องพยายามที่จะหาวิธีการใหม่ ๆ มาลองทดลองสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2. รักและเข้าใจศิษย์ ครูต้องพยายามศึกษาธรรมชาติของวัยรุ่นว่ามีปัญหา มีความไวต่อความรู้สึก (sensitive) และอารมณ์ไม่มั่นคง ครูจึงควรให้อภัย เข้าใจ และหาวิธีการให้ศิษย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ ครูต้องพยายามทำให้ลูกศิษย์รักและไว้ใจ เพื่อที่จะได้กล้าปรึกษาในสิ่งต่างๆ แล้วครูก็จะสามารถช่วยให้ศิษย์ประสบความสำเร็จในการเรียน และการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ ปัจจุบันการส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง หรือการเรียนรู้จากการช่วยเหลือกันในกลุ่มอาจจะทำให้ผู้เรียนมีวิธีการหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากขึ้นมากกว่าจะคอยให้ครูบอกให้แต่ฝ่ายเดียว ครูจึงจำเป็นต้องชี้ช่องทางให้ผู้เรียนหาวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

4. ยุติธรรม อาชีพครูเป็นอาชีพที่จะต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นคนซื่อสัตย์ ยุติธรรม ไม่มีอคติลำเอียงต่อลูกศิษย์ ไม่เห็นว่าคนที่มีปัญหาเป็นคนน่ารังเกียจ หรือพอใจแต่เฉพาะศิษย์ที่เรียนเก่งไม่สร้างปัญหาเท่านั้น ครูต้องมีความเป็นธรรมในการให้คะแนน และพร้อมที่จะอธิบายวิธีการให้คะแนนและการตัดเกรดได้ ครูต้องรอบคอบในการกรอกคะแนน เพราะถ้าผิดพลาดแล้วบางครั้งก็จะทำให้ผู้เรียนที่ควรได้คะแนนดีๆ กลับได้คะแนนที่เกือบจะสอบตกไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

5. ไม่แสวงหาประโยชน์จากผู้เรียน ลักษณะของครูจะต้องเป็นผู้ที่ไม่แสวงหาอามิสสินจ้าง เงินไม่ใช่สิ่งที่สร้างความสุขเสมอไป ครูจึงจะต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ ในการกระทำใด ๆ อันอาจก่อให้เกิดความเข้าใจได้ว่า ครูกำลังหาประโยชน์จากศิษย์อย่างไม่เป็นธรรม

6. ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูมีอิทธิพลต่อศิษย์ทั้งด้านวาจา ความคิด บุคลิกภาพ และความประพฤติ ครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ลูกศิษย์ได้ซึมซับสิ่งที่ดีจากตัวครูไป เมื่อศิษย์เกิดศรัทธาในความสามารถของครู ศิษย์อาจจะเลียนแบบความประพฤติของครูไปอย่างไม่ได้เจตนา เช่น การตรงต่อเวลา การพูดจาชัดเจน การแสดงความคิดเห็นที่ตรงไปตรงมา สุภาพเรียบร้อย เป็นต้น

7. ให้เกียรติผู้เรียน การยกย่องให้เกียรติผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ และเกรงใจผู้สอน ครูไม่ควรใช้อำนาจในทางที่ผิด เช่น พูดจาข่มขู่ ใช้คำพูดไม่สุภาพ เปลี่ยนชื่อผู้เรียน เยาะหยันหรือดูถูกผู้เรียน การเคารพผู้เรียนในฐานะปัจเจกบุคคลเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจ และการเรียนรู้ที่ดี เมื่อผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างดี ย่อมก่อให้เกิดพลังใจในการศึกษาต่อไป

8. อบรมบ่มนิสัย ม.ล.ปิ่น มาลากุล อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมบ่มนิสัยเด็ก โดยท่านเชื่อว่า “การอบรมบ่มนิสัยใครนั้น เพียงแค่วันละนาทีก็ดีถมไป” ดังนั้นครูควรแบ่งเวลาในการให้การอบรมบ่มนิสัยผู้เรียน เช่น

ก่อนการสอนแต่ละชั่วโมงอาจชี้แนะหรือให้ความคิดที่ดีแก่ผู้เรียนได้ ครูควรถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องสอนคนให้เป็นคนดี

9. ช่วยเหลือศิษย์ ผู้เรียนมาอยู่ในสถานศึกษาพร้อมด้วยประสบการณ์และปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นครูจึงมีหน้าที่ที่จะต้องสังเกตความผิดปกติหรือข้อบกพร่องของศิษย์ และพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที ไม่ให้ศิษย์ต้องก้าวถลำลึกลงไปในพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

นอกจากจรรยาบรรณต่อศิษย์แล้ว ครูจะต้องมีความประพฤติปฏิบัติต่อตนเองด้วย คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง

จรรยาบรรณต่อตนเอง

ครูจะต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาเพื่อให้มีลักษณะพฤติกรรม ดังนี้

1 ประพฤติชอบ ครูต้องตั้งตนไว้ในที่ถูกที่ควร สามารถบังคับตนเองให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงามถูกต้อง

2 รับผิดชอบ ครูต้องฝึกความรับผิดชอบ โดยตั้งใจทำงานให้สำเร็จลุล่วง มีความผิดพลาดน้อย

3 มีเหตุผล ครูต้องฝึกถามคำถามตนเองบ่อย ๆ ฝึกความคิดวิเคราะห์หาเหตุ หาข้อดีข้อเสียของตนเอง และเรื่องต่างๆ เพื่อทำให้ตนเองเป็นคนมีเหตุผลที่ดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4 ใฝ่รู้ การติดตามข่าวสารข้อมูลอยู่เสมอๆ ทำให้ครูมีนิสัยใฝ่รู้ อยากทราบคำตอบในเรื่องต่างๆ ครูควรมีความรู้รอบตัวอย่างดีทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อให้ครูดำรงชีพในสังคมได้อย่างเป็นสุข ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ และชี้แนะสิ่งที่ถูกต้องให้ศิษย์ได้

5 รอบคอบ ครูต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นคนรอบคอบ ละเอียดและประณีต ในการดำเนินกิจการต่างๆ การทำกิจกรรม เช่น ควบคุมบัญชีการเงินต้องรอบคอบ ต้องเห็นตัวเลขชัดเจน ไม่ตกหล่น ทำให้เกิดการผิดพลาดที่เป็นผลร้ายทั้งของตนเองและผู้อื่น

6 ฝึกจิต การพัฒนาจิต ทำให้ครูอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และส่งผลทำให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูจึงต้องหมั่นฝึกจิตของตนให้สูงส่ง สูงกว่ามาตรฐาน ระงับอารมณ์ไม่ดี คิดอะไรได้สูงกว่ามาตรฐานและคิดเป็นบวก มากกว่าคิดลบหรือคิดร้าย

7 สนใจศิษย์ การสนใจพัฒนาการของผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้วิชาชีพครูก้าวหน้า เพราะถ้าไม่มีผู้เรียนก็ไม่มีวิชาชีพครู ครูจึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติผู้เรียน การแก้ปัญหาผู้เรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า จรรยาบรรณ คือ ประมวลพฤติกรรมที่กำหนด ลักษณะมาตรฐานการกระทำของครู อันจะทำให้วิชาชีพครูก้าวหน้าอย่างถาวร โดยที่ครูจะต้องดำเนินการเรียนการสอนโดยการยึดจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ต่อผู้เรียน และต่อตนเอง ในการทำหน้าที่ของครูให้สมบูรณ์

จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539

คุรุสภาได้ประกาศใช้ “จรรยาบรรณครู” เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 และได้ทำการเผยแพร่จรรยาบรรณครูไปยังครูและสมาชิกคุรุสภาทั้งมวลโดยผ่านสื่อและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ครูและสมาชิกคุรุสภาถือเป็นแนวปฏิบัติและประพฤติตน (สำนักงานเลขานุการคุรุสภา 2541 : 1-18)

จรรยาบรรณครูเปรียบเสมือน “ศีลธรรม” ของครู ในจรรยาบรรณทั้ง 9 ข้อ มีทั้งข้อห้ามและข้อที่ต้องหรือควรปฏิบัติตนและประพฤติตนของครู ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อศิษย์ ซึ่งเป็น “ลูกค้า” สำคัญของอาชีพนี้ อีกทั้งยังคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสังคม จรรยาบรรณ 5 ข้อแรกมีความสำคัญในระดับที่ครู “ต้อง” กระทำหรือไม่กระทำ ส่วน 4 ข้อหลังมีน้ำหนักลดหลั่นกันลงมา แต่ก็สำคัญและจำเป็นต่อความเป็นครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูระดับ “มืออาชีพ”

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ถึงแม้ว่าจรรยาบรรณแต่ละข้อมีข้อความที่กระชับกระทัดรัดและเจาะจง แต่การตีความและความเข้าใจของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด ดังนั้น คุรุสภาจึงได้จัดทำคำอธิบายขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของจรรยาบรรณแต่ละข้อ พร้อมทั้งแยกแยะและยกตัวอย่างพฤติกรรมที่อาจแสดงออกมาของการปฏิบัติและประพฤติตนตามจรรยาบรรณแต่ละข้อ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน

งานหลักของครู คือ การพัฒนาเด็กและเยาวชน นอกจากทำการสอนให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแล้ว การปฏิบัติตนและประพฤติตนตามจรรยาบรรณครูก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีคุณภาพ ดังนั้น หากครูประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูครบถ้วนทุกข้อ ศิษย์ก็จะได้แบบอย่างที่ดีและมีกำลังใจที่จะศึกษาเล่าเรียน สังคมก็จะศรัทธาและชื่นชมในอาชีพครูมากขึ้น

คำอธิบายพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูที่คุรุสภาจัดทำขึ้น อาจจะยังไม่ชัดเจนถึงกับทำให้ทุกคนเข้าใจตรงกันอย่างเบ็ดเสร็จ แต่ก็น่าจะมีความชัดเจนเพียงพอสำหรับการทำความเข้าใจในระดับหนึ่ง ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติหรือประพฤติตนของครูทุกคน ซึ่งจรรยาบรรณครูทั้ง 9 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

จรรยาบรรณข้อที่ 1 ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนโดยเสมอหน้า

หลักการ การแสดงออกของบุคคลในทางที่ดีเป็นผลมาจากภาวะจิตใจที่ดีงาม และความเชื่อถือที่ถูกต้องของบุคคล บุคคลที่มีความรักและเมตตาย่อมแสดงออกอย่างจริงใจ ครูจึงต้องมีความรักและเมตตาต่อศิษย์อยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นผลให้พฤติกรรมที่ครูแสดงออกต่อศิษย์ เป็นไปในทางสุภาพ เอื้ออาทร ส่งผลดีต่อศิษย์ในทุก ๆ ด้าน

คำอธิบาย ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า หมายถึง การตอบสนองต่อความต้องการ ความถนัด ความสนใจของศิษย์อย่างจริงใจ สอดคล้องกับการเคารพ การยอมรับ การเห็นอกเห็นใจ ต่อสิทธิพื้นฐานของศิษย์ จนเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือและชื่นชมได้ รวมทั้งเป็นผลไปสู่การพัฒนารอบด้านอย่างเท่าเทียมกัน

พฤติกรรมสำคัญ

1. สร้างความรู้สึกเป็นมิตร เป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจได้ของศิษย์แต่ละคนและทุกคน
2. ตอบสนองข้อเสนอและการกระทำของศิษย์ในทางสร้างสรรค์ ตามสภาพปัญหาและความต้องการ และศักยภาพของศิษย์แต่ละคนและทุกคน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

3. เสนอและแนะแนวทางการพัฒนาของศิษย์แต่ละคน และทุกคนตามความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของศิษย์
4. แสดงผลงานที่ภูมิใจของศิษย์แต่ละคนและทุกคนทั้งในและนอกสถานศึกษา

จรรยาบรรณข้อที่ 2 ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

หลักการ ครูที่ดีต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศิษย์ให้เจริญได้อย่างเต็มตามศักยภาพ และถือว่าความรับผิดชอบของตนจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อศิษย์ได้แสดงออกซึ่งผลแห่งการพัฒนานั้นแล้ว ครูจึงต้องเรียนรู้เกี่ยวกับศักยภาพของศิษย์แต่ละคนและทุกคน เลือกกิจกรรมการเรียนที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาตามศักยภาพนั้น ๆ ดำเนินการให้ศิษย์ได้ลงมือทำกิจกรรมการเรียน จนเกิดผลอย่างแจ้งชัด และยังกระตุ้นยั่วยุให้ศิษย์ทุกคนได้ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อความเจริญงอกงามอย่างไม่มีวันสิ้นสุด

คำอธิบาย ครูต้องอบรมสั่งสอนฝึกฝน สร้างความรู้ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ หมายถึง การดำเนินงานตั้งแต่การเลือกกำหนดกิจกรรมการเรียนที่มุ่งต่อการพัฒนาในตัวศิษย์อย่างแท้จริง การจัดให้ศิษย์มีความรับผิดชอบ และเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินร่วมกับศิษย์ในผลของการเรียนและ

การเพิ่มพูนการเรียนรู้ภายหลังบทเรียนต่าง ๆ ด้วยความปรารถนาที่จะให้ศิษย์แต่ละคนและทุกคนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพและตลอดไป

พฤติกรรมสำคัญ

1. อบรมสั่งสอน ฝึกฝน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศิษย์อย่างมุ่งมั่นและตั้งใจ

2. อบรมสั่งสอน ฝึกฝน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศิษย์อย่างเต็มศักยภาพ

3. อบรมสั่งสอน ฝึกฝน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศิษย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

จรรยาบรรณข้อที่ 3 ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา และจิตใจ

หลักการ การเรียนรู้ในด้านค่านิยมและจริยธรรม จำเป็นต้องมีตัวแบบที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนยึดถือและนำไปปฏิบัติตาม ครูดีจึงต้องถ่ายทอดค่านิยม และจริยธรรมด้วยการแสดงตนเป็นตัวอย่างเสมอ การแสดงตนเป็นตัวอย่างนี้ถือว่าครูเป็นผู้นำในการพัฒนาศิษย์อย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คำอธิบาย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอของครูที่ศิษย์สามารถสังเกตรับรู้ได้เอง และเป็นการแสดงที่เป็นไปตามมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูงตามค่านิยม คุณธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม

พฤติกรรมสำคัญ

1. ตระหนักว่าพฤติกรรมการแสดงออกของครู มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของศิษย์อยู่เสมอ

2. พูดจาสุภาพและสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับศิษย์และสังคม

3. กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับคำสอนของตน และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

จรรยาบรรณข้อที่ 4 ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

หลักการ การแสดงออกของครูใด ๆ ก็ตามย่อมมีผลในทางบวกหรือลบ ต่อความเจริญเติบโตของศิษย์ เมื่อครูเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านของศิษย์ จึงต้องพิจารณาเลือกแสดงแต่เฉพาะการแสดงที่มีผลทางบวก พึงระงับและละเว้นการแสดงใด ๆ ที่นำไปสู่การกระทำที่นำไปสู่การลดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และการเพิ่มพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

พฤติกรรมสำคัญ

1. ละเว้นการกระทำที่ทำให้ศิษย์เกิดความกระทบการเทือนต่อจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมของศิษย์

2. ละเว้นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและร่างกายของศิษย์

3. ละเว้นการกระทำที่สกัดกั้นพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมของศิษย์

จรรยาบรรณข้อที่ 5 ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

หลักการ การใช้ตำแหน่งหน้าที่ในวิชาชีพแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ย่อมทำให้เกิดความลำเอียงในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างความไม่เสมอภาค นำไปสู่ความเสื่อมศรัทธาในบุคคลและวิชาชีพนั้น ดังนั้น ครูจึงต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้จากศิษย์ หรือใช้ศิษย์ให้ไปแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

คำอธิบาย การไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์ทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ หมายถึง การไม่กระทำการใดๆ ที่จะได้มาซึ่งผลตอบแทนเกินสิทธิที่พึงมีได้จากการปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบตามปกติ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

พฤติกรรมสำคัญ

1. ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์อันมิควรจากศิษย์

2. ไม่ใช้ศิษย์เป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ให้กับตน โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือความรู้สึกของสังคม

จรรยาบรรณที่ 6 ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

หลักการ สังคมและวิทยาการมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น ครูในฐานะผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต

คำอธิบาย การพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ หมายถึง การใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ ความรู้ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี สามารถพัฒนาบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์

พฤติกรรมสำคัญ

1. ใส่ใจศึกษาค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวกับวิชาชีพอยู่เสมอ

2. มีความรอบรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย แนวทางพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การอาชีพ และเทคโนโลยี

3. แสดงออกทางร่างกาย กิริยา วาจา อย่างสง่างาม เหมาะสมกับกาลเทศะ

จรรยาบรรณข้อที่ 7 ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

หลักการ ความรักและเชื่อมั่นในอาชีพของตนย่อมทำให้ทำงานอย่างมีความสุข และมุ่งมั่นอันจะส่งผลให้อาชีพนั้นเจริญรุ่งเรืองและมั่นคง ดังนั้น ครูย่อมรักและศรัทธาในอาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครูด้วยความเต็มใจ

คำอธิบาย ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู หมายถึง การแสดงออกด้วยความชื่นชมและเชื่อมั่นในอาชีพครู ด้วยตระหนักว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ครูพึงปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและภูมิใจ รวมทั้งปกป้องเกียรติภูมิของอาชีพครู เข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนองค์กรวิชาชีพครู

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

พฤติกรรมสำคัญ

1. เชื่อมั่น ชื่นชม ภูมิใจในความเป็นครูและองค์กรวิชาชีพครูว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม

2. เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพครู และสนับสนุนหรือเข้าร่วมหรือเป็นผู้นำในกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครู

3. ปกป้องเกียรติภูมิของครูและองค์กรวิชาชีพครู

จรรยาบรรณข้อที่ 8 ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

หลักการ สมาชิกของสังคมใดพึงผนึกกำลังกันพัฒนาสังคมนั้น และเกื้อกูลสังคมรอบข้างในวงอาชีพครู ผู้ประกอบอาชีพครูพึงร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยความเต็มใจ อันจะยังให้เกิดพลังและศักยภาพในการพัฒนาวิชาชีพครู และพัฒนาสังคม

คำอธิบาย การช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์ หมายถึง การให้ความร่วมมือ แนะนำปรึกษา ช่วยเหลือแก่เพื่อนครูทั้งเรื่องส่วนตัว ครอบครัว และการงานตามโอกาสอย่างเหมาะสม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยการให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางวิธีการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

พฤติกรรมสำคัญ

1. ให้ความร่วมมือแนะนำ ปรึกษาแก่เพื่อนครูตามโอกาสและความเหมาะสม

2. ให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ สิ่งของแด่เพื่อนครูตามโอกาสและความเหมาะสม

3. เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางวิธีการปฏิบัติตนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม

จรรยาบรรณข้อที่ 9 ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

หลักการ หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีภูมิปัญญาและรู้จักวิธีเลือกวิธีการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ในฐานะที่ครูเป็นบุคคลสำคัญทางการศึกษา ครูจึงควรเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

คำอธิบาย การเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย หมายถึง การริเริ่มดำเนินกิจกรรม สนับสนุนส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยรวบรวมข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์เลือกสรร ปฏิบัติตนและเผยแพร่ศิลปะ ประเพณี ดนตรี กีฬา การละเล่น อาหาร เครื่องแต่งกาย ฯลฯ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การดำรงชีวิตตนและสังคม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

พฤติกรรมสำคัญ

1. รวบรวมข้อมูลและเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมที่เหมาะสม มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. เป็นผู้นำในการวางแผน และดำเนินการเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม

3. สนับสนุนส่งเสริมเผยแพร่ และร่วมกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

4. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ในปี 2537 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ประกาศมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งปรับปรุงจากเกณฑ์มาตรฐานเดิม 4 ด้าน คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา เป็น 11 ข้อ และเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2544 ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา (ชุดเดิม) ได้เพิ่มเติมมาตรฐานที่ 12 ขึ้น โดยกำหนดบนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูจะต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูสามารถเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับ

พัฒนาการของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมอื่นๆ เมื่อสอนไปแล้วครูสามารถตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงและชื่นชมต่อความสำเร็จของผู้เรียน เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแต่ละมาตรฐานมีระดับของความเป็นวิชาชีพ 3 ระดับ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดไว้ดังนี้ (สำนักเลขาธิการคุรุสภา 2544 : 30-57)

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตัวเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์การหรือหน่วยงานจัดขึ้น เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครู ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอนหรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุง เครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่แสดงถึงปัญหาที่พัฒนา เทคนิควิธีการพัฒนา ผลของการพัฒนาและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนต่อไป ที่เสนอในภาพรวมของผู้เรียน หรือจำแนกผู้เรียนตามระดับความสามารถหรือเสนอเป็นภาพรวมของผู้เรียนรายบุคคล

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพ การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอที่ทำให้ผู้เรียนศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สงวนลิขสิทธิ์

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤตต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหาแล้วผันมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่างๆ ได้ กล้าที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ มีสติในการแก้ไขปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่างๆ ด้วยอารมณ์ หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมุมในทุกโอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

สรุปได้ว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ทั้ง 12 ข้อ เป็นแนวทางในการพัฒนางานของครูในภาวะงานปกติ โดยมุ่งให้ครูมีนิสัยในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีการปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ หรือกล่าวได้ว่าผลการพัฒนางานของครูดูได้จากผลที่เกิดกับผู้เรียน

ลักษณะของครูดีและมีประสิทธิภาพ

อาชีพครูเป็นอาชีพที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของสังคม และความสำเร็จของอาชีพครูส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับผู้ประกอบอาชีพครูแต่ละคนว่ามีลักษณะของครูที่ดี และมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ดังนั้น การเตรียมสร้างลักษณะครูที่ดีและมีประสิทธิภาพ ให้บังเกิดในตัวครูแต่ละคน จึงถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง

คุณลักษณะครูดีตามคำสอนในพระพุทธศาสนา

หากพิจารณาวิธีสอนแบบพระพุทธเจ้าในฐานะเป็นสมเด็จพระบรมครู เพื่อนำมาเป็นคู่มือครูให้ครูบาอาจารย์ทุกท่านได้ดำเนินตามรอยพระบาทพระบรมศาสดา ปรากฏลักษณะการสอนของสมเด็จพระบรมครู 14 ลักษณะ อมร โสภณวิเชษฐวงศ์ (2538 : 13-37) กล่าวถึงคุณลักษณะครูในพุทธศาสนาว่า ดังนี้

ทรงพร้อมที่จะสอน
ทรงสอนด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง
ทรงสอนโดยมีจุดมุ่งหมาย
ทรงสอนโดยคำนึงถึงความพร้อมของผู้ฟัง
ทรงสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
ทรงสอนโดยใช้สื่อภาษาที่เข้าใจง่ายที่สุด
ทรงสอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้
ทรงสอนจากง่ายไปหายาก
ทรงสอนโดยจัดคำสอนเป็นข้อ ๆ
ทรงสอนตามความเข้าใจของผู้ฟัง
ทรงสอนโดยวิธีซักถาม
ทรงสอนให้ผู้ฟังลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
ทรงสอนโดยใช้อุปกรณ์การสอน
ทรงสอนให้ผู้ฟังใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลด้วยตนเอง

นอกจากวิธีสอนที่ดีตามรอยพระบาทพระบรมศาสดาดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ยังมีหลักธรรมตามคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ได้ยึดถือกันมาแต่ดั้งเดิม อันเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นคุณลักษณะของครูที่ดี ดังที่ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่ทำหน้าที่สั่งสอนให้การศึกษาแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะครูอาจารย์ พึงประกอบด้วยคุณสมบัติ และประพฤติตามหลักปฏิบัติพุทธศาสนา 7 หลัก ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

1. ปิโย น่ารัก ทำตนให้เป็นที่รัก

คนที่จะเป็นที่รัก ก็คือ คนที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อคนอื่น เป็นผู้เข้าใจคนอื่น การที่จะทำให้คนรัก ใช้ธรรมะอีก 4 ประการ

◆ ทาน การให้ ให้ความรู้ ให้ปัญญา ความคิด ความถูกต้อง ให้คำแนะนำสั่งสอน ให้ปันสิ่งของ ให้โอกาส ให้ความรักความเมตตา

◆ ปิยวาจา การให้ถ้อยคำที่เหมาะสม อ่อนหวาน ไพเราะ ให้กำลังใจ พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ สร้างสรรค์ ไม่ข่มขู่ เยาะเย้ย เสียดสี ถากถาง ดูถูก เหยียบย่ำคนอื่น พูดปลอบประโลมให้ลูกศิษย์เกิดความสบายใจ

◆ อัตถจริยา การทำประโยชน์ต่อผู้อื่น ด้วยความจริงใจ ด้วยนิสัยอันฝึกมาดีโดยตลอด ทำดีต่อทุก ๆ คน โดยเฉพาะลูกศิษย์ ต้องมีพฤติกรรมที่ยุติธรรม สม่ำเสมอ ให้คุณ

◆ สมานัตตา ทำตัวสม่ำเสมอ ไม่ยกตนข่มท่าน ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย ตั้งใจสอนโดยตลอด ไม่ข่มขู่ลูกศิษย์ ให้คิดว่าครูมีหน้าที่จะต้องทำตนสม่ำเสมอในการให้ความรู้ ความรัก และความยุติธรรมที่มีความคงเส้นคงวา

2. ครุ ครุแปลว่าน่าเคารพ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

คนเป็นครูควรมีความประพฤติที่เป็นตัวอย่างที่ดีทำให้ผู้เรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาไว้วางใจ และชื่นชมในการตั้งอยู่ในหนทางที่ดีงามถูกต้องเพื่อลูกศิษย์จะได้ดำเนินรอยตามความประพฤติที่ดีงาม การทำตนให้เป็นที่เคารพนั้น ผู้ประพฤติควรยึดศีล 5 ข้อ มาน้อมนำปฏิบัติในชีวิตจริง การประพฤติที่ไม่เบียดเบียนชีวิตอื่น ไม่ลักขโมย ไม่ประพฤติผิดด้านชู้สาว ไม่พูดปด ไม่ติดยาเสพย์ติด เพียง 5 ประการที่ทำได้ และยึดมั่นในจิตใจจะทำให้ชีวิตปลอดภัยเป็นที่เคารพ และคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการ คือ ครูจะต้องเป็นผู้ที่เที่ยงตรง ไม่มีอคติลำเอียง

3. ภาวนีโย

ภาวนีโย คือ การที่มีความรู้จริงทางภูมิปัญญา หมั่นฝึกฝนปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ควรหมั่นศึกษาพากเพียรหาความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้เป็นที่ยกย่อง ศิษย์จะมีความรู้สึกมั่นใจในความรู้ของครู จะจดจำซาบซึ้งในการที่ครูทรงความรู้ในศาสตร์

4. วัตตา

วัตตา คือ การรู้จักการพูดให้ได้ผล นั่นก็คือ การรู้จักกาลเทศะของการพูด รู้ว่าจะพูดเรื่องใด จะพูดอะไร และจะพูดอย่างไร รู้จักอธิบายชี้แจงให้เข้าใจ ว่ากล่าวตักเตือน และเป็นที่ปรึกษาที่ดีได้

5. วัจนักขโม

วัจนักขโม คือ การอดทนต่อถ้อยคำ ครูควรพร้อมที่จะรับฟังคำพูดจากคนทั่ว ๆ ไป ต้องหัดอดทนจากถ้อยคำที่ล่วงเกิน คำวิพากษ์วิจารณ์ ต้องอดทนต่อเรื่องต่างๆ ฟังได้โดยไม่เสียอารมณ์ หรือเบื่อรำคาญ

6. คัมภีร์รัญจะ กะถัง กัตตา

การอธิบายสิ่งที่ยากลึกซึ้งได้ คือ การที่สามารถอธิบายเรื่องที่ยากลึกซึ้งให้เข้าใจได้ง่ายสอนให้คิดได้ รู้เรื่องราวต่างๆ ได้ติดตามเรื่องที่ครูสอนได้ แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ยาก ครูต้องมีความสามารถที่จะสอนให้ศิษย์เข้าใจได้ โดยการปรับเปลี่ยนของยากให้เป็นของง่าย

7. โน จัฏฐาเน นิโยชะเย

การไม่ชักนำไปในทางเสื่อม ครูจะไม่สอนในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ไม่ชักนำศิษย์ไปในทางเสื่อมเสีย

กัลยาณมิตรธรรม 7 ประการนี้ เป็นธรรมะที่สำคัญสำหรับครูผู้ที่จะตั้งใจสอนศิษย์ให้ไปสู่ความเป็นเลิศในศาสตร์ และความเป็นมนุษย์ ผู้ที่จะดำรงกัลยาณมิตรธรรมไว้ได้ จะต้องมีการฝึกปฏิบัติใจให้เข้มแข็ง มั่นคงและดำรงอยู่ในความเป็นผู้ที่มีธรรมะเป็นอุดมการณ์ในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วารสารครุศาสตร์ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับประจำเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2534 ได้รวบรวมแนวคิดและข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา เรื่อง “99 ปีของครุศึกษาไทย” ออกเผยแพร่ได้มีการกล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดี โดย นายพิชัย วาสนาส่ง และดร. เจตนา นาควัชระ ที่น่าสนใจ ดังนี้

พิชัย วาสนาส่ง (2534 : 22 –25) ได้ทบทวนประสบการณ์แล้วสรุปว่า คนที่จะเป็นครูที่ดีต้องมีฆราวาสธรรม 4 เป็นคุณสมบัติสำคัญอยู่ในตัวครู กล่าวคือ

1. สัจจะ คนเป็นครูต้องรักษาและสอนความจริง สอนในสิ่งที่ครูประพฤติปฏิบัติจริงได้ ทำตัวให้เป็นตัวอย่างของศิษย์ในเรื่องที่สอนได้

2. ทมะ คือ ความขยันฝึกฝนเพิ่มพูนสติปัญญา หาความรู้โดยไม่หยุดหย่อน อดกลั้นข่มใจ ไม่ยอมรับสิ่งผิด

3. ขันติ คือ ความอดทน คนเป็นครูต้องอดทนต่อความต่างจิตต่างใจของมนุษย์ อดทนต่อการแสวงหาภาษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนมาถ่ายทอดความรู้

4. จาคะ คนที่เป็นครูต้องรู้จักการให้ตลอดเวลา และเป็นการให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวังผลตอบแทนเป็นสำคัญ การให้นี้ไม่เพียงแต่ให้ความรู้แก่ศิษย์เท่านั้นรวมไปถึงการให้ความรักความเมตตาต่อศิษย์ด้วย

ส่วน เจตนา นาควัชระ (2534 : 26) ได้กล่าวถึงลักษณะครูดีในอุดมคติไว้ 5 ประการ คือ

1. เป็นผู้ที่มีวิชา และเป็นผู้ที่แสวงหาวิชาอยู่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการแสวงหาวิชาอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญมาก

2. เป็นผู้รักที่จะถ่ายทอดวิชา

3. เป็นผู้รู้วิธีที่จะถ่ายทอดวิชา

4. เป็นผู้ที่มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาของตนกับโลกและสังคม

5. ต้องสำนึกในคุณค่าของความเป็นมนุษย์และสำนึกมากกว่าความก้าวหน้าทางวัตถุ

นอกจากนี้ คณะกรรมการวิจัยสหวิทยาลัย พุทธชินราช (2535 : 37-38) ได้รวบรวมคุณลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของบุคคลสำคัญทางการศึกษา 3 ท่าน คือ ก่อ สวัสดิพาณิชย์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ชม ภูมิภาค อดีตรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ บรรจง ชูสกุลชาติ อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งท่านเหล่านี้ได้ให้ทัศนะไว้ ดังนี้

ก่อ สวัสดิพาณิชย์ (อ้างถึงใน คณะกรรมการวิจัยสหวิทยาลัย พุทธชินราช 2535 : 37-38) เห็นว่าครูที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้ดี

2. มีความประพฤติดี

3. มีความสามารถในการสอนสูง

4. มีความรักและเข้าใจเด็ก

5. วางตนอยู่ในที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจง ชูสกุลชาติ (อ้างถึงใน คณะกรรมการวิจัยสหวิทยาลัย พุทธชินราช 2535 : 37-38) ให้ทัศนะไว้ว่า ครูดีควรมีภูมิ 3 ประการ คือ

1. ภูมิรู้ หมายถึง รู้เรื่องตนเอง ผู้อื่น สิ่งแวดล้อม และวิชาชีพ

2. ภูมิฐาน หมายถึง สร้างฐานปัจจัยสี่ กิน อยู่ สุขภาพ และแต่งกายดี

3. ภูมิธรรม หมายถึง มีใจใฝ่ธรรมความดีงาม ละอายความชั่วกลัวบาป

และ ชม ภูมิภาค (อ้างถึงใน คณะกรรมการวิจัยสหวิทยา พุทธชินราช 2535 : 37-38) เห็นว่าครูที่มีคุณภาพ คือ ครูที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสรุปลักษณะครูที่มีคุณภาพได้ 6 ประการ คือ

1. สอนดี หมายความว่า สอนได้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนที่ตั้งไว้ การสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายมีประสิทธิภาพนั้นครูต้อง

1.1 มีความรู้ในเนื้อหาวิชาดี

1.2 มีความรู้ในวิธีการสอนเฉพาะดี

1.3 มีความรู้ เกี่ยวกับผู้เรียนและมีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน

1.4 มีทักษะในการสื่อสาร

2. อบรมดี ประพฤติตนเป็นตัวอย่างได้

3. ทำงานร่วมกับเยาวชนและคนทั่วไปได้ดี

4. พัฒนาตนเองไม่หยุดยั้ง

5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมได้อย่างกว้างขวาง

6. ศรัทธาต่อวิชาชีพ และปฏิบัติตามจริยธรรมหรือจรรยาบรรณวิชาชีพ

จากการประชุมสัมมนาผู้บริหารสถาบันผลิตครู ครั้งที่ 18 ระหว่าง วันที่ 13 – 15 พฤศจิกายน 2534 ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สุมน อมรวิวัฒน์ (2538 : 1-4) กล่าวถึง คุณลักษณะและคุณธรรมของความเป็นครูไว้ ดังนี้

คุณลักษณะของความเป็นครู แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1. รูปลักษณ์ (appearance) ได้แก่ ลักษณะภายนอกที่มองเห็นว่า คนเช่นนี้เองเป็นครูที่พึงประสงค์ รูปลักษณ์ของครูในสังคมข่าวสาร มี 7 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1 สดชื่น แจ่มใส สะอาดตา (pleasant) ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ครูควรมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง แต่งกายสะอาด และมีท่าทางที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งอิทธิพลต่อบรรยากาศการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

1.2 ตื่นตัว หนักเอา เบาสู้ (alert) ครูต้องเป็นคนที่สนใจ ใฝ่รู้ ตื่นตัว กระฉับกระเฉง พร้อมที่จะรับรู้ข่าวคราว เผชิญความเปลี่ยนแปลง และผจญปัญหาที่เกิดขึ้น ครูต้องรู้รอบและก้าวหน้าต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

1.3 มั่นใจในตัวเอง (confident) ความไม่รู้และขาดประสบการณ์ สับสน และขาดเป้าหมายที่แน่นอน ทำให้ขาดความมั่นใจในตนเอง การสอนถ้าครูมีความมั่นใจในตนเอง ย่อมมีความองอาจสง่างาม สามารถกำหนดสถานภาพของความเป็นครูอย่างมีศักดิ์ศรี แต่คุณลักษณะที่มั่นใจในตนเองนั้น ย่อมต้องพอเหมาะพอดี มีกาลเทศะ ไม่กลายเป็นความก้าวร้าวและหลงตนเอง

1.4 รู้รอบ เนื่องจากได้อ่านมาก ฟังมาก ซึ่งเป็นภาษาบาลี เรียกว่า เป็นพหูสูตร ภาษาอังกฤษเรียกว่า well informed คือครูต้องเป็นคนที่รอบรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ ตลอดจนปัญหาของสังคม ได้ติดตามและสังเกตวิธีการของแต่ละคน ใช้เหตุผล รู้จักใช้วิจารณญาณวินิจฉัยตามความรู้และประสบการณ์ของตน

1.5 เป็นกัลยาณมิตร (friendly or being intimate friend) คุณลักษณะนี้หมายรวมถึงความมีน้ำใจ ความใกล้ชิดผูกพันกับศิษย์และเพื่อนร่วมงาน ลักษณะของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะทางสังคมเป็นที่รักไว้วางใจ

1.6 ฉลาด (intelligent, clever) ในการที่ครูสามารถใช้ภาษาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้เข้าใจรวดเร็ว จับประเด็นได้ว่าอะไรสำคัญ อะไรเป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อย ฟังคำสั่ง ฟังคำถามครั้งเดียวเข้าใจ

1.7 สุภาพ (courteous) ครูที่เก่ง ฉลาด รอบรู้ และมั่นใจนั้น ต้องเป็นคนที่สุภาพ ความสุภาพ เป็นกิริยาที่เหมาะสมกับบุคคล กล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในตนเองอย่างถูกกาลเทศะ ไม่พูดจาล่วงเกินก้าวร้าว ความสุภาพจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของความเป็นครู การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็น

2. คุณธรรม (moral) มี 3 ประการ ดังนี้

2.1 คุณธรรมที่เกิดจากความไว้วางใจ เป็นคุณธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของความจริงในความรับผิดชอบต่อหน้าที่บทบาทของตน และความสุจริตทั้งกาย วาจา และใจ

2.2 คุณธรรมที่เกิดจากหลักของความผูกพัน ซึ่งเกิดจากสำนึกในคุณค่า สำนึกในภารกิจที่ทุกฝ่ายต่างอำนวยประโยชน์เอื้ออาทรต่อกันมาเนิ่นนาน ความผูกพันเกิดขึ้นจากความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้น คนเป็นครูจึงทำงานในหน้าที่ของตนด้วยความรัก รักศิษย์ รักการสอน มุ่งความเจริญของศิษย์ยิ่งกว่าของตน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2.3 คุณธรรมที่เกิดจากหลักการของการช่วยเหลือเกื้อกูล โดยที่ครูนั้นเปรียบเหมือนผู้นำทาง เป็นผู้คุ้มครอง เป็นที่ปรึกษา และเป็นผู้ที่พร้อมจะช่วยเหลือศิษย์ การช่วยเหลือเกื้อกูลนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การแนะนำทางที่ถูกต้อง การป้องกันการกระทำชั่ว การเสนอทางเลือกและทางออกในการแก้ปัญหา การช่วยเหลือทางกำลังใจ และทางทุนทรัพย์ การรับฟังความทุกข์ของศิษย์อย่างเห็นใจและพร้อมที่จะเข้าใจ การสนับสนุนเมื่อศิษย์มุ่งสู่จุดหมาย การประคับประคองเมื่อศิษย์ พลาดพลั้ง คุณธรรมในหลักการข้อนี้ คือ เมตตา และกรุณา ซึ่งนับว่า เป็นแก่นของคุณธรรมทั้งหลายสำหรับความเป็นครู

อีเบิล (Eble 1970:105) ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530:44-49) เจริญ ไวรวัจนกุล (2531:178)ยนต์ ชุ่มจิต (2531:79) และกาญจนา คุณารักษ์ (2535:169-171) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดี สรุปได้ ดังนี้

1. มีความรู้ ทั้งวิชาเฉพาะ วิชาชีพครู และความรู้ทั่วไป ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก

2. มีเทคนิควิธี และความสามารถในการสอน หรือการถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ยังควรมีความสามารถในการปกครองนักเรียนอีกด้วย

3. มีความเป็นครู คือ ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ประพฤติดี มีคุณสมบัติส่วนตัวอีกมีคุณธรรม

4. มีบุคลิกภาพดี คือ บุคลิกภาพทั้งกายและจิตใจ เช่น มีสุขภาพดี รูปร่างท่าทางดี แต่งกายเรียนร้อย พูดจา ไพเราะนุ่มนวล

5. มีจรรยาบรรณครู เช่น ซื่อสัตย์ต่อวิชาอาชีพ เสียสละ เมตตา ยุติธรรม อดทน

6. มีบทบาทในการช่วยเหลือ และพัฒนาชุมชน

7. รักอาชีพครู เช่น มีส่วนแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ยินดีรับฟังคำติชม และนำมาปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

8. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กับบุคคลทุกฝ่าย เช่น เพื่อนครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

สุรางค์ โค้วตระกูล (2533:9) ได้สรุปลักษณะของครูดี และมีประสิทธิภาพ ไว้ 5 ประการ คือ

1. ต้องเป็นนักมนุษยนิยม (Humanist) คือเป็นผู้ยอมรับนักเรียนอย่างจริงใจ ให้ความอบอุ่น มีความเข้าใจนักเรียน มีความยุติธรรม และเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

2. เป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนการสอน คือ ต้องเข้าใจธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้และสามารถใช้วิธีสอนที่เหมาะสม และจูงใจนักเรียนให้อยากรู้ ครูจะต้องใช้วิธีการประเมินผลที่สามารถทำนายได้ว่า การเรียนรู้เกิดได้จริง

3. เป็นผู้ที่รู้จักนักเรียน ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนนักเรียนทางวิชาการเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย ฉะนั้น ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพด้วย โดยทำตนเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้เป็นไปทางบวก เพื่อนักเรียนจะได้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีความภูมิใจในตัวเองและมีความสุขตามอัตภาพ

4. เป็นผู้มีคุณวุฒิทางวิชาการ โดยเฉพาะวิชาต่าง ๆ ที่ตนจะต้องสอน

5. จะต้องเป็นผู้ที่นิยมในวิทยาศาสตร์ และเข้าใจกฎแห่งพฤติกรรม และเป็นนักวิทยาศาสตร์ทางพฤติกรรม

จากคุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวความคิดของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า บุคคลที่จะมาประกอบอาชีพครูได้นั้น จะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเชี่ยวชาญในวิชาที่ตนสอน ศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีคุณธรรมและความประพฤติดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับความเป็นครู มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไป

อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่พัฒนาคน พัฒนาชาติให้เจริญรุ่งเรือง คุณภาพของครูหรือสมรรถภาพครูย่อมส่งผลต่อเด็กโดยตรง

บทบาทของครูประถมศึกษา

ได้มีนักวิชาการและผู้รู้จำนวนมากกล่าวถึงบทบาทของครูประถมศึกษาไว้หลายแนวด้วยกัน เช่น

1. บทบาทตามแนวปฏิรูปการศึกษา สิปปนนท์ เกตุทัต และคณะ (อ้างถึงใน กานต์ คุณาศล 2542 : 166-168) ได้กำหนดบทบาทของครูประถมศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาไว้ 3 ประการ

1.1 บทบาทเฉพาะตัว ได้แก่ เป็นผู้รักการอ่าน การค้นคว้าปรับปรุงตนเองให้ทันสมัย มั่นใจ และศรัทธาในอาชีพครู เป็นผู้มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออก เพื่อเผยแพร่ความคิด ความรู้ต่อสาธารณชน และเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน เป็นผู้ประพฤติและวางตนอยู่ในกรอบศีลธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชน เป็นผู้ประกอบอาชีพพอควรแก่อัตภาพมานะบากบั่น และมัธยัสถ์

1.2 บทบาทต่อนักเรียน ได้แก่ เป็นผู้ช่วยและแนะให้นักเรียนมีหลัก รู้จักวิธีศึกษาค้นคว้าและเลือกทางของตนเองอย่างอิสระ เป็นผู้ฝึกนักเรียนให้สามารถทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีวินัยในตนเอง เป็นผู้สนใจศึกษาธรรมชาติของศิษย์ ให้ความรักเอาใจใส่แก่ศิษย์ ขจัดช่องว่างระหว่างครูกับลูกศิษย์ เป็นผู้ศึกษาความสนใจ ความถนัด และความสามารถของศิษย์ และหาทางส่งเสริมแนะนำในการเลือกวิชาอาชีพให้แก่ศิษย์ได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้ส่งเสริมให้ศิษย์ฝักใฝ่ในคุณธรรม เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ

1.3 บทบาทต่อสังคม ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสนใจการเกษตร และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเกษตรของท้องถิ่น เป็นผู้รักความยุติธรรม และกล้าต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของสังคมด้วยสติปัญญา ตามกระบวนการที่เหมาะสม เป็นผู้มีส่วนในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเป็นผู้ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างและชักนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามโอกาสที่เหมาะสม

2. บทบาทตาม TEACHER Model ทวีป อภิสิทธิ์ (2524 : 7-70) ได้จำแนกบทบาทของครูประถมศึกษา จากคำว่าครู ในภาษาอังกฤษที่ว่า TEACHERS ดังนี้

T - Teaching บทบาทในฐานะของผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์

E - Ethics บทบาทในฐานะของผู้ส่งเสริมจริยธรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม

A - Academic บทบาทของผู้มีหลักวิชาถ่ายทอดวิชาและเป็นนักวิชาการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

C - Cultural Heritage บทบาทในฐานะผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม
H - Human Relation บทบาทในฐานะผู้สร้างมนุษยสัมพันธ์ในชุมชน เป็นผู้มีความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์และคนทั่วไป
E - Evaluation บทบาทในฐานะผู้วัด ผู้ประเมินผล
R - Research บทบาทในฐานะของผู้ค้นคว้าวิจัย และนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์
S - Service บทบาทของผู้ให้บริการแก่ศิษย์และชุมชน

3. บทบาทในทัศนะของนักวิชาการ

สาย ภานุรัตน์ (อ้างถึงใน กานต์ คุณาศล 2542 : 167-168) ได้ให้ความเห็นว่า บทบาทของครูประกอบด้วย สอน – ทำ – ให้ - เป็น ดังรายละเอียดนี้

3.1 สอน คือ สอนความรู้และทักษะ ซึ่งเป็นเครื่องมือทำมาหากิน เช่น วิชาสามัญและวิชาชีพแขนงต่าง ๆ สอนอ่าน เขียน คิดเลข และอื่น ๆ เพื่อลดความไม่รู้ สอนให้รู้จักรักษาสุขภาพ อนามัย รู้จักออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การบริโภคที่มีประโยชน์ สอนให้มีชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยคุณงามความดี คือ รักการอ่าน ครองชีวิตที่ถูกต้อง อยู่ในศีลธรรมอันดีของศาสนาที่ตนนับถือ

3.2 ทำ คือ ทำงานร่วมกับคนอื่น เช่น นักเรียน เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียน โดยมีหลักการทำงานว่า วางแผน หรือทำโครงการร่วมกัน ประชุมปรึกษาหารือ และร่วมใจกันทำงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

3.3 ให้ คือ ให้ 2 ประการ คือ รูปธรรม คือ ให้สิ่งของบางอย่างที่จำเป็น เช่น อุปกรณ์ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ ฯลฯ นามธรรม คือ ขวัญกำลังใจโดยสนับสนุนช่วยเหลือ และทำให้งอกงาม 7 ประการ คือ เติบโตทางร่างกาย ขยายความรู้ หรูหราด้านสังคม อารมณ์ยืดเหนี่ยว เชี่ยวชาญสังสรรค์ ขยันคิดคำนึง ซึ้งในสุนทรี

3.4 เป็น คือ เป็นอย่างที่ครูสอนให้เขาเป็น เป็นผู้ขยันหมั่นเพียรในหน้าที่การงาน เป็นผู้ที่รู้จักคิดปรับปรุงงาน เป็นผู้ที่รู้จักใช้สติปัญญาไหวพริบ เฉลียวฉลาดในการประกอบหน้าที่การงาน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2522 : 52-53) กล่าวไว้ว่า บทบาทของครูโดยระบบสถาบันมีดังนี้

1. บทบาทของครูที่มีต่อนักเรียน คือ รับผิดชอบการสอนในวิชาและชั้นที่ได้รับมอบหมาย อบรมนักเรียนและประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ดูแลสุขภาพอนามัยของนักเรียน เป็นที่ปรึกษาให้การแนะแนวแก่นักเรียน

2. บทบาทของครูที่มีต่อเพื่อนครู คือ รักษาความลับของเพื่อนครู ช่วยเหลือการงานของเพื่อนครู ให้คำแนะนำและชี้แหล่งวิทยาการให้แก่เพื่อนครู ดูแลรักษาผลประโยชน์ของเพื่อนครู

3. บทบาทของครูที่มีต่อผู้บังคับบัญชา คือ ให้ความเคารพ ปฏิบัติตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย สนับสนุนนโยบาย

4. บทบาทของครูที่มีต่อโรงเรียน คือ ช่วยพัฒนาโรงเรียน ช่วยรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน ช่วยงานธุรการและกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียน

5. บทบาทของครูที่มีต่อชุมชน คือ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ให้บริการแนะนำด้านวิชาการแก่ชุมชน ให้มีความช่วยเหลือแก่ชุมชนตามโอกาสอันควร

หน้าที่ของครูประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2530 : 1-16) ได้กำหนดหน้าที่ของครูสายงานการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

1. งานสอน ซึ่งหมายรวมถึงการเตรียมการสอน การดำเนินการสอนและวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

2. งานบริหารทางการศึกษา ได้แก่ การดำเนินการงานด้านธุรการ และงานบริการทางการศึกษาอื่นๆ รวมทั้งการดูแลรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

3. งานอบรมปกครองดูแล ได้แก่ การให้การอบรมนักเรียน ควบคุมดูแล และการให้คำปรึกษาปัญหาต่างๆ แก่นักเรียน

4. งานกิจการนักเรียน คือ การจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5. งานศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองเพื่องานหน้าที่ ได้แก่ การรวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ รวมทั้งการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา

6. งานรักษาวินัยและประพฤติตนตามจรรยาบรรณของครู ได้แก่ การประพฤติตนให้อยู่ในกรอบแห่งระเบียบวินัยและประเพณีอันดี

7. งานติดต่อกับผู้ปกครอง ได้แก่ งานติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเพื่อมุ่งพัฒนาเด็ก

8. งานบริการชุมชน ได้แก่ การช่วยผู้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน

9. งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

10. การร่วมมือกับผู้บริหาร ได้แก่ การช่วยผู้บริหารดำเนินงาน วางแผนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านต่างๆ

ลักษณะงานที่ครูประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติ 6 งาน คือ

1. งานสอน
2. งานกิจการและบริหารนักเรียน
3. งานแนะแนว
4. งานธุรการ
5. งานพัฒนาสังคม
6. งานพัฒนาตนเอง

งานทั้ง 6 งานของครูประถมศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1. งานสอน คือ กระบวนการในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ภาระหน้าที่ในการสอนเป็นงานหลักที่สำคัญยิ่งของครู สิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติในการสอน มีดังนี้

1.1 เตรียมการสอน ในการเตรียมการสอนครูจะต้องศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สอน ศึกษาเทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ เลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา นักเรียนและเวลาศึกษาธรรมชาติของเด็กและจิตวิทยาที่ตนต้องสอน สร้างหรือจัดหาสื่อการสอนที่สอดคล้องกับบทเรียนและน่ามนใจ ใช้สื่อการสอนอย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ้มค่า ตลอดจนเก็บรักษาให้อยู่ในสภาพดี ใช้ได้นาน

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ศูนย์วิทยทรัพยากร

1.2 ดำเนินการสอน ตามที่ได้วางแผนไว้โดยคำนึงถึง การใช้ทักษะและเทคนิคในการสอน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การเสริมกำลังใจ การตั้งคำถาม การใช้กระดานดำ การสรุปบทเรียน สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน ไม่เคร่งเครียด ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออก ศึกษาวิธีการในการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น มีระเบียบวินัย ตั้งใจเรียน ไม่ก้าวร้าวรังแก กล้าแสดงความคิดเห็น นำจิตวิทยาการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน เป็นต้นว่า คำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้เด็กได้ประสบความสำเร็จ

1.3 การประเมินผลการสอน ครูจะต้องศึกษาเทคนิคและวิธีการในการวัดผลและประเมินผลให้เข้าใจอย่างแท้จริง และนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการสอนของตน

2. งานกิจการนักเรียน เป็นงานที่ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากพัฒนาการทางสติปัญญา ภาระหน้าที่ของครูเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนคือ ศึกษาวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินงานในการกิจกรรมเสริมหลักสูตรรูปแบบต่างๆ เพื่อจะได้ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ตามความมุ่งหมาย ให้บริการและสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยแก่

นักเรียนอย่างทั่วถึง ประเมินผลกิจกรรมและบริการต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. งานแนะแนว เป็นงานสำคัญที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักเรียน ครูประถมศึกษาจึงควรให้การแนะแนวในด้านการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม เก็บข้อมูลประวัติของเด็กแต่ละคนไว้ในรูปของระเบียนสะสม เพื่อใช้เป็นหลักฐานสำคัญประกอบการวินิจฉัยสาเหตุหรือช่วยเหลือเมื่อนักเรียนที่มีปัญหา ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เมื่อนักเรียนมีปัญหาคับข้องใจ หรือมีปัญหาด้านความประพฤติ พิจารณาช่วยเหลือ หาทางแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียน โดยขอความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเพื่อการร่วมมือที่ดีต่อกัน ในการพัฒนาเด็กไปในทางที่พึงประสงค์ ให้การแนะแนวหรือให้ความรู้ความเข้าใจในด้านวิธีการเรียน การเลือกอาชีพในอนาคต และความรู้ทั่วไปที่จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน คอยติดตามผลการแนะแนว เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่าการแนะแนวประสบผลสำเร็จหรือมีข้อขัดข้องอย่างไร แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงงานด้านนี้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4. งานธุรการ งานธุรการที่เกี่ยวข้องกับครูประถมศึกษาส่วนใหญ่นั้นเป็นงานกิจกรรมการเรียนการสอน อันได้แก่ การทำทะเบียนนักเรียน บัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำตัวนักเรียน สมุดประจำชั้น การทำผลสอบของนักเรียน งานที่เกี่ยวกับระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ การใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการใช้หนังสือเรียน การวัดและประเมินผล ส่วนงานธุรการทั่วไปที่เกี่ยวกับงานสารบรรณ การเงิน พัสดุ ประชาสัมพันธ์ หรือระเบียบข้าราชการ และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนั้น แม้จะมิใช่งานที่เป็นภาระหน้าที่โดยตรง แต่ครูก็ควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ด้วย เพื่อจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเมื่อถึงคราวจำเป็นที่จะต้องเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง

5. งานพัฒนาตน การพัฒนาตนเองของครูประถมศึกษา หมายถึง การปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ทั้งในด้านการแต่งกาย การวางตัว การแสดงออกทางอารมณ์ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การค้นคว้าหาความรู้ เพื่อให้เป็นผู้รู้กว้างทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ พัฒนางานและพัฒนาตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ งานพัฒนาตนเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เพราะครูต้องเป็นผู้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน การพัฒนาตนนั้นครูประถมศึกษาควรปฏิบัติ คือ สนใจติดตามหาความรู้ ข่าวสาร จากเอกสารหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ หาโอกาสที่จะเพิ่มพูนวิทยฐานะให้กับตนเอง สนใจเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นทั้งในแวดวงอาชีพเดียวกัน

และที่ต่างวิชาชีพกัน ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองทั้งในด้านการแต่งกาย การบริหารร่างกาย การควบคุมพฤติกรรมขณะเกิดอารมณ์ การปรับตัว การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำงานอดิเรกที่ตนถนัดและสนใจในเวลาว่าง เพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ตนเอง ครูควรสำรวจตนและพัฒนาตนอย่างสม่ำเสมอ

6. งานพัฒนาชุมชน สภาพสังคมไทยโดยเฉพาะสังคมชนบท มีปัญหาพื้นฐานมากมาย เช่น ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาในการประกอบอาชีพ ในเรื่องนี้รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรให้ดีขึ้น ครูซึ่งอยู่ในฐานะผู้นำชุมชน และเป็นข้าราชการ จึงถือเป็นหน้าที่ที่ครูจะต้องปฏิบัติ สิ่งที่ครูควรปฏิบัติ คือ ศึกษาข้อมูลและหาความรู้เกี่ยวกับชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกในชุมชนทั้งระดับผู้บริหาร ผู้นำชุมชน และระดับชาวบ้าน เข้าร่วมกิจกรรมหรือเป็นผู้นำในการพัฒนา สร้างสรรค์ โรงเรียนและชุมชน ให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

คุณลักษณะของครูประถมศึกษาที่พึงประสงค์

การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ได้มีผู้รู้และนักวิชาการเสนอแนวคิดไว้หลายประการ และจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ปีการศึกษา 2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดคุณลักษณะของครูผู้สอน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : 2543) คือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

1. ด้านบุคลิกภาพ
   - 1.1 มีความอดทน อดกลั้นต่อสิ่งที่ไม่พอใจหรือความยากลำบาก
   - 1.2 สุขุม เยือกเย็น และแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล
   - 1.3 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
   - 1.4 ยอมรับและปรับตัวตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม
   - 1.5 กระตือรือร้น และตื่นตัวอยู่เสมอในการปฏิบัติงานต่าง ๆ
   - 1.6 แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ
   - 1.7 ยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นกันเองกับผู้เรียน และผู้ร่วมงาน
   - 1.8 ใช้วาจาสุภาพ อ่อนโยนกับนักเรียน และผู้ร่วมงาน
   - 1.9 เอาใจใส่ดูแลความประพฤติของนักเรียนทุกคนอยู่เสมอ
   - 1.10 เอาใจใส่ดูแลเรื่องการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอยู่เสมอ

2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่และผู้อื่น

2.2 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา

2.3 มีความสามัคคีในหมู่ผู้ร่วมงาน

2.4 ละเว้นจากอบายมุขทั้งปวง

2.5 ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้อื่น

2.6 กล้าแสดงความคิดเห็นเมื่อเกิดปัญหาด้านคุณธรรมที่มีผลต่อส่วนรวม

2.7 เป็นผู้มีความเมตตา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และเสียสละแก่ผู้อื่น

2.8 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล

2.9 มีวินัยในตนเอง เคารพ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

2.10 สอนเต็มหลักสูตร เต็มเวลา และเต็มความรู้ ความสามารถ

3. ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู

3.1 มีความรู้ ความสามารถในด้านเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา สื่อ และอุปกรณ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

3.2 ชอบศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

3.3 เอาใจใส่สอนเสริม/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอยู่เสมอ

3.4 มีทักษะในการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายประเภทให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

3.5 มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3.6 มีความสามารถในการจัดทำเอกสารและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ

3.7 ชอบอาสาทำงานหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอยู่เสมอ

3.8 มีความสามารถในการพัฒนา วางแผน จัดทำแผนการสอนให้สามารถใช้ได้จริง

3.9 นำความรู้ ความสามารถใหม่ ๆ มาพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ

3.10 เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับผู้ร่วมงานในโรงเรียนและชุมชนได้อย่างสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน ควรจะเป็นลักษณะหรือพฤติกรรมที่ได้ประพฤติจนเกิดความเคยชิน บ่งบอกถึงการอยู่ในกรอบอันดีงาม กระทำไปด้วยจิตใจ จิตสำนึกที่สังคมยึดมั่นว่าเป็นความดี เสียสละ และมุ่งหวังต่อประโยชน์แก่นักเรียนและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีฐานะเป็นกอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2523 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2523 มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับคนไทยทุกคนที่สำคัญ ดังนี้

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในหลักสูตรอนุบาลศึกษา เพื่อให้เด็กก่อนประถมศึกษาในกลุ่มอายุ 4-5 ปี ได้รับโอกาสพัฒนาความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เต็มตามศักยภาพ มีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 (ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2535)

2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ให้แก่เด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ทุกคนได้รับการศึกษา เรียนจบและมีคุณภาพตามที่หลักสูตรประถมศึกษากำหนด

3. จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้เด็กในพื้นที่ชนบทที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับโอกาสศึกษาต่อเพิ่มขึ้น ตามแนวนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ของรัฐบาล ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 และวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 (สำนักการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 2544 : 1-2)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีหน่วยงานในความรับผิดชอบ คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 10 อำเภอ แบ่งการบริหารออกเป็นกลุ่มโรงเรียน มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 432 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 89,435 คนและครู 4,676 คน การจัดห้องเรียนใช้เกณฑ์ จำนวนนักเรียน 40 คน : ห้องเรียน (ข้อมูล 10 มิ.ย.45 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียน นักเรียนและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ	จำนวนโรงเรียน			จำนวน นักเรียน	จำนวน ครู
	เล็ก	กลาง	ใหญ่		
เมือง	19	28	16	18,145	914
ดอนเจดีย์	11	11	6	5,569	299
ด่านช้าง	11	20	7	8,298	373
เดิมบางนางบวช	24	20	4	6,586	446
บางปลาม้า	28	24	4	8,441	510
อู่ทอง	15	24	16	12,634	596
หนองหญ้าไซ	6	12	6	5,378	251
สามชุก	7	15	5	5,655	312
สองพี่น้อง	17	29	12	13,545	642
ศรีประจันต์	16	18	1	5,184	333
รวม	154	201	77	89,435	4,676

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากภาระหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ในการดูแลและควบคุมโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่จำนวนมากและข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ในการบริหาร แม้ว่าจะทุ่มเทสรรพกำลังในด้านการจัดการศึกษา แต่ก็ยังมีปัญหา มีการดูแลไม่ทั่วถึงจึงมีผลทำให้โรงเรียนประถมศึกษาบางส่วนประสบปัญหาในด้านการดำเนินงานยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้และตามที่สังคมคาดหวัง และจากการติดตามผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบสาเหตุที่ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดปัญหาขึ้น ดังนี้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 2544:61)

1. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูจำนวนไม่น้อยที่สอนไม่เต็มเวลา ไม่เตรียมการสอน ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดการพัฒนาเทคนิคการสอนและกระบวนการจัดประสบการณ์ อีกทั้งยังไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ นอกจากนั้นการวัดผลประเมินผลยังคงใช้รูปแบบเดิม คือวัดความรู้และแข่งขันเพื่อคัดคนเก่ง การนิเทศติดตามผลยังไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง

2. กระบวนการบริหาร พบว่าขาดแคลนบุคลากร ในหลายโรงเรียนการจัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้และความสามารถ ผู้บริหารจำนวนไม่น้อยที่ไม่อยู่ในสถานศึกษาด้วยสาเหตุต่างๆ กัน ทำให้ไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูมีชั่วโมงสอนมากและปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนมากไป ทำให้ไม่มีเวลาในการวางแผนการสอน

การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ในเรื่องของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self – Directed Learning) เป็นการเรียนรู้ที่มิได้เกิดจากการฟังคำบรรยายหรือทำตามที่ครูผู้สอนบอกเสมอไป แต่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (Burman 1970 ; Smith 1982, อ้างใน สมคิด อิสระวัฒน์ 2532:74)

1. การเรียนรู้โดยบังเอิญ (Random or incidental Learning) อาจเป็นผลพลอยได้จากเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่ผู้เรียนไม่เจตนา

2. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self – directed Learning) เป็นการเรียนที่เกิดจากการอยากรู้อยากเห็น ผู้เรียนจะมีการวางแผนการเรียนนั้นด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

3. การเรียนรู้จากกลุ่ม (Collaborative Learning) คือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. การเรียนที่จัดโดยสถาบันการศึกษา โดยมีกลุ่มบุคคลจัดกำกับดูแล มีการให้คะแนนให้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร

นักการศึกษาบางคนใช้คำที่ต่างกันแต่มีความหมายที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน ได้แก่

- การเรียนรู้ด้วยการวางแผนเอง (Self – planned Learning)
- การศึกษาด้วยตนเอง (Self – education or Self – study)
- การสอนตนเอง (Self – teaching)
- การเรียนรู้อย่างอิสระ (Autonomous Learning or Independent study)
- การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Discovery Learning or The Inquiry Method)

ซึ่งการใช้คำต่าง ๆ เหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับการเน้นความสำคัญของส่วนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การวางแผนการเรียนหรือวิธีการเรียน เป็นต้น แต่ในส่วนหลักหรือความหมายจะมีความคล้ายคลึงกัน นั่นคือ เป็นการศึกษาค้นคว้าและชี้นำตนเองจนเกิดการเรียนรู้ได้ในที่สุด

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2526 : 262) สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2543 : 7) สมคิด อิสระวัฒน์ (2543:168) ใช้คำว่า “การเรียนรู้ด้วยตนเอง”

อุ่นตา นพคุณ (2528 : 10) นรินทร์ บุญชู (2532 : 2) ส่องหล้า เทพเชาว์นะ (2534 : 1) และ สุภมาส ทองใส (2536 : 6) ใช้คำว่า “การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง”

ศศิธร กุลสิริสวัสดิ์ (2537 : 20) วิมลพรรณ กุลัตถ์นาม (2538 : 1) ใช้คำว่า “การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง”

ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร (2542 : 13) ใช้คำว่า “การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง”

ซึ่งทั้งหมดนี้มาจากภาษาอังกฤษว่า “Self – Directed Learning” สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า “การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง” ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

มัลคัม เอส. โนลส์ (Malcolm S. Knowles) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง คือ กระบวนการที่บุคคลมีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ การพบปะบุคคลหรือแหล่งเอกสารสำหรับการเรียนรู้ การเลือกและเสริมแผนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนโดยจะได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม (Malcolm S. Knowles 1975 : 18, อ้างถึงใน ส่องหล้า เทพเชาว์นะ 2534 : 13)

รอดนี่ สเคเจอร์ (Rodney Skager) อธิบายว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียน ตลอดจนความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินของกิจกรรมการเรียนทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคล และในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนที่ร่วมมือกัน (Rodney Skager 1978 : 13)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันที่ศิลปากร

อัลเลน ทัฟ (Allen Tough) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง คือ การเรียนรู้สำหรับบุคคลที่มีความตั้งใจ จะเกิดขึ้นเมื่อคนใดคนหนึ่งผูกพันมุ่งมั่นกับการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่องและพร้อมกันนั้นก็วางแผนการเรียนของตนเองด้วย (Allen Tough 1978 : 114)

คอลิน กริฟฟิน (Colin Griffin) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการเฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง และความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นเฉพาะบุคคล (Colin Griffin 1983 : 153)

สตีเฟน บรูคฟิลด์ (Stephen Brookfield) ได้ให้ความหมายที่กระชับขึ้นว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หมายถึง การเป็นตัวของตัวเอง ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีความเป็นอิสระ โดยอาศัยความช่วยเหลือ จากแหล่งภายนอกน้อยที่สุด (Stephen Brookfield 1984 : 59-71, อ้างถึงในสิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ 2540 : 13)

สำหรับในประเทศไทย ได้มีผู้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ดังนี้

สุนทร แก้วลาย (2512 : 8) ได้ให้คำนิยามของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง คือ การรู้จักศึกษาค้นคว้าและเลือกเรียนสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง นอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2526 : 262) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หมายถึง ผู้ที่เสาะแสวง ขวนขวาย ที่จะศึกษาต่อด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครบังคับ เป็นการเรียนที่เกิดจากใจรักใจชอบ เพื่อความพึงพอใจที่เกิดจากกิจกรรมการเรียน เกิดจากแรงจูงใจภายในบุคคล

สมคิด อิสระวัฒน์ (2538 : 6) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หมายถึง การดำเนินการเรียนโดยที่ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความริเริ่มในความอยากรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วทำการวางแผนการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ด้วยตนเองจนจบกระบวนการเรียนรู้

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2543 : 7,9-10) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น เพื่อน ครู การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในที่นี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือ

1. การวิเคราะห์และการกำหนดความต้องการของตนเอง
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน
3. การแสวงหาแหล่งวิทยาการทั้งที่เป็นวัสดุและบุคคล
4. การเลือกวิธีการเรียนและกิจกรรมการเรียน
5. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองกับการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้สอน

การเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้สอน (Teacher- directed Learning)	**การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง** (Self-directed Learning)
1. ยอมรับว่าผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ยังต้องพึ่งพาผู้อื่น	1. ยอมรับว่าผู้เรียนมีบุคลิกภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นความสามารถดังกล่าวควรจะได้รับการพัฒนา

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้สอน (Teacher- directed Learning)	**การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง** (Self-directed Learning)
2. มองเห็นว่าประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่ไม่มีค่าที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน สู้ประสบการณ์ของครูหรือผู้เขียนตำราผู้ผลิตอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนไม่ได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะเลือกเอาประสบการณ์ในการเรียนการสอนดังกล่าวไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียน	2. มองเห็นว่าประสบการณ์ของผู้เรียนมีคุณค่าอย่างยิ่งในการเรียนการสอนที่จะนำไปใช้เป็นแหล่งวิทยาการและผู้เชี่ยวชาญ
3. มองเห็นว่าผู้เรียนมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน แต่สามารถจัดเป็นกลุ่มก้อนได้ ดังนั้นในการเรียนการสอน ผู้เรียนจะถูกจับรวมเป็นกลุ่มเพื่อให้การเรียนรู้ในสิ่งเดียวกัน โดยถือว่าผู้เรียนเหล่านั้น มีระดับความพร้อมเท่ากัน	3. มองเห็นว่าแต่ละคนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างแตกต่างกัน และแต่ละคนมีระดับของความพร้อมไม่เหมือนกันด้วย ดังนั้นการเรียนรู้ จึงพิจารณาอยู่ที่เอกัตบุคคล
4. มองเห็นว่าผู้เรียนเข้ามาอยู่ในระบบการเรียนการสอนด้วยความมุ่งหวังที่จะได้รับความรู้ที่เป็นเนื้อหา เข้าใจว่าการเรียนรู้ก็คือ การสะสมเนื้อหาความรู้นั่นเอง ดังนั้นในการจัดประสบการณ์เรียนรู้จึงแบ่งออกเป็นหน่วย ๆ ตามลักษณะของเนื้อหา	4. มองเห็นว่าผู้เรียนเข้ามาเรียนด้วยความพอใจที่จะทำกิจกรรม ดังนั้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงมุ่งที่การแก้ปัญหาการทำงานให้สำเร็จ
5. มองเห็นว่าผู้เรียนเข้ามาเรียน โดยมีแรงจูงใจภายนอกที่เป็นรางวัล เช่น คะแนน ใบปริญญา รางวัลดีเด่น และการลงโทษ คือความกลัวที่จะประสบความล้มเหลว ประสบการณ์ในการเรียนการสอนดังกล่าวไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียน	4. มองเห็นว่าผู้เรียนเข้ามาเรียนด้วยแรงจูงใจภายใน เช่น ความต้องการที่จะประกอบกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และความต้องการที่จะต้องการเรียนบางอย่างตามความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ที่มา : กรมการศึกษาศึกษานอกโรงเรียน, เทคนิคการสอนแนวใหม่ กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย (2543), 9-10.

จากความหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลริเริ่มด้วยตนเอง ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การตั้งเป้าหมาย การค้นหาบุคคลและแหล่งเอกสาร การคัดเลือกวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้เกิดจากความพึงพอใจ และแรงจูงใจภายในของแต่ละบุคคล

แนวคิดและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ในปัจจุบันนี้โลกมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีความรู้ต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นมาก สิ่งที่บุคคลจะต้องรู้ต้องศึกษามีมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาไม่อาจสนองตอบต่อทุก ๆ คนได้ และไม่อาจให้ความรู้ได้ครบทั้งหมด การไขว่คว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นหนทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว เพราะเมื่อใดก็ตามที่บุคคลมีใจรักที่จะแสวงหาความรู้ตามความต้องการของตนเอง บุคคลนั้นจะดำเนินการศึกษาต่อโดยไม่มีใครบอกและยังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อย่างไม่มีสิ้นสุด ซึ่งวิธีดังกล่าวจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learner) (สมคิด อิสระวัฒน์ 2538 : 5) สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2524 : 5) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self–directed learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นการเรียนรู้ที่ยอมรับสภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล เป็นการเรียนรู้ที่เคารพในศักยภาพของบุคคลและเป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2526 : 262) กล่าวถึงบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะกลุ่มที่เสาะแสวงขวนขวายที่จะศึกษาต่อด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีผู้ใดบังคับ เป็นการเรียนที่เกิดจากใจชอบใจรัก เพื่อความพึงพอใจที่เกิดจากกิจกรรมการเรียน เกิดจากแรงจูงใจภายในของบุคคล การเรียนรู้ลักษณะนี้เรียกว่า เป็นการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2524 : 3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้ผลว่า ควรจะเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง โดยมีเหตุผลสรุปได้ 2 ประการ คือ

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนมากเป็นผู้ที่มีความคิดที่เป็นของตนเอง และเข้าเรียนด้วยความเต็มใจมิได้ถูกบังคับ เรียนด้วยความสมัครใจจะเป็นผู้ที่เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าและดีกว่าผู้ที่เข้าเรียนโดยการบังคับ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ผู้เข้าเรียนมีจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่แน่นอน มีแรงจูงใจ ผู้เรียนมักจะนำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าและนานกว่า

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

2. กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพและกระบวนการพัฒนาทางจิตวิทยา การที่มีความรับผิดชอบในชีวิตของตนเอง ไม่พึ่งคนอื่นและสิ่งนี้ก็คือ การพัฒนาไปสู่การรู้จักการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

กอร์ดอน จี. ดาร์เกนวัลด์ และ ชาราน บี เมอร์เรียม (2530 : 24, อ้างถึงใน ส่องหล้า เทพเชาว์นะ 2534 : 15) ให้เหตุผลของการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มาสนับสนุนแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต ดังนี้

1. วิชาการและความรู้ต่าง ๆ ในโลกปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น คำจำกัดความของการศึกษาจะต้องไม่เป็นแต่เพียงการถ่ายทอดหรือส่งผ่านความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนเท่านั้นแต่จะต้องมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างชำนิชำนาญไปตลอดชีวิต

2. การศึกษาไม่จำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น เพราะการเรียนรู้ในชีวิตของคน จะต้องเรียนจากสิ่งที่บุคคลกระทำ ประสบการณ์ทุกประสบการณ์คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตของคนคือแหล่งความรู้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นจากโรงภาพยนตร์ โรงเรียน ร้านค้า หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อน พ่อ แม่ พี่ น้อง ... เพราะการเรียนรู้หมายถึง การรู้จักใช้ประโยชน์ของทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นในหรือนอกสถาบันการศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของแต่ละบุคคล

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

3. การศึกษาจะต้องไม่จำกัดอยู่เฉพาะในวัยเด็กเท่านั้น การศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต สิ่งที่เรียนตอนเด็ก ๆ ควรจะเป็นทักษะของการแสวงหาความรู้ การใช้ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติและคุณค่าที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตที่มีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. การเรียนรู้ในแบบที่ผู้เรียนมีอิสรภาพและชี้นำตนเอง สอดคล้องกับกระบวนการจิตวิทยาธรรมชาติของมนุษย์ คือ มนุษย์มีความต้องการในส่วนลึกที่จะเป็นอิสระชี้นำตนเอง และสิ่งหนึ่งที่เป็นดรรชนีของการบรรลุวุฒิภาวะของบุคคลคือ ความสามารถในการรับผิดชอบชีวิตของตนเองและการชี้นำตัวเองมากขึ้น

5. การที่ผู้เรียนมีส่วนในการเลือกเรียนสิ่งที่ต้องการเรียน และมีส่วนในการกำหนดวิธีเรียนเอง ย่อมจะต้องเรียนได้ดีและเรียนรู้ได้มากกว่าผู้ที่ต้องเรียนในแบบที่ถูกกำหนดให้เรียน คือ ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนรู้ และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากกว่า

6. การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นตัวของตัวเอง รู้จักตัดสินใจและมีความรับผิดชอบในตัวเอง อันเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษา

จะเห็นได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง นอกจากจะมาจากแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตแล้วยังเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปรัชญามนุษยนิยมและแนวคิดด้านจิตวิทยา ดังมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาผู้ใหญ่หลายคนได้เสนอแนวคิดและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ได้สอดคล้องและคล้ายคลึงกัน ดังเช่น

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) นักทฤษฎีสำคัญผู้หนึ่งในกลุ่มจิตวิทยามนุษยนิยมในอเมริกา เขากล่าวว่า แรงจูงใจ การเป็นตัวของตัวเอง หรือการนำตนเองและประสบการณ์มีผลกระทบต่อการศึกษาทุกระดับ ในหนังสือชื่อการจูงใจและบุคลิกภาพ (Motivation and Personality) ซึ่งพิมพ์ออกมาเมื่อปี ค.ศ. 1954 (พ.ศ.2497) มาสโลว์ เสนอทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์โดยอาศัยลำดับขั้นของความต้องการ ซึ่งความต้องการระดับต่ำสุด คือ ความต้องการด้านร่างกาย เช่น ความหิวและความกระหาย และจะต้องได้รับการตอบสนองก่อนที่จะไปสู่ความต้องการด้านความปลอดภัย ซึ่งได้แก่ความมั่นคง ความได้รับการคุ้มครอง ความต้องการอีก 3 ระดับของมาสโลว์ คือ ความต้องการด้านความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการด้านเกียรติยศชื่อเสียงหรือความรู้สึกว่าตัวเองมีประโยชน์ และชีวิตของตนมีคุณค่า และขั้นสุดท้ายคือความต้องการเป็นตัวของตนเอง ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง (Self – actualization) แสดงออกโดยความปรารถนาที่จะมีความสมบูรณ์ในตัวและเป็นสิ่งที่ตนเองคิดว่ามีศักยภาพที่จะเป็นไปได้ และเป็นที่สังเกตอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะสำหรับนักการศึกษาผู้ใหญ่ คือ มาสโลว์รู้สึกว่าการเป็นตัวของตัวเองนี้จะเป็นไปได้เฉพาะในวัยผู้ใหญ่เท่านั้น เพราะการเป็นตัวของตัวเองไม่เกิดขึ้นในผู้ที่ยังเป็นเด็ก เด็กยังไม่มีเอกลักษณ์ในตัวเอง ไม่มีอำนาจหน้าที่หรือไม่มีเวลาพอที่จะมีประสบการณ์หรือสร้างค่านิยมของตนเอง ซึ่งเป็นผลให้ผู้ใหญ่นำตนเองได้มากกว่าหรือเป็นตัวของตัวเองได้มากกว่าตลอดเวลาของการเคลื่อนไปตามลำดับความต้องการแต่ละบุคคลก็มีศักยภาพที่จะนำตนเองไปตามวิถีทางของตนก็คือความมีอิสระที่จะชี้นำตนเองไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม รวมทั้งการศึกษาหรือการเรียนรู้ด้วยนั่นเอง (กอร์ดอน จี. ดาร์เกนวัลด์ และ ชาราน บี. เมอร์เรียม 2530 : 93 – 94)

คาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) นักจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม ที่มีความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์ว่า พื้นฐานของจิตใจมนุษย์นั้นมีความดีงาม มีคุณค่า มีความสามารถที่ยิ่งใหญ่ มนุษย์ทุกคนสามารถจะพัฒนาตนเอง สามารถที่จะจัดการกับชีวิตของตัวเองได้ ซึ่งตามแนวคิดของโรเจอร์สแล้ว “ครู” ไม่ใช่ผู้ทรงความรู้ในทุกเรื่อง ครูจะต้องไม่ใช่นางเอกหรือพระเอกแต่ผู้เดียว แต่ครูจะต้องเป็น“ผู้อำนวยความสะดวก”(Facilitator) ในเรื่องการเรียนให้แต่ละคนนำตนเองได้และโรเจอร์สเน้นการเรียนรู้ที่มาจากการริเริ่มของตนเองโดยครูจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพทั้งหลายที่มีอยู่ในตัวเขาออกมา โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและประเมินผลการเรียนของตนด้วย โดยโรเจอร์ส เรียกว่า Fully Functioning Individuals อันหมายถึงการเป็นผู้มีศักยภาพ

พหุวิทยาลัยวิทยาการ สงขลาบัณฑิต

อย่างเต็มเปี่ยม หรือการเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นแนวคิดคล้าย ๆ กับการเป็นตัวของตัวเอง (Self – actualization) ของมาสโลว์ (กอร์ดอน จี. ดาร์เกนวัลด์ และ ชาราน บี. เมอร์เรียม 2530 : 96 – 97)

กอร์ดอน ออลพอร์ท (Gordon Allport) นักจิตวิทยาอีกผู้หนึ่งที่ให้แนวคิดว่า การนำตนเองอย่างเต็มความสามารถ (Functional Autonomy) จะช่วยให้บุคคลกลายเป็น "ผู้มีบุคลิกภาพที่มีวุฒิภาวะ" (Mature Personality) นั่นคือการเอาตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นโดยมีการพัฒนาทักษะของตนและมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยมีทิศทางที่จะนำตนเอง ไปสู่เป้าหมายและแผนต่าง ๆ ได้ในระยะยาว ถึงแม้ว่าออลพอร์ทไม่ได้กล่าวถึงบทบาทของการนำตนเองอย่างเต็มความสามารถในทางการศึกษา แต่ทฤษฎีของออลพอร์ทก็สามารถเสริมทัศนะเกี่ยวกับผู้เรียนผู้ใหญ่ในฐานะเป็นผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้คล้าย ๆ กับแนวคิดของโรเจอร์สและมาสโลว์ ดังกล่าวข้างต้น (กอร์ดอน จี. ดาร์เกนวัลด์ และ ชาราน บี. เมอร์เรียม 2530 : 97)

ส่วนโนลส์ (Knowles) ได้กล่าวถึงแนวคิดและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ว่า

1. คนที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเอง จะเรียนได้มากกว่า ดีกว่าคนที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ครูถ่ายทอดวิชาความรู้ให้เท่านั้น คนที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจมีจุดมุ่งหมายหรือมีแรงจูงใจสูง สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าบุคคลที่รอรับคำสอนแต่อย่างเดียว

2. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสอดคล้องกับการพัฒนาทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า คือ เมื่อตอนยังเป็นเด็ก เป็นธรรมชาติที่จะต้องพึ่งพิงผู้อื่นต้องการผู้ปกครองปกป้องเลี้ยงดูและตัดสินใจแทนให้ เมื่อเติบโตมีพัฒนาการขึ้นก็ค่อย ๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระไม่พึ่งพิงผู้ปกครอง ครูและผู้อื่น การพัฒนาเป็นไปในสภาพที่เพิ่มความเป็นตัวของตัวเองและชี้นำตนเองได้มากขึ้น

3. พัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษามีหลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการทางวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ โปรแกรมการเรียนที่จัดแก่บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยเปิดและอื่น ๆ รูปแบบของการศึกษาเหล่านี้ ล้วนผลักภาระรับผิดชอบไปที่ผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

4. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นความอยู่รอดของชีวิตในฐานะที่เป็นบุคคลและเผ่าพันธุ์มนุษย์เนื่องจากโลกปัจจุบัน เป็นโลกใหม่ที่แปลกไปกว่าเดิม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอและข้อเท็จจริงเช่นนี้เป็นสาเหตุไปสู่ความจำเป็นทางการศึกษาและการเรียนรู้ การ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (Malcolm S. Knowles 1975 : 15-17)

สำหรับอัลเลน ทัฟ (Allen Tough) ได้ให้แนวคิดและความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้หรือโครงการที่ผู้เรียนเกี่ยวข้อง (Learning Project) มาจากการวางแผนด้วยตนเอง ทัฟ เน้นว่ากิจกรรมการเรียนเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับการเป็นตัวของตัวเองและนำตนเองในการเรียนรู้ (Allen Tough 1971 : 116 - 117)

สรุปได้ว่า แนวคิดด้านจิตวิทยามนุษยนิยมมีส่วนช่วยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียนผู้ใหญ่ที่เป็นตัวของตัวเองและนำตนเองได้ สามารถที่จะนำและส่งเสริมความสามารถของตนเองได้ดีไม่ว่าบุคคลนั้น ๆ จะพยายามไปให้ถึงความเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มความสามารถเพราะเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้า เพราะตนมีความต้องการบุคคลนั้นก็จะดำเนินการศึกษาต่อเนื่องโดยไม่มีใครต้องบอกอีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความรู้ไม่สิ้นสุด ซึ่งวิถีทางดังกล่าวก็จะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner)

บรอคเคทท์ และ ฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra 1991 : 10 – 16) ได้เสนอข้อคิดและบทบาทของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง 10 ประการ สรุปได้ดังนี้ (ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ 2541 : 60-61)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

1. การชี้นำตนเองเป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน เพียงแต่จะมีมากหรือน้อยเท่านั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์เรียนรู้

2. บทบาทของผู้เรียน คือ มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เป็นหลักใหญ่ และเป็นผู้ตัดสินใจวางแผนและเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (learning experience) การดำเนินการตามแผน การประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ ทั้งหมดนี้อาจเกิดขึ้นตามลำพังหรือเกิดในกลุ่มผู้เรียนกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ ที่ผู้เรียนจะร่วมกันรับผิดชอบในการเรียนรู้ของเขา

3. คำว่า การชี้นำตนเองในการเรียนรู้ หรือการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จะเน้นถึงความรับผิดชอบของบุคคลและเชื่อว่าศักยภาพที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์ (never–ending potential of human)

4. ชี้นำตนเองในการเรียนรู้ ก่อให้เกิดผลบวกของการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น จดจำได้มากขึ้น เกิดความสนใจการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสนใจในเนื้อหาวิชามากขึ้น มีทัศนคติที่เป็นบวกต่อผู้สอนมากขึ้น มั่นใจในความสามารถเรียนรู้ได้ของตนเองมากขึ้น

5. กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมีหลายรูปแบบ เช่น การอ่าน การอภิปราย การเขียน การเสาะหาความรู้โดยการสัมภาษณ์ การศึกษาเป็นกลุ่ม ทัศนศึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้สอน การหาความรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งวิธีการ

เรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ เช่น ชุดการเรียน โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูป โปรแกรมการเรียนคอมพิวเตอร์ รวมทั้งสื่อช่วยการเรียนรู้ในรูปอื่น ๆ

6. ในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองที่ประสบผลสำเร็จ ผู้อำนวยความสะดวกต้องมีบทบาทในการร่วมปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิด เป็นแหล่งความรู้ตามที่ผู้เรียนต้องการ มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน มีส่วนร่วมในการถ่ายโอนบทบาทการเรียนการสอนและสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดอย่างแตกฉาน (critical thinking)

7. การชี้นำตนเองเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นวิธีที่ผู้เรียนมีอิสระในการแก้ปัญหา ซึ่งไม่จำกัดว่าจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้น

8. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสามารถเกิดขึ้นได้ในประชาชนทุกหมู่เหล่า ไม่จำกัดเพียงกลุ่มใด เชื้อชาติใดเท่านั้น

9. หากผู้สอนให้ความไว้วางใจแก่ผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเรียนรู้อย่างเต็มที่และทุ่มเทในการเรียนรู้เพื่อคุณภาพ

10. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ได้ทุกปัญหาในบางกรณีอาจมีข้อจำกัดบ้าง เช่น ในบางสังคมและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มัลคัม โนลส์ (Malcolm S. Knowles, อ้างถึงใน สุวรรณา ยหะกร 2533:23-24) ได้สรุปลักษณะของผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ไว้ 9 ประการ คือ

1. ความเข้าใจในความแตกต่างด้านความคิดเกี่ยวกับผู้เรียนและทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ นั่นคือรู้ความแตกต่าง ระหว่างการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้นำ กับการเรียนด้วยการชี้นำตนเอง

2. แนวคิดเกี่ยวกับตนเอง ในฐานะที่เป็นบุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง ไม่ขึ้นกับใครและเป็นคนที่สามารถนำตนเองได้

3. ความสามารถที่จะสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ได้ดี เพื่อที่จะใช้บุคคลเป็นเหมือนสิ่งสะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้และการช่วยเหลือบุคคลอื่นและการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านั้น

4. ความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้อย่างสมจริง โดยความช่วยเหลือจากผู้อื่น

5. ความสามารถในการแปลความต้องการการเรียนออกมา เป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ในรูปแบบที่อาจจะทำให้การประเมินผลสำเร็จนั้นเป็นไปได้

6. ความสามารถในการโยงความสัมพันธ์กับผู้สอน ใช้ประโยชน์จากผู้สอนในการทำให้เรื่องยากง่ายขึ้นและเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือหรือที่ปรึกษา

7. ความสามารถในการหาบุคคลและแหล่งเอกสาร วิทยาการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

8. ความสามารถในการเลือกแผนการเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้ประโยชน์จากแหล่งวิทยาการ และมีความคิดริเริ่มในการวางแผนนโยบายอย่างมีทักษะความชำนาญ

9. ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำผลของข้อค้นพบต่าง ๆ ไปใช้อย่างเหมาะสม

สเคเจอร์ (Rodney Skager 1978:24-25) ได้อธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนด้วยการชี้นำตนเองไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นผู้ที่ยอมรับตนเอง (Self- acceptance) หมายถึงมีเจตคติในเชิงบวกต่อตนเอง
2. เป็นกิจกรรมการเรียนที่มีการวางแผน (Planfulness) มีลักษณะสำคัญ คือ
   2.1 รู้ถึงความต้องการในการเรียนของตน
   2.2 วางจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมกับตนเอง ให้สอดคล้องกับความต้องการที่ตั้งไว้
   2.3 เป็นแผนงานที่มีประสิทธิภาพช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน
3. มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนรู้อยู่ในตัวเอง จะสามารถเรียนรู้โดยปราศจากสิ่งควบคุมภายนอก เช่น รางวัล การถูกตำหนิ ถูกลงโทย เรียนเพื่อต้องการวุฒิบัตรหรือตำแหน่ง
4. มีการประเมินตนเอง (Internalized evaluation) สามารถที่จะประเมินผลตนเองได้ว่า จะเรียนได้ดีแค่ไหน โดยอาจขอให้ผู้อื่นประเมินการเรียนรู้ของตนก็ได้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องยอมรับการประเมินภายนอกว่าถูกต้องก็ต่อเมื่อผู้ประเมินมีความคิดอย่างอิสระและการประเมินสอดคล้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นจริงอยู่ในขณะนั้น
5. การเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to experience) ผู้เรียนที่นำประสบการณ์เข้ามาใช้ในกิจกรรมชนิดใหม่ ๆ อาจจะสะท้อนการเรียนรู้หรือการจัดวางเป้าหมาย โดยอาจไม่จำเป็นที่จะเป็นเหตุผล ในการที่จะเข้าไปทำกิจกรรมใหม่ ๆ มีความใคร่รู้ ความอดทนต่อความคลุมเครือ การชอบสิ่งที่ยุ่งยากสับสนและการเรียนรู้อย่างสนุก ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ และทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้วย
6. การยืดหยุ่น (Flexibility) การยืดหยุ่นในการเรียนรู้ อาจชี้ให้เห็นถึงความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือวิธีการเรียนและใช้ระบบการเข้าถึงปัญหา โดยใช้ทักษะการสำรวจ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

การลองผิดลองถูก ซึ่งไม่ได้แสดงถึงการขาดความตั้งใจที่จะเรียนรู้ ความล้มเหลวจะได้รับการนำมาปรับปรุงแก้ไขมากกว่าที่จะยอมแพ้ยกเลิก

7. การเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ผู้เรียนที่ดูแลตนเองได้สามารถใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่ง บุคคลเหล่านี้สามารถตั้งปัญหากับมาตรฐานของระยะเวลาและสถานที่ที่ให้ว่าลักษณะการเรียนรู้แบบใดที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับได้

สำหรับ ลูซี่ เมดเซน กูกลิเอลมิโน (Lucy Madsen Guglielmino อ้างถึงใน นรินทร์ บุญชู2532:23-24) ได้ศึกษาลักษณะของผู้เรียนด้วยการชี้นำตนเอง พบว่า มีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Openness to learning Opportunities) ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ความภูมิใจเมื่อเรียนสำเร็จ ชอบการค้นคว้าจากห้องสมุด ยอมรับคำติติงในความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำความเข้าใจในเรื่องที่ยาก ๆ

2. มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self-concept as an effective learner) ได้แก่ ความสามารถที่จะเรียนเมื่อต้องการจะเรียน เมื่อตัดสินใจเรียนแล้วสามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อใดที่จะเรียน ในการเรียนสามารถหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ มีความสุขกับการแก้ปัญหาที่ยาก ๆ และรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะไปหาได้ที่ไหน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

3. ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Initiative and independence in learning) ได้แก่ ความไม่ท้อถอย แม้จะไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ชอบที่จะเรียน ไม่มีปัญหาในการทำความเข้าใจจากการอ่าน และสามารถทำงานด้วยตนเองได้ดี

4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Information acceptance of responsibility for one's own learning) ได้แก่ การยอมรับตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดพอควร มีความเชื่อว่าการคิดอยู่เสมอแสดงว่าตนเองเป็นใครกำลังทำอะไรเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาของตน

5. ความรักในการเรียนรู้ (Love of learning) ได้แก่ ความชื่นชมต่อบุคคลที่ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ มีความต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากกว่านี้ มีความสนุกสนานในการค้นคว้าและมีความกระหายในการเรียนรู้

6. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ได้แก่ มีความคิดที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี สามารถแสวงหาแนวทางในการเรียนสิ่งใหม่ ๆ ได้หลายทาง

7. การมองอนาคตในแง่ดี (Positive Orientation to the future) ได้แก่ ความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบคิดถึงเรื่องในอนาคต คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งท้าทายและรู้ดีว่าตนเองต้องการเรียนอะไรเพิ่มเติม

8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to use basic study skills and problem solving skills) มีทักษะในการอ่าน การเขียน การฟังและการจำ มีความสนุกกับการแก้ปัญหาและคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองควรมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (สมคิด อิสระวัฒน์ 2543:169)

1. สมัครใจที่จะเรียนด้วยตนเอง (Voluntarily to learn) มิได้เกิดจากการบังคับแต่มีเจตนาที่จะเรียนด้วยความอยากรู้

2. ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตัวเอง (Self-resourceful) นั่นคือ ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตนจะเรียนคืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Manager of change) ผู้เรียนต้องมีความตระหนักในความสามารถ สามารถตัดสินใจได้ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี

3. ผู้เรียนต้องรู้ “วิธีที่จะเรียน” (Know how to learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตน รู้ว่าเขาจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

สรุปได้ว่า การที่บุคคลมีพฤติกรรมการเรียนแบบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self-directed Learning) แล้วจะนำไปสู่การเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ลักษณะของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองที่กล่าวมาแล้วนั้น จะมีบางส่วนที่แตกต่างกันบ้าง แต่ส่วนที่คล้ายคลึงก็มีอยู่หลายประการ กล่าวโดยสรุป คือ ลักษณะของคนซึ่งเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง คือ ตนเองจะรู้ว่าตนมีความต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องอะไร ใช้วิธีการศึกษาแบบใดจะไปหาแหล่งข้อมูลที่ใดและใช้วิธีการประเมินอย่างไร ซึ่ง Gardner (อ้างใน สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน 2526:265) ได้สรุปว่าเป็นบุคคลที่มีลักษณะของคนที่ปรับปรุงตนให้ใหม่อยู่เสมอ (Self renewal) เป็นผู้ที่พัฒนาศักยภาพของตนเองและค้นคว้าด้วยตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง และการพัฒนาหรือการปรับปรุงตนเองนี้ไม่ได้กระทำด้วยการคอยโอกาสหรือจังหวะ แต่เขาจะเป็นผู้ที่สร้างสรรค์และวางแผนการกระทำอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยอาจได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน หรือครูในฐานะเป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยง หรือ “ผู้อำนวยความสะดวก” (Facilitator)

ครูในบทบาทของพี่เลี้ยง (Mentor) **หรือ ผู้อำนวยความสะดวก** (Facilitator)

บทบาทของครูในกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนี้ ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกระบวนการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

นอกจากนี้ครูยังต้องทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและดำเนินไปด้วยดี คือ

1. เปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ที่จะเรียนด้วยตัวเองเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่จะศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ

2. สร้างบรรยากาศที่มีลักษณะอบอุ่นเป็นมิตร ให้การยอมรับและพยายามอย่างดีที่สุดที่จะสื่อความรู้สึกของครูที่เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนได้

3. พยายามทำตัวเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้คอยกระตุ้นให้กำลังใจตลอดจนเป็นผู้คอยช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้

4. พูดคุยกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความเห็นใจผู้เรียน มีความรู้สึกในการที่จะให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา ครูควรจะได้มีโอกาสพูดคุยกับผู้เรียนในเรื่องการวิเคราะห์ความต้องการ การวิเคราะห์ประสบการณ์ เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

อัลเลน ทัฟ (ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร อ้างถึงใน เสงี่ยมจิตร เรืองมณีชัชวาล 2543 :19) เสนอแนะว่า ลักษณะของพี่เลี้ยงหรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนตามอุดมคติ (Ideal Helper) นั้น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพที่อบอุ่น น่าเข้าใกล้ มีความรัก ใส่ใจ และยอมรับในตัวผู้เรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงนามลิขสิทธิ์

2. ให้ความสำคัญกับการวางแผนการเรียนของผู้เรียน โดยพยายามไม่เข้าไปแทรกแซง

3. มองตนเองว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเท่าเทียมกับผู้เรียน

4. เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและยอมรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และพยายามศึกษาหาความรู้จากกิจกรรมที่ช่วยเหลือผู้เรียน

สำหรับ บรุนเดจ (Brundage) และแมคเกอร์เรเชอร์ (Mackeracher) กล่าวว่า ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนควรมีคุณสมบัติดังนี้ (ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร อ้างถึงใน ส่องหล้า เทพเชาว์นะ 2534 : 22)

1. มีความรู้สึกไวต่อการรับรู้ของผู้เรียน

2. มองเห็นประโยชน์จากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3. มีความเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียน

4. เปิดโอกาสต่อข้อเสนอแนะของผู้เรียน

5. จัดบรรยากาศแห่งความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ทั้งในหมู่ผู้เรียน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

6. ผู้สอนต้องพูดให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจนว่าเป้าหมายของการเรียนคืออะไร และให้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ

7. ผู้สอนต้องตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนที่ต่างกัน และจะต้องใช้รูปแบบการสอน (Teaching Style) ให้เหมาะสม

8. ต้องใช้ปฏิสัมพันธ์ในหมู่ผู้เรียนให้พอเหมาะกับการเป็นอิสระหรือการเป็นตัวของตัวเองของผู้เรียนแต่ละคน

จุดสำคัญที่ต้องเน้นเป็นพิเศษในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก คือต้องมีความยืดหยุ่นในการเรียน สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน พร้อมที่จะใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเต็มใจในการให้คุณค่าเกียรติภูมิ (Dignity) ของผู้เรียนโดยไม่มีเงื่อนไข

บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นบทบาทของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มัลคัม โนลส์ (Knowles 1976:47, อ้างถึงใน เสงี่ยมจิตร มณีชัชวาล 2543 : 20) ได้กล่าวไว้โดยสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองควรเริ่มจากการที่ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนในสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อการพัฒนาทักษะ ความรู้ สำหรับการพัฒนาชีวิตและการงานอาชีพของตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

2. การเตรียมตัวของผู้เรียน คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาที่เรียน และจุดประสงค์ของรายวิชาที่เรียน

3. ผู้เรียนควรจัดเนื้อหาวิชาด้วยตนเองตามจำนวนคาบที่กำหนดไว้ในโครงสร้างและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมลงไปให้ชัดเจนว่าจะให้บรรลุในด้านใด เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ แล้วและมีความคิดเห็นหรือเจตคติในการนำไปใช้กับชีวิตสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย

4. ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการเรียนและดำเนินกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง โดยขอคำแนะนำช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อน ในลักษณะของการร่วมมือกันทำงานได้

5. การประเมินผลการเรียน ควรเป็นการประเมินร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนโดยครูและผู้เรียนตั้งเกณฑ์การประเมินร่วมกัน

ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นบทบาทของผู้เรียน และให้ความสำคัญกับผู้เรียนนั้น เวนเบอร์ก (Wenburg 1972:116, อ้างถึงใน สุวรรณา ยหะการ 2533: 26) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ หมายถึง ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเรียนได้เร็วขึ้น

2. ผู้เรียนเรียนได้จากการกระทำ การเรียนโดยการกระทำ ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบความจริงด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนเรียนได้จากการร่วมมือกัน การร่วมมือไม่ได้หมายถึง การเข้ากลุ่มอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการที่แต่ละฝ่ายช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกันในสถานการณ์การเรียนโดยส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ให้สมาชิกอื่น ๆ ทราบสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนร่วมมือกัน คือ กระบวนการกลุ่ม

4. ผู้เรียนเรียนจากภายในตัวออกมา หมายถึง การที่ผู้เรียนเรียนโดยสร้างความรู้สึกบางอย่างเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ไม่ใช่เรียนโดยถูกกำหนดบางสิ่งบางอย่างเข้าไปในตัวผู้เรียน

กล่าวโดยสรุปบทบาทของผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนด้วยการชี้นำตนเอง ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดวิธีเรียน วางแผนการเรียน วิเคราะห์เรียบเรียงและสรุปผลด้วยตนเอง ภายใต้การอำนวยความสะดวกของครูผู้สอน ผู้เรียนควรมีแนวความคิดเป็นของตนเองและสามารถคิดได้ด้วยตนเอง จะมีประโยชน์มากกว่าคอยให้ผู้อื่นบงการให้คิดหรือคิดตามแนวความคิดของผู้อื่น ในที่สุดผู้เรียนจะสามารถสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ข้อสรุปต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เป้าหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

เมอร์เรียม และ คาฟฟาเรลลา (Merriam and Caffarella 1999:290-293) ได้กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อยกระดับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียนให้สูงขึ้น

2. สนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ของกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

3. ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระและกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองที่สมบูรณ์

คุณสมบัติของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มีดังนี้ (ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร 2542:17)

1. สามารถกำหนดความต้องการการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2. มีทัศนคติที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. สามารถกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสม สามารถเลือกวิธีการเรียนรู้หรือปรับวิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4. ความสามารถทำให้ตนเองเกิดแรงจูงใจ และการควบคุมตนเอง

5. มีความยืดหยุ่นในการกำหนดเป้าหมายการเรียนและการเลือกเรียน
6. รู้ว่าตนเองจะเรียนได้อย่างไรดี และรู้จุดอ่อนจุดแข็งของตน
7. มีความรู้และทักษะในการเรียนรู้

คุณสมบัติดังกล่าว ผู้เรียนสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ด้วยตนเอง หรือด้วยความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามนักการศึกษามีความเชื่อว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้นั้นต้องอาศัยการสร้างสม ค่อยเป็นค่อยไปอย่างต่อเนื่อง และจากการวิจัยของ ทัฟ (Tough) พบว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นลักษณะที่จะพบโดยทั่วไปในผู้ใหญ่และผู้ที่ประสบผลสำเร็จสูงในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้น จะมีลักษณะพิเศษ ดังนี้ (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน 2526 : 265)

1. เป็นผู้ที่ตั้งเป้าหมายของการกระทำไว้ชัดเจน
2. รู้จักเลือกใช้ความรู้และทักษะที่เหมาะสม
3. วางแผนการเรียนอย่างดี
4. เรียนได้โดยไม่สุดกำลังความสามารถ
5. มีความมุ่งมั่นพยายามที่จะพัฒนาศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ของตน และมีความสามารถอยากรู้อยากเห็น ขณะเดียวกันคนเหล่านี้ยังชอบงานที่ตนทำอยู่

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

6. เข้าใจและยอมรับคุณลักษณะของตน และไม่พอใจกับสภาพของตนในปัจจุบัน
7. มีความเชื่อมั่น กล้าหาญพอที่จะเปิดเผยตนเอง
8. มีความสนใจอย่างมีทิศทางที่แน่นอน
9. เป็นผู้เลือกอาชีพและกิจกรรมของตนเอง
10. ไม่ได้ถูกบังคับหรือถูกกดดันจากภายนอก
11. เป็นผู้ที่มีความผูกพันหรือยึดมั่นต่อจุดหมายของชีวิต
12. ต่อสู้บากบั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายสำคัญบางประการ
13. มีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง
14. เป็นผู้ที่มีผลงานและประสบความสำเร็จ
15. สามารถสมาคมคบหากับเพื่อน รักใคร่จริงจังได้อย่างน้อย 2-3 คน

เป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จสูงในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จากการรายงานของทัฟ (Tough) มีลักษณะคล้ายกับคุณลักษณะของบุคคลในอุดมคติของมาสโลว์ (Maslow) ที่เรียกว่า Self actualized person นอกจากนี้ จอห์น การ์ดเนอร์ (John Gardner) ได้สรุปว่าบุคคลประเภทนี้เรียกว่าเป็นผู้ที่ปรับปรุงตนเองให้ใหม่อยู่เสมอ (Self renewal) เป็นผู้ที่พัฒนาศักยภาพของตนเองและค้นคว้าด้วยตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง การพัฒนาหรือปรับปรุงตนเอง

นี้ไม่ใช่การกระทำด้วยการรอคอยโอกาสหรือจังหวะ แต่เขาจะเป็นผู้สร้างสรรค์และวางแผนการกระทำอย่างมีระบบต่อเนื่องจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

ความต้องการที่จะพิสูจน์ตนเองหรือรู้จักค้นพบตนเอง เป็นแรงจูงใจที่สำคัญของผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ผลงานวิจัยของ แอสทานิโน (Astanino) และบริคเคล (Brickell) ในค.ศ. 1980 สรุปว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในและความอยากรู้อยากเห็น ความพอใจที่จะรู้ทำความเข้าใจและแสดงความสามารถของตนในบางสิ่งบางอย่าง แรงจูงใจภายในเป็นแรงจูงของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นความเชื่อของคนที่ว่า ทั้งผู้ชายผู้หญิงต้องการพัฒนาศักยภาพของตน เพื่อให้มีทักษะมีความรู้ความฉลาดเพิ่มขึ้น ม่ใช่เพื่อการปรับตัวหรือการสนองตอบต่อแรงกดดันจากสิ่งแวดล้อม แต่เพื่อเป็นการพิสูจน์ความสามารถหรือศักยภาพของตน (สุภมาส ทองใส 2536 : 35, อ้างจาก Gross 1982)

รูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

รูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมีหลายแนวคิด กริฟฟิน (Griffin 1979, อ้างจากสมคิด อิสระวัฒน์ 2543 : 168-169) ได้จำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่เชื่อแนวความคิดของโนลส์ (The Knowles Group Learning Stream) โนลส์เสนอแนะรูปแบบของ “Learning Contract” ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. กลุ่มที่เชื่อแนวความคิดของทัฟ (The Tough Adult Learning Project Stream) รูปแบบที่สำคัญของกลุ่มนี้ คือ “Learning Project” ที่เป็นตัวชี้ว่า บุคคลนั้นมีส่วนในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากน้อยเพียงใด

3. กลุ่มที่เชื่อเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป (Individualized Program Instruction) ตามแนวความคิดของสกินเนอร์ (Skinner) กริฟฟิน วิจารณ์ว่า วิธีการนี้เป็นวิธีการที่เรียนด้วยตนเอง (Self-Directed Approach) แต่มิใช่การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ลักษณะที่น่าจะเป็น คือ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการกำกับของครู (Teacher-Directed Learning) มากกว่า

4. กลุ่มที่จัดในรูปแบบที่ไม่ได้จัดแบบสถานศึกษา (Non-traditional Institutional Arrangements) สิ่งที่ให้ คือประกาศนียบัตรสำหรับบุคคลภายนอก หน่วยกิตสำหรับประสบการณ์ชีวิต ฯลฯ หรืออีกนัยหนึ่งกลุ่มคนที่มาเรียนในรูปแบบนี้ มีความคาดหวังในความรู้ สมัครมาเรียนตามความสนใจ

5. กลุ่มที่เรียนรู้จากประสบการณ์ในชีวิตมนุษย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศิลปากร

จากแนวความเชื่อสมมุติฐานและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีการตีความหมายที่แตกต่างกันออกไป และยึดถือในรูปแบบที่ต่างกัน

ดี. อาร์. การ์ริสัน (D. R. Garrison 1997, อ้างถึงใน ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร 2542 : 16-17) ได้นำเสนอรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง โดยแสดงให้เห็นว่า การชี้นำตนเองนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน ได้แก่

1. การจัดการ/การควบคุมด้วยตนเอง (Self-management) ได้แก่ การควบคุมงานหรือกิจกรรมที่ต้องการกระทำ เป็นการจัดการ ดำเนินการ ให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากร หรือแหล่งความรู้

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-monitoring) เป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล การพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการที่บุคคลสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่และเก่าเข้าด้วยกัน เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนในการบูรณาการความรู้และพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ

3. แรงจูงใจ (Motivation) ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะทำให้บุคคลคิดริเริ่มที่จะเรียน และก้าวเข้าสู่กระบวนการเรียนนั้น ๆ แรงจูงใจจะมีอิทธิพลต่อการที่บุคคลจะสามารถบรรลุเป้าหมายในการเรียน แรงจูงใจนี้อาจเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอก หรือแรงจูงใจภายในก็ได้

จากรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สามารถแสดงด้วยแผนภาพได้ดังรูปที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

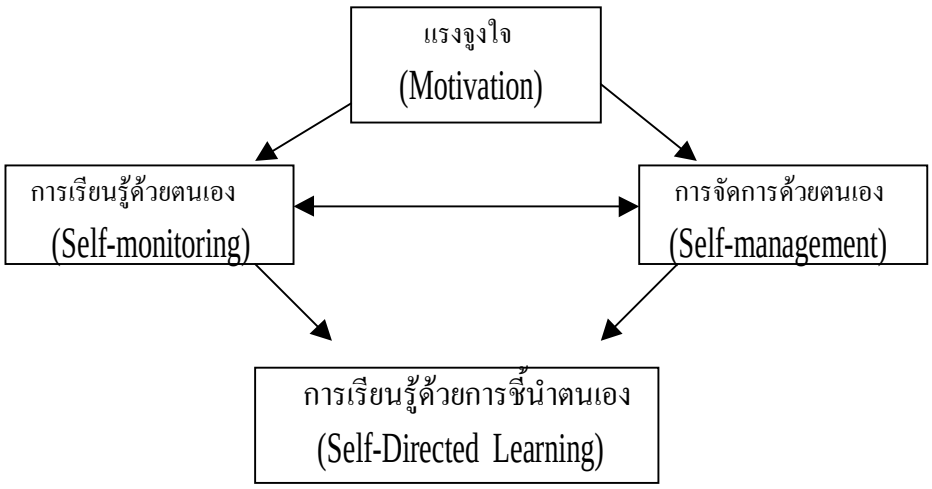

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ Garrison (1997)

ที่มา : D. R. Garrison 1997, อ้างถึงใน ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร, “การเรียนรู้ผู้ใหญ่ในสหัสวรการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง.” ใน การศึกษาผู้ใหญ่ในทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21 บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ:คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,2542), 16-17.

บรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร (2542:19) ได้กล่าวถึงบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองว่า เป็นบรรยากาศที่เป็นความร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนรับรู้ว่าบรรยากาศนั้น มีความเป็นประชาธิปไตย ยืดหยุ่น ท้าทาย และปราศจากการกดดัน

นอกจากนี้ ผู้สอนจะต้องพยายามขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ของกระบวนการชี้นำตนเอง ที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคล เช่น

◆ อุปสรรคที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเอง เช่น การเลือกวิธีการเรียนที่ไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจ หรือไม่มีความมั่นใจ

◆ อุปสรรคอันเนื่องมาจากตัวโครงการเอง เช่น การขาดความยืดหยุ่น ขาดการแนะนำ และรูปแบบการจัดการที่ไม่ดี

◆ อุปสรรคที่ผู้เรียนติดตัวมาตั้งแต่ก่อนเข้าโครงการ เช่น เหตุผลในการเข้าโครงการ ขาดทักษะในการเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนที่ไม่ดี

การแก้ปัญหาดังกล่าว อาจกระทำได้โดยการสื่อสารที่ดี การกำหนดเป้าหมาย และการประเมินผลตั้งแต่ระยะแรกของกระบวนการเป็นสิ่งจำเป็น

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ผู้สอนอาจแนะนำการใช้เครื่องมืออื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ เช่น การใช้สัญญาการเรียนรู้ (learning contract) การใช้กลุ่มเพื่อน (peer group) การบันทึกรายละเอียดการเรียนรู้ (learning journal) เป็นต้น

กระบวนการการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ไวท์เฮด (Alfred North Whitehead, อ้างใน Gross 1977:54-56) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรูด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การรับรู้ในสิ่งที่แปลกใหม่ (Romance) เป็นการเรียนรู้ในรูปของความรู้สึกกับความแปลกใหม่ที่ได้พบเห็น กับความรู้สึกต่าง ๆ ที่น่าสนใจ น่าท้าทายสติปัญญา ฯลฯ

ขั้นที่ 2 การครุ่นคิดตรึกตรอง (Precision) เป็นการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง พยายามให้ได้มาซึ่งความรู้ ความจริงต่าง ๆ อย่างมีแบบแผน

ขั้นที่ 3 การหาข้อสรุปรวบยอด (Generalization) เป็นระยะที่เกิดความรู้ ความเข้าใจ พบข้อสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แล้วเริ่มมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พร้อมที่จะลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

อัลเลน ทัฟ (Allen Tough 1979:95-96) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวางแผนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ ดังนี้

1. การตัดสินใจว่าในกระบวนการเรียนรู้นั้นอะไรเป็นความรู้ ทักษะที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องมองหาข้อผิดพลาด และจุดอ่อนของความรู้ที่มีอยู่ โดยพิจารณาทั้งด้านทักษะและรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน

2. การตัดสินใจว่าจะรู้กิจกรรมเฉพาะอย่างไร วิธีการ แหล่งวิชาการ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนมีอะไรบ้าง ในข้อนี้ผู้เรียนควรศึกษาว่า ตนเองมีความต้องการเฉพาะด้านอะไร เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกแหล่งวิทยาการการเรียนรู้เฉพาะอย่าง การรวบรวมความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อได้เปรียบเสียเปรียบ การเข้าถึงระดับความเหมาะสมของแหล่งวิทยาการ หรือกิจกรรมเฉพาะด้าน ผู้เรียนอาจดูจากหนังสือ หรือบทความในห้องสมุด ร้านขายหนังสือ ก่อนการเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ในกรณีที่เป็นแหล่งวิทยาการบุคคล อาจตัดสินใจว่าบุคคลประเภทใดที่อาจให้เนื้อหาวิชาที่ต้องการได้ และพยายามหาบุคคลเหล่านั้นซึ่งเลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมที่สุด

3. ตัดสินใจว่าจะเรียนที่ใด ผู้เรียนอาจเลือกบริเวณที่เงียบสงบ สะดวกสบาย และไม่มีผู้ใดมารบกวน หรืออาจจะต้องการสถานที่ ซึ่งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก หรือแหล่งวิทยาการที่อาจใช้สะดวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4. วางเป้าหมายหรือกำหนดระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน

5. ตัดสินใจว่าจะเริ่มเรียนเรื่องใด เมื่อใด

6. ตัดสินใจว่าช่วงระยะเวลาใด เนื้อหาควรจะก้าวไปเท่าใด

7. พยายามหามูลเหตุที่เป็นอุปสรรคที่จะทำให้การเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ หรือหาขั้นตอนส่วนที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพ

8. การหาเวลาสำหรับการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับการลดเวลาหรือจัดเวลาให้เหมาะสมกับการทำงาน กิจกรรมในครอบครัว หรือการพักผ่อน โดยจะขอร้องไม่ให้รบกวนในเวลาที่กำลังศึกษา หรือขอร้องให้ผู้อื่นมาทำงานแทนเป็นครั้งคราว

9. คำนวณระดับความรู้และทักษะหรือความก้าวหน้าของตนในด้านความรู้ หรือทักษะที่ต้องการ

10. การเข้าถึงแหล่งวิทยาการหรืออุปกรณ์ที่เหมาะสม ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนนี้ ผู้เรียนอาจจะหาเวลาว่างไปในสถานที่ต่าง ๆ พยายามหาหนังสือที่เหมาะสมในห้องสมุด ตลอดจนการเข้าพบบุคคลสำคัญที่เอื้อต่อการเรียน

11. เตรียมการหรือปรับปรุงห้อง (หรือแหล่งวิทยาการ เฟอร์นิเจอร์หรืออุปกรณ์) สำหรับการเรียนรู้หรือการจัดเตรียมกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดลำดับเงื่อนไขทางกายภาพให้เหมาะสมสำหรับการเรียน เช่นสถานที่ที่อากาศถ่ายเท มีแสงสว่างพอเพียง เป็นต้น

12. การสะสมหรือหาเงินที่จำเป็นสำหรับใช้ประโยชน์ในการหาแหล่งวิทยาการทั้งที่เป็นคนและวัสดุทางการศึกษา

13. เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพื่อสร้างกำลังใจ ความพอใจทำให้เกิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ยิ่งขึ้น พยายามเน้นความสำคัญของการเรียน ซึ่งสิ่งที่จะทำได้มีดังนี้

13.1 หาสาเหตุของการขาดแรงจูงใจ

13.2 พยายามเพิ่มความสุข และความยินดีในการเรียนรู้ หรือเพิ่มความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้

13.3 จัดการกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะเรียนรู้ หรือจัดการกับความสงสัยในความสำเร็จของโครงการที่จะเรียนรู้

13.4 การเอาชนะความรู้สึกผิดหวัง ท้อแท้ที่มีสาเหตุมาจากความยากลำบากต่าง ๆ

13.5 บอกกล่าวผู้อื่นถึงความสำเร็จของตน

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นกระบวนการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้จัดระบบการเรียนของตนเอง ด้วยการจัดการด้านเวลาที่ใช้ในการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการและเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียน ด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในด้านต่างๆ รู้จักวิธีที่จะเรียนด้วยตนเองที่บ้าน และรู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อศึกษาค้นคว้าต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

การฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นสิ่งที่มีมานานแล้วก่อนที่ระบบโรงเรียนจะพัฒนาอย่างกว้างขวางดังเช่นปัจจุบัน เมื่อย้อนไปในอดีตจะเห็นว่ามีบุคคลสำคัญมากมายที่ประสบความสำเร็จจากการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เช่น พระพุทธเจ้า โสเครตีส (Socrates) อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) ฯลฯ ดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจึงเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ แต่ต้องใช้เวลาและความพยายามและความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย

จากการวิจัยของ สมคิด อิสระวัฒน์ (2538,2541 ก, 2541 ข, 2542) พบว่า ลักษณะของคนซึ่งสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมิได้มีอยู่ในตัวคนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยซึ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและระบบการศึกษาในโรงเรียนของคนไทยส่วนใหญ่

ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเตรียมความพร้อมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น

สิ่งที่ควรต้องคำนึงถึงเมื่อฝึกผู้เรียนให้เป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สรุปได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนส่วนหนึ่งอาจไม่รู้ว่าตนเองกำลังเรียนรู้ คนเหล่านี้มีความคิดว่าการเรียนรู้คือ สิ่งที่เขาต้องทำเมื่ออยู่ในโรงเรียน เรียนจากห้องเรียนเท่านั้น

2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนเองมีวิธีการเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนไม่ค่อยตระหนักถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของการเรียนรู้ (Learning Processes) และรวมไปถึงวิธีการเรียนรู้ของแต่ละคน (Learning Style)

3. ความสามารถที่จะเป็นผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียนแต่ละคนมีไม่เท่ากัน ผู้ที่เป็นพี่เลี้ยงหรือผู้อำนวยความสะดวกจะต้องมีความเข้าใจ เมื่อใดตนเองควรเข้าไปช่วยเหลือหรือเมื่อใดควรปล่อยให้ผู้เรียนรับผิดชอบด้วยตนเอง

4. บทบาทของผู้ที่เป็นพี่เลี้ยงหรือผู้อำนวยความสะดวกให้กับกลุ่ม และแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน

5. แนวโน้มการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้มาก ถ้าผู้เรียนมีแนวทางของตนเอง (Self-directed way)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

6. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไม่จำเป็นต้องเรียนคนเดียว อาจมีการสอบถามจากผู้อื่นหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก ในบางกรณีอาจมีการทำงานร่วมกับผู้อื่น แต่ตนเองมีความรู้สึกว่าเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง (Independence Learner) เรื่องการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนี้เป็นเรื่องภายในจิตใจใต้สำนึกของผู้เรียนมากกว่าการจัดการภายนอก วิธีการที่บุคคลเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลเกิดความเจริญงอกงามในระดับที่ดี

7. การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก ถ้าจัดในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพราะธรรมชาติสถาบันเป็นผู้ที่กำหนดสิ่งที่ “ต้องเป็น” “ต้องทำไว้” ในการดำเนินการฝึกผู้เรียนให้มีคุณลักษณะแบบเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้นจึงต้องปรับระบบอื่นให้สอดคล้องด้วย เช่น การวัดผล การจัดชั้นเรียน ตารางการเรียน เป็นต้น

8. วิธีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมิใช่การเรียนที่ดีที่สุด แต่เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับบุคคลและสถานการณ์บางอย่างเท่านั้น

9. สื่อที่อาจนำมาใช้ในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในปัจจุบัน เรื่องของเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ อาจจะเรียนสถานที่ใด เวลาใดก็ได้ โดยใช้สื่อต่อไปนี้

- ◆ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา บทเรียนสำเร็จรูป
- ◆ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์

- ◆ สื่อวิดีทัศน์ (Video)
- ◆ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)
- ◆ Interactive Multimedia on CD-ROM
- ◆ Web-Based Instruction (WBI) เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นสำหรับการเรียนผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ต

การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

1. จากระบบที่คนไทยมีความคุ้นเคยกับการพึ่งพาผู้อื่น คุ้นเคยอยู่กับการบอกให้ทำให้เชื่อฟังครู อาจารย์ ดังนั้น การที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ด้วยตนเองทันทีจึงเป็นสิ่งที่ยาก สิ่งที่ผู้สอนควรทำคือ การให้ความช่วยเหลือ (Dependence) มากในช่วงแรกและลดความช่วยเหลือทีละน้อยจนกลายเป็นช่วยเหลือตัวเองได้ (Independence) หลังจากนั้นฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้จากกันและกัน (Interdependence)
2. จัดประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้บุคคลสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เช่น

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

- ◆ สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ หรือทำด้วยตนเอง
- ◆ ให้ตอบคำถาม
- ◆ ให้แสดงความคิดเห็น
- ◆ ให้เปรียบเทียบ
- ◆ ให้บอกความแตกต่าง
- ◆ ให้ทำเป็นประจำ
- ◆ ให้ร่วมทำ
- ◆ มอบหมายความรับผิดชอบให้

3. ผู้สอนบอกและให้ผู้เรียนทดลองทำ
4. ให้ผู้เรียนทำด้วยตนเองโดยผู้สอนมิได้ช่วยเหลือ
5. ลดการขู่บังคับ (Threat) ให้น้อยลง มีการให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในโอกาสที่เหมาะสม

บทบาทของผู้เรียน คือ คิดวางแผนการเรียนและเลือกวิธีการเรียนด้วยตนเอง บทบาทของครูผู้สอนคือเป็นพี่เลี้ยงหรือผู้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน (สมคิด อิสระวัฒน์ 2543:170-171)

วิธีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ข้อแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กระทำได้ดังต่อไปนี้

1. การสำรวจตนเอง ทำความรู้จักตน สำรวจว่าตนเองสนใจเรื่องอะไรมากที่สุด มีความสามารถเฉพาะด้านใด สนใจสิ่งใหม่ ๆ อะไรบ้าง

2. ทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูลความคิดเรื่องราวต่าง ๆ ที่เราได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมองของเรา สมุดนี้จะช่วยเก็บสะสมความคิดทีละน้อยเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไป

3. กำหนดโครงการที่จะเรียน ตามที่เราได้สำรวจไว้นั้นนำมาขยายเป็นโครงการเป็นแผนการเรียนว่าจะเรียนรู้อย่างไร โดยพิจารณาว่าความรู้ที่เราต้องการจะแสวงหานั้น ช่วยให้เราถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ทำให้เกิดความพอใจ ความสนุกสนานที่จะเรียนหรือไม่ ประหยัดเงินและเวลามากน้อยแค่ไหน

4. สร้างห้องสมุดของตนเอง หมายถึง การรวบรวมรายชื่อ ข้อมูล แหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ตรงกับความสนใจ เพื่อใช้ในการค้นคว้าต่อไป

5. มองแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญการในอาชีพต่าง ๆ ห้องสมุด สมาคม สถานที่ราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้ จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้า

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงนามลิขสิทธิ์

6. หาเพื่อนร่วมเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน

7. การเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจจากสถานศึกษาที่เปิดสอนในตอนเย็น หรือวันหยุด หรืออาจเรียนทางวิทยุ โทรทัศน์ ไปรษณีย์จากมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น โดยลักษณะของการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน

8. การเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์

การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นวิธีการเรียนที่มีความยืดหยุ่นได้มากที่สุด สะดวก เหมาะสำหรับผู้ใหญ่หรือบุคคลที่มีภาระหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบ จะได้เลือกเรียนตามโอกาสและสถานที่ที่เหมาะสม เป็นการเรียนที่สามารถตอบสนองความต้องการของเฉพาะบุคคลได้

สำหรับเครื่องมือหรือสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้นอาจกระทำได้ด้วยวิธีการต่อไปนี้ (ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร 2534 : 1)

1. สัญญาการเรียน (Learning Contract) เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งเป็นลักษณะการสอนรายบุคคลที่ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นตัวของตัวเองให้มากโดยให้การสำรวจและค้นหาความสนใจที่แท้จริงของตนเอง แล้วให้ผู้เรียนเลือก

เรียนตามความสนใจ (Personal interest) "สัญญาการเรียน" นี้จะช่วยให้ผู้เรียนชี้นำตนเองได้มากขึ้น เพราะได้เปิดเผยตัวเองได้เต็มที่ และพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด

2. การเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน (Peer Learning Group) สิ่งที่จะได้จากการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน คือประสบการณ์ของเพื่อนก็อาจช่วยชี้นำตัวเอง พร้อมกันนี้ก็จะเป็นการเรียนการสอนที่มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นระหว่างครู หรือ ผู้สอน หรือ ผู้อำนวยความสะดวกกับผู้เรียนในกลุ่มด้วย

3. ใช้กรอบการกำหนดเวลา (Time Commitment) การกำหนดระยะเวลาตายตัวกับกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และการนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตประจำวัน

4. ประโยชน์ของการเรียนรู้ (Perceived Benefits) ผู้เรียนจะนำตนเองได้ดีมากขึ้นหากการเรียนรู้เป็นการแก้ปัญหา มิใช่การจดจำแค่เนื้อหา การจัดโปรแกรมการเรียนจึงจำเป็นต้องสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นการให้ความรู้ ทักษะที่จำเป็น และทันต่อเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เป็นอยู่ เช่น ผู้ที่มีโอกาสจะขับรถได้ก็อยากเรียนรู้วิธีขับรถ เป็นต้น

5. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Preparation of Self-directed Learning) นั่นคือผู้เรียนต้องมีความสมัครใจ เต็มใจที่จะเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นเรื่องภายในจิตใต้สำนึกของผู้เรียน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ภายในตัวผู้เรียนมากกว่าการจัดการภายนอก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ส่วนแจ็ค เมซิโรว์ (Jack Mezirow 1981:21-22) สรุปการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถทำหน้าที่ในการเป็นผู้เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้น ต้องดำเนินการดังนี้

1. ลดการให้ผู้เรียนพึ่งพาผู้สอนหรือผู้อำนวยความสะดวก

2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการใช้แหล่งวิทยาการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์จากผู้อื่น รวมทั้งครูหรือผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งต้องใช้ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

3. ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความจำเป็นในการเรียนรู้เนื่องจากการรับรู้ความต้องการของตนเอง อันเป็นผลมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

4. ช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มความรับผิดชอบในการหาเป้าหมายของการเรียนรู้ การวางแผนโปรแกรมและการประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง

5. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน

6. ช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจในวิชาต่าง ๆ ที่เสนอให้ผู้เรียนไว้เป็นทางเลือกในการทำความเข้าใจซึ่งจะเกิดการเรียนรู้ต่อไป

7. กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้เกณฑ์หรือบรรทัดฐานในการตัดสินใจ หรือพินิจพิเคราะห์สิ่งต่างๆ ซึ่งเกี่ยวกับตนเองและประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมา

8. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าไปสู่การเรียนรู้ ด้วยการมองตนเองอย่างถูกต้อง

9. ชี้ปัญหาและแก้ปัญหาให้เข้าใจโดยง่ายซึ่งต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ของปัญหาส่วนบุคคลและส่วนรวมด้วย

10. เสริมแรงมโนคติของผู้เรียนว่าต้องเป็นทั้งผู้เรียนรู้และผู้จัดการชีวิตตัวเอง โดยจัดบรรยากาศที่น่าสนับสนุน และรับปฏิกิริยาตอบกลับของผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นความสามารถของผู้เรียนให้ปรากฏ

11. เน้นการนำประสบการณ์ การมีส่วนร่วมและวิธีการสร้างโครงการอย่างเป็นระบบ โดยทำในรูปลักษณ์ "สัญญาการเรียน" (Learning Contract)

12. ทำความชัดเจนในเรื่องการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทางเลือกหรือการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นวิธีการที่จะปรับคุณภาพของทางเลือกและกระตุ้นให้ผู้เรียนเลือกเฟ้นสิ่งที่ดีที่สุด

แบบวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self –Directed Learning Readiness Scale)

ดร.ลูซี่ เมดเซน กูกลิเอลมิโน (Lucy Madsen Guglielmino 1977:32-33) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จากผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จำนวน 14 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เป็นการสำรวจ 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ระบุองค์ประกอบที่สำคัญที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง รวมถึงความสามารถ เจตคติ และบุคลิกลักษณะส่วนตัว นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับการสำรวจครั้งต่อไป ครั้งที่ 2 ส่งแบบสอบถามชุดที่ 2 เป็น rating sheet ให้กับผู้เชี่ยวชาญคณะเดิมแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งเสนอแนะเพิ่มเติม และการสำรวจครั้งที่ 3 จัดส่งแบบสอบถามที่เป็นผลสรุปจากแบบสอบถามชุดที่ 2 ให้กับผู้เชี่ยวชาญแสดงเหตุผลกับการให้ rating ครั้งที่ 3 นำผลการสำรวจทั้ง 3 ครั้ง มาเป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแบบวัด Self –Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) แบบสอบถามนี้เป็นลักษณะการประเมินตนเอง โดยมีตัวเลือกลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Likert – type item) จำนวน 41 ข้อ และนำเครื่องมือนี้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 307 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่แตกต่างกัน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาในระดับวิทยาลัยที่เรียนเต็มเวลาและกลุ่มผู้ที่ศึกษาภาคค่ำ Guglielmino (1977:56-57) นำคำตอบที่ได้มาทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ (item analysis) และประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบวัด SDLRS ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) พบว่า มีองค์ประกอบ 8 ประการ (Lucy Madsen Guglielmino อ้างถึงในนรินทร์ บุญชู (2532: 23-24) คือ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Openness to learning Opportunities)ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ความภูมิใจเมื่อเรียนสำเร็จ ชอบการค้นคว้าจากห้องสมุด ยอมรับคำติติงในความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำความเข้าใจในเรื่องที่ยาก ๆ

2. มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self-concept as an effective learner) ได้แก่ ความสามารถที่จะเรียนเมื่อต้องการจะเรียน เมื่อตัดสินใจเรียนแล้วสามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อใดที่จะเรียนในการเรียนสามารถหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ มีความสุขกับการแก้ปัญหาที่ยาก ๆ และรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะไปหาได้ที่ไหน

3. ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Initiative and independence in learning) ได้แก่ ความไม่ท้อถอย แม้จะไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ชอบที่จะเรียน ไม่มีปัญหาในการทำความเข้าใจจากการอ่าน และสามารถทำงานด้วยตนเองได้ดี

4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Information acceptance of responsibility for one's own learning) ได้แก่ การยอมรับตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดพอควร มีความเชื่อว่าการคิดอยู่เสมอแสดงว่าตนเองเป็นใครกำลังทำอะไรเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาของตน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

5. ความรักในการเรียนรู้ (Love of learning) ได้แก่ ความชื่นชมต่อบุคคลที่ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ มีความต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากกว่านี้ มีความสนุกสนานในการค้นคว้าและมีความกระหายในการเรียนรู้

6. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ได้แก่ มีความคิดที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี สามารถแสวงหาแนวทางในการเรียนสิ่งใหม่ ๆ ได้หลายทาง

7. การมองอนาคตในแง่ดี (Positive Orientation to the future) ได้แก่ ความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบคิดถึงเรื่องในอนาคต คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งท้าทายและรู้ดีว่าตนเองต้องการเรียนอะไรเพิ่มเติม

8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to use basic study skills and problem solving skills) มีทักษะในการอ่าน การเขียน การฟังและการจำ มีความสนุกกับการแก้ปัญหาและคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

ต่อมา กูกลิเอลมิโน (Guglielmino) ได้ปรับปรุงเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (SDLRS) ซึ่งเดิมมี 41 ข้อ มาปรับปรุงขยายเป็น 58 ข้อ

บรอคเคทท์ และ ฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra 1991:57) กล่าวถึง แบบวัด (SDLRS)ว่า ปัจจุบันมักนิยมใช้กันมาก โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ใช้เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กับงานทดลอง กึ่งทดลองหรืองานวิจัยหาค่าสหสัมพันธ์ ของความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของบุคคล

2. ใช้เป็นเครื่องมือวินิจฉัยการประเมินผู้เรียนในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

สรุปได้ว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลทุกคนที่มีความสนใจ มีความรักจะเรียนรู้ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน การทำงาน การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของบุคคล และจากแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ที่ได้ค้นคว้าในเรื่องนี้ แนวคิดของ กูกลิเอลมิโน (Guglielmino) ได้รับการยอมรับมากที่สุด และมีผู้สนใจนำแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไปใช้วัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในงานวิจัยต่าง ๆ มากมาย

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 หัวข้อ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครูและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครูและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : 116-119) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพของครูประถมศึกษา โดยศึกษาจากเอกสารงานและวิจัยร่วมกับวิธีเทคนิคเดลฟาย สอบถามผู้เชี่ยวชาญ 3 รอบ พบว่า คุณลักษณะที่แสดงถึงคุณภาพของครูประถมศึกษา มี 6 ด้าน สรุปได้ดังนี้ ความรู้ในด้านวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่สอน ความรู้เกี่ยวกับวิชาครู หลักสูตร การแนะแนว การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และความใฝ่รู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ มีความเมตตา ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรมจรรยา ประพฤติดี ใช้ปัญญาในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ และมีความยุติธรรม ด้านอุดมการณ์และวิญญาณครู ได้แก่ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กและอาชีพ ด้านการพัฒนาชุมชน ได้แก่ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ใช้วิธีการสื่อสารในการเผยแพร่ความรู้และเรื่องราวเกี่ยวกับโรงเรียน ด้านวินัย ได้แก่ มีวินัยในตนเอง ทำงานโดยการวางแผน ตรวจสอบและปรับปรุงงานอยู่เสมอ ปฏิบัติตามระเบียบและมีจรรยาครู ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์มั่นคง กิริยาวาจาดี ท่าทางสง่า มีอารมณ์ขัน กระตือรือร้นในการทำงาน ใจกว้าง มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ดี ปรับตัวได้ดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

รัชนี งะสมัน (2533:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสตูล ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ คือ การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย การอบรม แนะแนวและปกครอง บุคลิกลักษณะ วิชาการ คุณธรรมและความประพฤติ สุขภาพกายและจิต มนุษยสัมพันธ์ และการสอน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศ และการนับถือศาสนาต่างกัน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพกายและจิตและด้านบุคลิกลักษณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีอายุต่างกัน พบว่า ด้านคุณธรรมและความประพฤติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีอายุ 13 ปีลงมา มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์สูงกว่านักเรียนที่มีอายุมากกว่า 13 ปี แต่ ไม่เกิน 15 ปี ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

บรรจง สลีวงศ์ (2534:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาเฉพาะกรณีครูประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูประถมศึกษาด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านรอบรู้ สอนดี และด้านมุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า คุณลักษณะของครูประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ในด้านรอบรู้ สอนดี ด้านมีคุณธรรม จรรยาบรรณ และด้านความมุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับมาก ส่วนในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ด้านมีคุณธรรม จรรยาบรรณ อยู่ในระดับมาก ด้านรอบรู้ สอนดี และด้านมุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

พินิจ เข็มทอง (2535:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้ปกครองนักเรียน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนจริยศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสอน และด้านวิชาการ นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้ปกครองนักเรียน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ระดับ .01 และผู้บริหารโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากศึกษานิเทศก์และผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูมีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากศึกษานิเทศก์และผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่าง

วุฒิพงษ์ บุญญพันธ์โสภณ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ของครูและผู้บริหารโรงเรียบประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนาหลักสูตร ในด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านความรู้เกี่ยวกับการสอนและการแนะแนว อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเกี่ยวกับคุณลักษณะครูแนะแนวที่พึงประสงค์ของครูและผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร พบว่า คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านความรู้เกี่ยวกับการสอนและการแนะแนว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคุณธรรมและความประพฤติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยา วรรณเวช (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านการสอน คุณลักษณะด้านวิชาการ และคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ จากการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ ที่มีต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน และผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและคุณลักษณะด้านการสอน คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยทักษิณ แหล่งสงขลานครินทร์

เลอพงษ์ อุปพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการโรงเรียนโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ เห็นว่าครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะคณะกรรมการโรงเรียนที่มาจากครู มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความประพฤติปฏิบัติตน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. คณะกรรมการโรงเรียนโดยรวม คณะกรรมการที่มาจากผู้ปกครองและศิษย์เก่าและคณะกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่าครูมีลักษณะที่เป็นจริงโดยรวมและรายด้าน พบ 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก และอีก 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ ยกเว้นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า ครูมีลักษณะที่เป็นจริง ด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก และคณะกรรมการที่มาจากผู้ปกครองและศิษย์เก่า เห็นว่าครูมีลักษณะที่เป็นจริงด้านการประพฤติปฏิบัติตนและด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคณะกรรมการโรงเรียนที่มาจากครู เห็นว่าครูมีลักษณะที่เป็นจริงโดยรวม ด้านการประพฤติปฏิบัติตนและด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และมีคุณลักษณะที่เป็นจริงอีก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

3. คณะกรรมการโรงเรียนที่มีสถานภาพต่างกัน เห็นว่าครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน และเห็นว่าครูมีลักษณะที่เป็นจริงโดยรวม และเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าครูมีคุณลักษณะที่เป็นจริง ด้านวิชาการมากกว่าคณะกรรมการที่มาจากครู และคณะกรรมการที่มาจากผู้ปกครองและศิษย์เก่า และคณะกรรมการที่มาจากครู เห็นว่ามีลักษณะที่เป็นจริง ด้านการประพฤติตนมากกว่าคณะกรรมการที่มาจากผู้ปกครองและศิษย์เก่า และจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบ็ค (Beck 1967 : 172-178, อ้างถึงในรัชนี งะสมัน 2533:45) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโดยใช้แบบสอบถาม “ครูของฉัน” จำนวน 100 ข้อ กับนักเรียนไฮสกูลระดับ 6 จำนวน 2,108 คน พบว่า ครูที่ดีในสายตาของนักเรียนคือครูที่มีลักษณะให้ความรัก ความเอาใจใส่ มีท่าทีที่อบอุ่นต่อนักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน สามารถสื่อความให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน กระตุ้นให้นักเรียนสามารถแสดงออกอย่างเต็มที่ สามารถที่จะควบคุมนักเรียนให้อยู่ในความมีระเบียบวินัย นอกจากนี้ ยังจะต้องมีวิธีสอนที่สามารถจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน

โอเดน (Oden 1972:194, อ้างถึงใน ประยงค์ เนาวบุตร 2525:29) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพของครู ซึ่งได้รับการประเมินว่า เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยให้นักเรียน ครู และครูใหญ่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องเป็นคนขยัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

สุขุม เยือกเย็น มีความสามารถในการสอนดี มีความทะเยอทะยาน ทำงานด้วยความคล่องแคล่ว และรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นครู

แคลเดอรอน (Calderon 1989 : 1512-A, อ้างถึงใน พินิจ เข็มทอง 2535:48) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่สอนได้ดีเยี่ยมในทัศนะของนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน ในเขตวิทยาลัยชุมชนลอสแองจีลิส (Los Angeles Community College) ซึ่งเป็นวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่างเลือกจากประชากรในเขตวิทยาลัยชุมชนลอสแองจีลิส โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่สำคัญของครูที่สอนได้ดีเยี่ยม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นตรงกัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ดี 3 ลักษณะ คือ ลักษณะการสอนที่ดี ลักษณะเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดี และลักษณะเกี่ยวสมรรถภาพทางวิชาชีพครู

ไวท์ (White 1989 : 2537-A, อ้างถึงใน จรรยา วรรณเวช 2538 : 38) ได้ทำการศึกษาพื้นฐานและคุณลักษณะของครูที่มีความมุ่งมั่นในการสอนในสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาจากครูใหญ่จำนวนร้อยละ 43 ของครูใหญ่ จากร้อยละ 69 ของโรงเรียนที่ร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานและคุณลักษณะของครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คุณลักษณะที่เป็นมาตรฐานของครูมี 5 ลักษณะ คือ มีความมั่งใจสูง มีความรู้ดี มีประสบการณ์และทักษะความชำนาญ มีทัศนคติที่ดี มีความยินดีในอาชีพทางการสอน และยังชี้ให้เห็นว่า มาตรฐานต่าง ๆ ที่กำหนดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

นรินทร์ บุญชู (2532 : 95-102) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 1,050 คน โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากแบบวัด Self-Directed Learning Readiness Scale ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับสูงเพียง 2 ด้าน คือ เปิดโอกาสต่อการเรียนรู้และการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมองอนาคตในแง่ดี รักการเรียนรู้ มโนมติของตนในด้านการเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา และมีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการเรียนรู้ พบว่า คณะที่ศึกษาและผลการศึกษา ที่ต่างกันจะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองแตกต่างกัน นักศึกษาเพศชายมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่านักศึกษาเพศ

หญิง ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อีก 3 ด้าน คือ เหตุผลที่เข้าศึกษา วิธีเรียน และการประกอบอาชีพในขณะศึกษาไม่แตกต่างกัน

สุวรรณา ยหะการ (2533 : 76-83) ศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้วยการนำตนเองของครูสังคมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยสร้างเครื่องมือจากกรอบแนวความคิดของโนลส์ (Knowles) 5 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน การวางแผนการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการและประเมินผลการเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว คือ ด้านการวางแผนการเรียนรู้ หรือสรุปได้ว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีระดับความคิดเห็นในเรื่องการวางแผนการเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยมากกว่าครู

ส่องหล้า เทพเชาว์นะ (2534 : 63-67) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาทางไกลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครปฐม ตามแนวคิดของ กูกลิเอลมิโน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครปฐม มีองค์ประกอบรวมลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบมีเพียง 2 ด้าน อยู่ในระดับสูง คือการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนที่เหลืออีก 6 ด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ความรักในการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดี และความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทางไกลทั้งหมด และแยกวิเคราะห์เป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ กลาง และสูง ปรากฏว่าไม่พบความสัมพันธ์ แต่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างนักศึกษาที่เริ่มลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2533 ของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ทั้งในองค์ประกอบรวมลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง และรายองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ เปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับกลางและสูงไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภมาส ทองใส (2535 : 101-106) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยดัดแปลงจากแบบวัด Self-Directed Learning Readiness Scale ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีองค์ประกอบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในระดับต่ำ 2 ด้าน คือ ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะในการแก้ปัญหา ส่วนอีก 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาที่มีเพศ อายุ สาขาวิชาชีพ ระดับการศึกษาก่อนเข้าเรียน และการประกอบอาชีพขณะศึกษาต่างกัน มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เพศชายมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ผู้เรียนที่มีอายุมากกว่า 29 ปี มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ผู้เรียนกลุ่มวิชาพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และกลุ่มวิชาคหกรรม มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มวิชาภาษาและศิลปะ ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาขั้นอุดมศึกษามีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าผู้เรียนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประถมศึกษา และ ผู้ที่มีงานประจำมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้ทำงาน

ศศิธร กุลสิริสวัสดิ์ (2537:97-99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มสถานศึกษาภาคกลางและตะวันออก มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ การมองอนาคตในแง่ดี ความรักในการเรียน มโนภาพต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ อีก 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง จำแนกตามเพศ อาชีพของผู้ปกครอง อาชีพที่นักศึกษาคาดหวัง ขนาดวิทยาลัย และประเภทสถานศึกษา พบว่า มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองไม่แตกต่างกัน แต่หากจำแนกตาม อายุ หลักสูตร และระดับผลการศึกษา พบว่า มีระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิมลพรรณ กุลัตถ์นาม (2538 : 88-91) ศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตการศึกษา 11 ตามแนวคิดของกูกลิเอลมิโน โดยใช้แบบวัด Self-Directed Learning Readiness Scale และ Rosenberg Self-Esteem ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบมีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ความคิดสร้างสรรค์ นอกนั้นอยู่ในระดับสูง เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

นอกจากนั้นยังพบว่า ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเพศชายมีความพร้อมในการเรียนรู้ในการชี้นำตนเองสูงกว่าเพศหญิง ครูอาสาสมัครกลุ่มที่มีอายุ 30 ปี หรือมากกว่ามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปีครูอาสาสมัครนอกระบบโรงเรียนกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และครูอาสาสมัครนอกระบบโรงเรียนกลุ่มที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงสุด มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงและปานกลาง

สมคิด อิสระวัฒน์ (2538:61-72) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพของตนโดยมิได้รับการศึกษาหรือเรียนจากสถานบันการศึกษาในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ เป็นบุคคลซึ่งได้รับการยอมรับจากท้องถิ่นหรือสถาบัน หรือเป็นบุคคลที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นคนซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้น ๆ จำนวน 30 คน จากภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า คุณสมบัติของคนซึ่งเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ต้องเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิดวิเคราะห์ เป็นนักปฏิบัติและนักประเมินผล รวมทั้งเป็นคนที่มีความเพียรพยายาม มีความตั้งใจจริง เมื่อมีปัญหาในการเรียนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการคิดและลองทำด้วยตนเองก่อน หากทำไม่ได้จะสอบถามจากผู้รู้ แหล่งข้อมูลในการเรียน คือ การทดลองทำด้วยตนเอง ผู้รู้ หนังสือ เพื่อน และการดูงาน สำหรับปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ บุคลิกภาพของพ่อแม่หรือบุคคลอยู่ใกล้ชิด วิธีการสร้างสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาคุณลักษณะที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และการจัดระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน

สร้อยทิพย์ อุจวาที (2539:100-105) ศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 572 คน โดยใช้แบบวัด Self-Directed Learning Readiness Scale และ Rosenberg Self-Esteem ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกันกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และเมื่อศึกษาในองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ปรากฏว่าอยู่ในระดับสูง 7 ด้าน คือ รักการเรียนรู้ การมองอนาคตในแง่ดี มโนภาพต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหาความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ส่วนที่อยู่ในระดับปานกลางมีเพียงด้านเดียว คือ ความคิดสร้างสรรค์ และจากการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับระดับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์กันปานกลางทางบวก (r = .51)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ส่วนความสันพันธ์ระหว่างความพร้อมในการรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับคะแนนการประเมินผลการฝึกอบรมผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีความสัมพันธ์กันน้อยมากทางบวก (r = .02) กับความสามารถในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น เมื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จำแนกตามระดับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอกลุ่มที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ (2540: 93-101) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 4 องค์ประกอบ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การเปิดใจรับโอกาสที่เรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง มีความรักที่จะเรียนและมองอนาคตในแง่ดี องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง มี 4 องค์ประกอบ คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนและเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 39 ข้อ และระดับกลาง 19 ข้อ ค่าเฉลี่ยในระดับต่ำไม่มี เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรอิสระ พบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวมและในรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาชายสูงกว่าของนักศึกษาหญิง ในด้านต่อไปนี้ คือ การเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน เชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา มีความรักที่จะเรียน มองอนาคตในแง่ดี และโดยรวมทั้ง 8 องค์ประกอบ มีเพียงองค์ประกอบเดียว คือ มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุและสาขาวิชา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในรายองค์ประกอบและโดยรวมทั้ง 8 องค์ประกอบ การเปรียบเทียบด้านผลการศึกษา พบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 องค์ประกอบ คือ มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา ซึ่งพบว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2.30 มีค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบดังกล่าวสูงกว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนเท่ากับ 2.30 ส่วนอีก 7 องค์ประกอบ และโดยรวมไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัญชลี เจียประเสริฐ (2542 : 95-98) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองและแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับกลาง ของสภากาชาดไทย โดย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใช้แบบสอบถาม ภาวะผู้นำของ Bass (1985) และ Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) ของ กูกลิเอลมิโน (Guglielmino) ผลการพบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารระดับกลางของสภากาชาดไทย มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 7 องค์ประกอบ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ รักการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การมองอนาคตในแล่ดี การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการใช้ทักษะศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางมีเพียงองค์ประกอบเดียวคือ ความคิดสร้างสรรค์ และในการศึกษาเปรียบเทียบโดยผู้บริหารระดับกลาง ของสภากาชาดไทย แสดงแบบภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปสูงกว่าเชิงเป้าหมาย และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จำแนกตามแบบภาวะผู้นำและปัจจัยพื้นฐาน ไม่พบความแตกต่าง ยกเว้นระดับการศึกษาที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05

เพ็ญศรี สุขสวัสดิ์ (2543 : 82-85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและแบบภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ศึกษาธิการจังหวัด มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (SDLR) อยู่ในระดับสูงทั้ง 8 ด้าน เรียงจากมากไปน้อย คือ รักการเรียนรู้ การมองอนาคตในแง่ดี ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มโนภาพต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

และในการศึกษา แบบภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดแสดงแบบภาวะผู้ทำตามรูปแบบพิสัยเต็ม โดยมีภาวะผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงระดับสูง ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับปานกลาง และภาวะผู้นำตามสบายอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนั้นยังพบว่า ศึกษาธิการจังหวัด เกือบทุกคน (ร้อยละ 93.33) มีความเชื่ออำนาจภายในตน

สุธิกานต์ แย้มนิล (2544 : 104-105) ศึกษาความพร้อมด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคกลาง พบว่า มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบพบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคกลาง อยู่ในระดับสูง 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ความรักในการเรียนรู้ ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และด้านการมองอนาคตในแง่ดี และอยู่ในระดับต่ำ 2 ด้าน คือ มโนคติของ

ตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและความคิดสร้างสรรค์ และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบรรณารักษ์ จำแนกตามอายุ วุฒิทางบรรณารักษ์ศาสตร์ ประเภทของสถาบันการศึกษา ประเภทของห้องสมุดประชาชน รายได้ต่อเดือน การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับคุณลักษณะของบรรณารักษ์พบว่า บรรณารักษ์ที่มีคุณลักษณะของบรรณารักษ์ในเกณฑ์ที่น่าพอใจมาก และบรรณารักษ์ที่มีคุณลักษณะของบรรณารักษ์ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เวลช์ (Welch 1977:4267) ได้ศึกษาค้นคว้าผลการเรียนแบบเรียนด้วยตนเองเกี่ยวกับการฝึกตั้งคำถามปากเปล่าวิชาสังคมศาสตร์ ของนักศึกษาครู เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนในห้องปฏิบัติการด้วยตนเองและการฝึกที่ไม่ใช่ห้องปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยโอคลาโฮมาสเตท ภาคใต้ จำนวน 22 คน ซึ่งแบ่งกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม คือ ให้กลุ่มทดลองสองกลุ่มแรกเรียนฝึกตั้งคำถามด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง กลุ่มทดลองที่สองฝึกตั้งคำถามแต่ไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง กลุ่มทดลองที่สองฝึกตั้งคำถามแต่ไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง และกลุ่มควบคุมเรียนโดยไม่ต้องฝึกตั้งคำถามพบว่ากลุ่มทดลองกลุ่มแรกมีผลการเรียนแตกต่างจากกลุ่มทดลองที่สองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองกลุ่มแรก มีผลการเรียนแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มทดลองที่สองกับกลุ่มควบคุมมีผลการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ไรแมค (Rimac 1977 : 120-A) ได้วิจัยเรื่อง การออกแบบและปรับปรุงแบบมาตราส่วนประเมินค่า การศึกษาค้นคว้าตามลำพัง ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 9 ประการ ได้แก่ ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ความรับผิดชอบของผู้เรียน จุดประสงค์ของผู้เรียน การใช้สื่อวัสดุ การใช้วิทยากร สภาพทางกายภาพ บทบาทของผู้สอน การใช้เวลาของผู้เรียน และโอกาสของการศึกษาตามลำพัง องค์ประกอบที่นำมาใช้ในกิจกรรมของผู้เรียนมีความสำคัญที่ส่งผลต่อการศึกษาตามลำพัง มากกว่าองค์ประกอบที่นำมาใช้ในกิจกรรมของครู การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นตัวแปรที่สามารถทำให้ประสบผลสำเร็จ ในการศึกษาตามลำพัง นอกจากนั้นแบบประเมินค่าการศึกษาตามลำพังที่สร้างขึ้น สามารถใช้ได้กับผู้สังเกตที่ได้รับการฝึกมาน้อยและผู้สังเกตที่ไม่ได้รับการฝึก สามารถใช้แบบประเมินค่าการศึกษาตามลำพังได้ดีเกือบเท่าผู้ที่ได้รับการฝึก

ซาราห์ อาเมดโมแรด (Sarah Ahmed Mourad 1978 : 2002-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเรียน เพศและความคิดริเริ่มด้านความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักเรียนที่มีสติปัญญาเลิศ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 684 คน ซึ่งได้มีการทดสอบด้วย Teaching

Rating Scale ได้คะแนนเฉลี่ย 569 คะแนน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (SDLRS) กับการวัดความคิดสร้างสรรค์ (Tarrance Test of Creative Thinking TTCT) Verbal From A, Task 1-2 และ TTCT Figural Form B Task 3 ผลการวิจัยพบว่า คะแนน SDLRS สัมพันธ์กับคะแนน TTCT และเมื่อจำแนกนักเรียนออกตามลำดับ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สูงกว่านักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ในองค์ประกอบด้านมโนภาพต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและด้านความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา และพบว่า เพศหญิงมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าเพศชาย ในองค์ประกอบด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

ซับบาเกียน (Sabbaghian 1980:3701-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับมโนภาพต่อตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม SDLRS และ Tennessee Self-Concept Scales กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 77 คน ใน Iowa State University พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกระหว่างการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับมโนภาพของตนเองและผู้ใหญ่ ที่มีระดับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองสูงจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง การยอมรับตนเองและประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ของชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีระดับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองต่ำ ระดับการศึกษา เพศ และอายุ มีผลต่อการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ที่มีอายุน้อยมีการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองน้อยกว่าผู้ใหญ่ที่มีอายุมาก เพศหญิงมีความพร้อมในการชี้นำตนเองมากว่าเพศชาย ผู้ใหญ่ที่มีอายุมากและศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 และ 4 ของมหาวิทยาลัย มีการชี้นำตนเองมากกว่าผู้ใหญ่ที่มีอายุน้อย อย่างไรก็ดีในผู้หญิงที่มีอายุมากและศึกษาในชั้นปีที่ 1 และ 3 มีการชี้นำตนเองมากกว่าผู้หญิงที่มีอายุน้อย แต่ผู้ชายที่มีอายุมากมีความกระตือรือร้นในการวางแผนและชี้นำตนเองในการเรียนรู้น้อยกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อย และในเรื่องมโนภาพของตนเองพบว่า เพศ อายุ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

บีโจท์ (Bejot 1981:2434-A) ได้ศึกษาระดับของการเรียนรู้ด้วยตนเอง และตัวเลือกของวิธีการเรียนรู้ และความสัมพันธ์กับโปรแกรมภายนอกที่จัดให้สอดคล้องกัน โดยใช้ The Seward County Extension Program กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่ 77 คน สุ่มตัวอย่างโดยคอมพิวเตอร์จากครอบครัว 5024 ครอบครัว ใน Seward County, Nebraska ข้อค้นพบบ่งชี้ว่า ที่อยู่อาศัย อายุ และเพศ ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการพัฒนาทักษะ กลุ่มตัวอย่างชอบระบบการสัมมนากลุ่มเล็กๆ การสาธิต การอภิปรายกลุ่ม และ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การศึกษาโดยอิสระ แหล่งวิทยาการที่ใช้มากที่สุดใน Seward County Extension Service คือ การอ่านหนังสือพิมพ์ จดหมายข่าว และสิ่งตีพิมพ์รัฐบาล

บาร์บารา ยีน บ็อกซ์ (Barbara Jean Box 1983 : 679-A) ได้ศึกษาลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักศึกษาปัจจุบันและผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านโปรแกรมพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับแรก ระดับที่สองและนักศึกษาที่จบจาก Tulsa Junior College ใน Oklahoma จำนวน 477 คน โดยใช้ SDLRS เป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้กับอายุและเพศ แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในด้านคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้กับคะแนนรวมของเกรดเฉลี่ยสะสม

ลูเกนเนีย ดิกสัน ยัง (Lugenia Dixon Young 1986 : 1886-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ เพศ และการควบคุมตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยจอร์เจีย จำนวน 126 คน โดยใช้เครื่องมือ SDLRS (Self-directed Learning Readiness Scale) และ ANS – IE (Adult Nowicki Strickland Internation - External Scale) ผลการวิจัยไม่ปรากฏความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เชื้อชาติ และการควบคุมกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เกรย์ (Grey 1986 : 1218-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำของตนเองกับการปฏิบัติงาน ของผู้จัดการบริษัทที่ดำเนินกิจการโทรศัพท์ในฮ่องกง ในระดับของการจัดการ การประเมินการปฏิบัติงาน ความเข้าใจในเรื่องของความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่ม และระดับของการเปลี่ยนความต้องการในการเปลี่ยนงาน คะแนนที่ได้จะนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มการเปลี่ยนแปลงของประชากร ผลการวิจัยพบว่า คะแนนของ SDLRS มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเข้าร่วมในการจัดการและประเมินผลการปฏิบัติงานของการจัดการ และความเข้าใจในเรื่องของการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ระดับการเปลี่ยนแปลงงานที่ต้องการกระทำและระดับการศึกษา แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับเพศ อายุ หรือ เชื้อชาติ

ไทซิงเกอร์ (Tysinger 1986 : 2892-A) ได้ทำวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิธีการบรรลุเป้าหมายในโครงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 คน เป็นผู้สอนในกองทัพ 15 คน พยาบาลฝึกหัด 15 คน พบว่า มีความยุ่งยากสับสนในกระบวนการวางเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และค่อนข้างจะไม่เป็นแบบแผน มีลักษณะยืดหยุ่นได้ ยอมให้ผู้เรียนวางเป้าหมายและขยายเป้าหมายเหล่านั้นไปเรื่อยๆ พร้อมกับโครงการ การเรียนก้าวหน้าขึ้น รูปแบบของการตั้งเป้าหมายขึ้นอยู่กับการสำรวจเนื้อหาในโครงการเรียนรู้เพื่อที่จะหาความรู้พื้นฐานอย่าง

เพียงพอ ความพอใจต่อเป้าหมายการเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นตามโครงการการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า กลุ่มตัวอย่างยืนยันว่าได้ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยมุ่งความสนใจในหัวข้อที่ตนสนใจ ซึ่งมีการควบคุมเป้าหมาย และวิธีการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญ

แกด (1986 : 1993-A) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบการฝึกอบรมในอนาคต กลุ่มตัวอย่างเป็นลูกจ้าง 132 คน จากหน่วยงานต่าง ๆ ผลการวิจัย ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของลูกจ้างแผนกต่างๆ บรรยากาศขององค์การไม่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของลูกจ้าง แต่ตัวแปรบางตัว เช่น ระดับการศึกษา ระดับอาวุโส มีผลกระทบโดยตรงต่อความพร้อม ข้อสรุปที่สำคัญ คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการฝึกอบรมในอนาคต

วิลเลี่ยม ฟรานซิส แมคคาร์ธี (McCarthy 1986 : 3279A) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและเจตคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกคณิตศาสตร์ ระหว่างนักศึกษาอายุน้อยกับนักศึกษาที่มีอายุมาก โดยใช้ SDLRS และ MAS (The Math Attitude Scale) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาอายุน้อยมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับปานกลาง และมีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์เชิงลบ นักศึกษาที่มีอายุมากมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับปานกลางและสูงกว่า มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แต่ยังมีความกังวลต่อการเรียนเช่นเดียวกับนักศึกษาที่มีอายุน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มิเชล เมอลี เรย์โนลส์ (Michael Merle Raynolds 1986 : 3571-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาของนักศึกษาผู้ใหญ่นอกเวลาทำการที่วิทยาลัยชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 95 คน มีอายุเฉลี่ย 35.17 ปี โดยใช้เครื่องมือSDLRS และ EPS (Education Participation Scale) พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างแรงจูงใจด้านความรู้ทางสติปัญญา และความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง โดยประสบการณ์และสิ่งปะทะท้าทายต่างๆ ในชีวิตเป็นอิทธิพลสำคัญ และระบุว่าความสนใจทางด้านสติปัญญาเป็นเหตุผลสำคัญในการเข้าร่วม

เฟรดริค จี โพสเนอร์ (Fredric G Posner 1990 : 813) ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของตนเอง และแนวโน้มของบุคลิกภาพของนักเรียนใน An Open Alternative High School โดยศึกษาทักษะ เจตคติ และลักษณะนิสัยของนักเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนจบการศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพแนวโน้มของบุคลิกภาพ และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือ The Self-Perception Profile For Adolescents (Harter 1988) A Scale of Intrinsic Versus Extrinsic Orientation in the classroom (Harte 1982) และ The Self-Directed Learning Readiness Scale

(Guglielmino 1977) ผลการวิจัยพบว่าพัฒนาการของทักษะการนำตนเอง เจตคติ และลักษณะนิสัย ค่อยๆ เปลี่ยนไปทีละน้อยๆ ในตอนต้นๆ ของการเรียน และเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเรียนจบในโครงการที่เรียนด้วยการนำตนเองตั้งแต่ 1 โครงการขึ้นไป การรับรู้สมรรถภาพทางการศึกษาในทางบวกส่งผลต่อการจบการศึกษา และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจภายใน ซึ่งได้แก่ การชอบสถานการณ์การเรียนรู้ที่ท้าทาย ชอบการเรียนรู้อย่างเป็นอิสระ มีความเชื่อมั่นในความอยากรู้และความสนใจ ทำให้เกิดแรงจูงใจ การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ต้องมีการสนับสนุนที่ดี ให้อำนาจแก่นักเรียน มีการวางแผนการเรียนของแต่ละบุคคลและเน้นความหลากหลายในทักษะการเรียนรู้

บาบาทูนด์ โอ อเดนูกา (Babatunde O. Adenuga 1991 : 2747) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและวิธีการเรียนรู้ (Learning Style) ของนักศึกษาผู้ใหญ่อเมริกันและนักศึกษาที่เป็นต่างชาติ โดยใช้เครื่องมือ 2 ฉบับ ได้แก่ The Experiential Learning Style Inventory (LSI) และแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสัญชาติ ระดับของโปรแกรมการเรียน วิธีการเรียนรู้ที่ใช้กับระดับการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยตรง วิชาเอกที่เรียนและประสบการณ์ในการทำงานเป็นตัวบ่งชี้ทางอ้อมของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อายุ เพศ และลักษณะงานไม่มีอิทธิพลและอำนาจในการทำนายระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับวิธีการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองผู้เรียนจะต้องมีความสามารถทั้งในด้านที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม โดยนิสัยในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถส่งเสริมให้สูงขึ้นได้

ดิกสัน (Dixon 1992) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับจำนวนปีการศึกษาในโรงเรียน อายุ และเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักโทษหญิงและชายที่เข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพของทัณฑสถานรัฐมิชิแกน จำนวน 228 คน โดยใช้เครื่องมือ SDLRS ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนปีการศึกษาในโรงเรียน อายุ และเพศ

เจอร์รัลด์ เฮนรี ฮัสเพท (Jerald Henry Hudspeth 1992-3514) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการสอนของครูกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้แก่ อายุ การสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพศ และการเข้าเรียนในวิทยาลัย การวิจัยนี้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 2 ปี (เริ่มตั้งแต่ เดือนกันยายน 1989 – เดือนมิถุนายน 1990) ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน 3 แห่ง ในรัฐมอนทานา (Montana) และอีก 1 แห่ง ในรัฐวอชิงตัน (Washington) ผลการศึกษาพบว่า อายุ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระดับมัธยมปลาย และการเข้าเรียนใน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

วิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 25 ปี มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ และเข้าเรียนในวิทยาลัยชุมชนแห่งใหญ่ชอบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ส่วนเพศ และวิธีการสอนของครูไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

Jude – York (1993) ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ในองค์การและความสัมพันธ์ของผู้ที่มีการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริษัทขนาดใหญ่ จำนวน 194 คน ในการวัดระดับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง โดยใช้เครื่องมือ 3 ฉบับ ได้แก่ Self-Directed Learning Readiness Scale, Oddi's Continuing Learning Inventory และ Activities Survey นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีส่วนร่วมในการประเมินบุคลิกลักษณะการเรียนรู้ โดยการชี้นำตนเองของพนักงานแต่ละคนด้วย สำหรับบรรยากาศในการเรียนรู้ประเมินโดยใช้ Learning Climate Survey ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับคะแนนผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กันมาก และบรรยากาศการเรียนรู้ในองค์การมีส่วนช่วยสนับสนุนการชี้นำตนเองของแต่ละคน นอกจากนี้ยังพบว่า เครื่องมือที่ใช้วัดระดับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองทั้ง 3 ฉบับ มีความสัมพันธ์กันมาก และคะแนนการประเมินจากผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของพนักงานแต่ละคนด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ดอนนา ลีช คลาวด์ (Donna Leach Cloud 1993 : 4170) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 และ ของผู้ปกครอง โดยใช้เครื่องมือวัด ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของกูกลิเอลมิโน (Guglielmino 1977) ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์จากทดสอบสูงจะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงด้วย ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของพ่อและแม่ของนักเรียนคนเดียวกันมีความสัมพันธ์กัน นักเรียนหญิงมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงจะมาจากครอบครัวที่มีลูกคนเดียว นักเรียนที่ถูกเลี้ยงดูเป็นเด็กคนเดียวในครอบครัวจะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าครอบครัวที่มีลูกหลายคน และคู่สมรสจะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ระดับเดียวกัน

โจแอน วูด (Joanne Wood 1995 : 1800) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับอุปสรรคในการเข้าศึกษาต่อกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และตัวแปรที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนในโปรแกรมภาคค่ำ วิทยาลัยแมรีวิล (Marryville college) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดระดับความพร้อม

ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLRS) แบบสอบถามเกี่ยวกับอุปสรรคในการเข้าศึกษา (The Deterrents to Participation Scale-General) หรือ DPS-G และแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลัง ผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคในการเข้าศึกษาในด้านการขาดความเชื่อมั่น และความรู้สึกเกี่ยวกับบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับคะแนนระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวม และมีความสัมพันธ์กับลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 7 ใน 8 ด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ และการสมัครเข้าเรียนในวิทยาลัย มีผลต่อคะแนนอุปสรรคในการเข้าการศึกษา (DPS-G) และคะแนนระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน โดยเฉพาะเพศหญิงที่มีคะแนนอุปสรรคในการเข้าศึกษา (DPS-G) และคะแนนระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่มีปัญหาส่วนตัวเป็นอุปสรรคในการเข้าเรียน จะมีคะแนนระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในด้านความรักในการเรียนสูง นักศึกษาที่ไม่เคยสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาก่อนและมีปัญหาในด้านการขาดความเชื่อมั่นและขาดงบประมาณจะมีคะแนนระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำ ในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและการมีความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า หากลดอุปสรรคในการเข้าศึกษาต่อลง ผู้เรียนจะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงขึ้น และทำให้มีการเข้าศึกษาต่อในระดับสูงมากขึ้นไปด้วย

ซินเทีย ไวท์ (Cynthia White 1995 : 207-221) ศึกษากลยุทธ์ในการเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาทางไกลที่เรียนภาษาต่างประเทศ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาทางไกลที่เรียนภาษาต่างประเทศภาษาต่างๆ ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม และแบบรายงานตนเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์ในการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียน (การเรียนในห้องเรียนกับการเรียนทางไกล) มีผลต่อกลยุทธ์ที่ใช้ในการเรียน อายุ และระดับการศึกษา นักศึกษาทางไกลที่ต้องเรียนด้วยตนเองจะใช้กลยุทธ์ในการจัดการเกี่ยวกับตนเองมากกว่านักศึกษาที่เรียนในห้องเรียนตามปกติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองที่นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาค้นคว้าไว้ แนวคิดของกูกลิเอลมิโนได้รับการยอมรับมากที่สุด ซึ่งแนวคิดนี้ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ด้านความรักในการเรียนรู้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา พร้อมทั้งได้สร้างแบบวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self – Directed Learning Readiness Scale - SDLRS) เป็นการวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพร้อมในการ

เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ซึ่งนรินทร์ บุญชู ได้นำมาแปลเป็นภาษาไทยและนำมาศึกษาวิจัยกับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยทำการเปรียบเทียบกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ เหตุผลที่เข้าเรียน ระดับการศึกษาและผลการศึกษา ซึ่งพอสรุปได้ว่าตัวแปรต่าง ๆ มีผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและเครื่องมือวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self – Directed Learning Readiness Scale - SDLRS) มาศึกษาถึงระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ว่ามีความแตกต่างหรือมีความสัมพันธ์กันอย่างไรและมากน้อยเพียงใด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี” ใช้ระเบียบวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัย ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ 2 ประการ คือ การดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

การดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จึงกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย เป็นขั้นการเตรียมโครงการ เพื่อให้เกิดระบบของการดำเนินการตามโครงการ โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหา แนวคิดและความสำคัญในเรื่องการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู เป็นการศึกษาจากเอกสาร ตำรา วรรณกรรม บทความต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ การจัดทำโครงการวิจัย การพัฒนาเครื่องมือและปรับปรุงข้อบกพร่องของเครื่องมือ และเสนอขอความเห็นชอบโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการวิจัยจริง โดยใช้เครื่องมือที่พัฒนาแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นการรายงานผลการวิจัยเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างเป็นระบบและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 432 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 4,676 คน แยกตามขนาดโรงเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี แยกตามขนาดโรงเรียน และจำนวนครู

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู
ขนาดเล็ก	154	921
ขนาดกลาง	201	2,007
ขนาดใหญ่	77	1,747
รวม	432	4,676

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, บัญชีจำนวนนักเรียนและจำนวนครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2545

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 468 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เหมาะสม โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane,1970) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+ N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเท่าที่ยอมรับได้ = 0.05

เทียบสูตร $= \frac{4,676}{1+4,676(.05)^2}$

$= 368.48$

กำหนดให้ความคลาดเคลื่อน = 0.05 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เหมาะสมได้จำนวน 368 คน

2. แบ่งขนาดของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ออกเป็น 3 ขนาด ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันที่ลิขสิทธิ์

ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน น้อยกว่า 121 คน

ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121- 300 คน

ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน

3. สุ่มโรงเรียนแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportion Stratified Random Sampling) โดยสุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 ของจำนวนโรงเรียนแต่ละขนาด ได้จำนวนโรงเรียน 86 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียน ขนาดเล็ก 31 โรงเรียน ขนาดกลาง 40 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 15 โรงเรียน การสุ่มโรงเรียนแต่ละขนาดใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

4. สุ่มตัวอย่างครู ได้จำนวนครู 468 คน โดยสุ่มตัวอย่างครูตามขนาดโรงเรียน ร้อยละ 10 ของจำนวนครู ได้ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก 92 คน ครูโรงเรียนขนาดกลาง 201 คน และครูโรงเรียนขนาดใหญ่ 175 คน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนโรงเรียน และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน		จำนวนครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	154	31	921	92
ขนาดกลาง	201	40	2,007	201
ขนาดใหญ่	77	15	1,747	175
รวม	432	86	4,676	468

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัวของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจำแนก ดังนี้

1. เพศ m เพศชาย
   m เพศหญิง
2. อายุ ..... ปี
3. วุฒิการศึกษา m ต่ำกว่าปริญญาตรี
   m ปริญญาตรี
   m สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ในการสอน ..... ปี
5. ระดับชั้นที่สอน m ระดับก่อนประถมศึกษา
   m ระดับประถมศึกษา
6. ขนาดของโรงเรียน m ขนาดเล็ก (น้อยกว่า 121 คน)
   m ขนาดกลาง (121 – 300 คน)
   m ขนาดใหญ่ (มากกว่า 300 คน)
7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู กำหนดเกณฑ์การวัดเป็น 3 ระดับ คือ
   m ระดับที่ควรปรับปรุง ($\bar{X}$ มีค่าระหว่าง 1.00 – 2.49)
   m ระดับปานกลาง ($\bar{X}$ มีค่าระหว่าง 2.50 – 3.49)
   m ระดับดี ($\bar{X}$ มีค่าระหว่าง 3.50 – 5.00)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง วัดได้จากคะแนนจากการตอบแบบสอบถามระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (SDLRS) ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนี้ แบ่งองค์ประกอบเป็น 8 ด้าน คือ

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้
2. มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ
3. ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้
4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง
5. ความรักในการเรียนรู้
6. ความคิดสร้างสรรค์
7. การมองอนาคตในแง่ดี
8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และแหล่งข้อมูลที่ครูใช้ในการแสวงหาความรู้ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความสั้น ๆ ตามความเหมาะสมของคำตอบแต่ละข้อ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแบบสำรวจคุณลักษณะของครูผู้สอนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2543 ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของครู พ.ศ.2539 และเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale)วัดคุณลักษณะของครูผู้สอน3 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู จำนวน 30 ข้อ กำหนดระดับคุณลักษณะเป็น 5 ระดับ

ซึ่งระดับคุณลักษณะ / พฤติกรรมแต่ละรายการ มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ครูผู้สอนมีคุณลักษณะ / พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ครูผู้สอนมีคุณลักษณะ / พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง ครูผู้สอนมีคุณลักษณะ / พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง ครูผู้สอนมีคุณลักษณะ / พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง ครูผู้สอนมีคุณลักษณะ / พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับมากที่สุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

เมื่อรวมคะแนนคุณลักษณะของครูทั้ง 30 พฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนแล้ว หากผู้ตอบมีคะแนนอยู่ในช่วงคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดในระดับใด ก็พิจารณาได้ว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในระดับนี้

1.00 – 2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง

2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

3.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะอยู่ในระดับดี

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้วัดตนเอง ของ ดร.ลูซี่ เมดเซน กูกลิเอลมิโน ที่นรินทร์ บุญชู นำมาแปลเป็นภาษาไทย และทดลองใช้กับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี พ.ศ.2532 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มี 58 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามต่าง ๆ แยกเป็นองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ จำนวน 13 ข้อ
2. มโนคติของตนเองในด้านการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 14 ข้อ
3. ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ จำนวน 7 ข้อ
4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง จำนวน 7 ข้อ
5. ความรักในการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ
6. ความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ
7. การมองอนาคตในแง่ดี จำนวน 4 ข้อ
8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา จำนวน 7 ข้อ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ในการเรียบเรียงข้อคำถามไม่ได้แยกออกเป็นด้าน ๆ ตามเนื้อหาข้างต้น แต่จะคละข้อความไว้ด้วยกัน คำถามมีทั้งคำถามในเชิงนิมาน (Positive) และเชิงนิเสธ (Negative) โดยทุกข้อความเป็นแบบประมาณค่า (Likert Seale) กำหนดระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น ออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ / มีความคิดเห็นในรายการนั้นว่า ไม่จริงเลย

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติบ้างแต่น้อยครั้งหรือนาน ๆ ครั้ง ๆ / มีความเห็นในรายการนั้นมีส่วนจริงน้อยมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง/ มีความคิดเห็นในรายการนั้นมีส่วนจริงน้อย

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อยครั้ง / มีความคิดเห็นในรายการนั้นมีส่วนจริงค่อนข้างมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติบ่อยครั้งหรือทุกครั้ง / มีความคิดเห็นในรายการนั้นเป็นจริงมากที่สุด

ข้อความจำนวน 58 ข้อ เป็นคำถามเชิงนิมาน (Positive) จำนวน 42 ข้อ การให้คะแนนเป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 ส่วนคำถามเชิงนิเสธ (Negative) จำนวน 16 ข้อ ได้แก่ข้อ 3, 6, 7, 9, 12, 19, 20, 22, 23, 29, 32, 35, 44, 48, 53 และ 56 การให้คะแนนเป็นตรงกันข้าม คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

ในการแบ่งระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้น กำหนดออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1.00 – 2.49 หมายถึง ระดับต่ำ
2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง
3.50 – 5.00 หมายถึง ระดับสูง

การพัฒนาเครื่องมือ

เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถาม และแบบวัด ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแบบสำรวจคุณลักษณะครูผู้สอนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2543 ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของครู พ.ศ.2539 และเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจ – แก้ไข แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ โรงเรียนบ้านหนองฝ้าย อำเภอดอนเจดีย์ และโรงเรียนวัดเกาะ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 42 คน และนำผลการตอบแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากัน 0.96 และเมื่อแยกตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 (จำนวน 10 ข้อ)

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 (จำนวน 10 ข้อ)

1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพวิชาชีพครู ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 (จำนวน 10 ข้อ)

2. คุณภาพของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองที่นรินทร์ บุญชู ได้แปลมาเป็นภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาปรับข้อความ และถ้อยคำสำนวนภาษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในข้อคำถามมากยิ่งขึ้น นำเสนอให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไข แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ โรงเรียนบ้านหนองฝ้าย อำเภอดอนเจดีย์ และโรงเรียนวัดเกาะ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนน 42 คน และนำผลการตอบแบบวัดมาทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) อีกครั้งหนึ่ง ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89

ดังนั้น จึงถือได้ว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู และแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปสอบวัดกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยประสานงานกับหน่วยศึกษานิเทศก์ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์ให้ศึกษานิเทศก์ส่งแบบสอบถามให้กับครูโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมไว้ที่หน่วยศึกษานิเทศก์ แล้วผู้วิจัยไปขอรับคืนด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ใกล้ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดให้ครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหน่วยการวิเคราะห์ข้อมูล (Unit of Analysis) แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้

โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (The Statistical Package for the Social Sciences for Windows) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู โดยใช้การทดสอบ t-test กรณีที่ตัวแปรอิสระจำแนกเป็น 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) กรณีที่ตัวแปรอิสระจำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการวิเคราะห์ต่อโดยทำการทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ว่าแต่ละกลุ่ม คู่ใดแตกต่างกันบ้าง โดยการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparisons) ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู ใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายคู่ที่คำนวณโดยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5. ศึกษาสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบวิธี Stepwise

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสะดวกยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่าง ๆ ในการนำเสนอ ดังนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์การถดถอย

R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
S.E.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
X_1	หมายถึง	เพศ
X_2	หมายถึง	อายุ
X_3	หมายถึง	วุฒิการศึกษา
X_4	หมายถึง	ประสบการณ์ในการสอน
X_5	หมายถึง	ระดับชั้นที่สอน
X_6	หมายถึง	ขนาดโรงเรียน
X_7	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
$X_{7..1}$	หมายถึง	คุณลักษณะของครูด้านบุคลิกภาพ
$X_{7.2}$	หมายถึง	คุณลักษณะของครูด้านคุณธรรมและจริยธรรม
$X_{7.3}$	หมายถึง	คุณลักษณะของครูด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู
y_1	หมายถึง	การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้
y_2	หมายถึง	มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ
y_3	หมายถึง	มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้
y_4	หมายถึง	มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน
y_5	หมายถึง	มีความรักในการเรียน
y_6	หมายถึง	มีความคิดสร้างสรรค์
y_7	หมายถึง	มองอนาคตในแง่ดี
y_8	หมายถึง	สามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา
$y_{รวม}$	หมายถึง	ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 โรงเรียน เป็นแบบสอบถามจำนวน 482 ฉบับ ได้รับตอบกลับคืน 468 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ97.99 ไม่สมบูรณ์ 2 ฉบับ ผู้วิจัยนำข้อมูลฉบับสมบูรณ์ที่ได้ จำนวน 466 ฉบับ มาวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาของการวิจัย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์สมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายละเอียดเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 466 คน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และขนาดโรงเรียน ค่าสถิติที่นำเสนอ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนแหล่งข้อมูลที่ครูที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ใช้ค่าสถิติความถี่ ร้อยละ และการจัดอันดับ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. เพศ				
ชาย	144	30.9		
หญิง	318	68.2		
รวม	466	100.0		
2. อายุ				
21 – 30 ปี	10	2.2		
31 – 40 ปี	79	17.0	45.21	6.19
41 – 50 ปี	295	63.6		
51 – 60 ปี	80	17.2		
รวม	464	100.0		
3. วุฒิการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	10.3		
ปริญญาตรี	395	84.8		
ปริญญาโท	23	4.9		
รวม	466	100.0		
4. ประสบการณ์ในการสอน				
1 – 10 ปี	42	9.2		
11 – 20 ปี	122	26.6	22.32	7.29
21 – 30 ปี	139	52.1		
31 – 40 ปี	56	12.2		
รวม	466	100.0		
5. ระดับชั้นที่สอน				
ระดับก่อนประถมศึกษา	65	14.6		
ระดับประถมศึกษา	380	85.4		
รวม	445	100.0		
6. ขนาดโรงเรียน				
ขนาดเล็ก	94	20.3		
ขนาดกลาง	199	42.9		
ขนาดใหญ่	171	36.9		
รวม	464	100.0		

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 466 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68.2) อายุระหว่าง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 63.6) อายุเฉลี่ย 45.21 ปี (S.D.= 6.19) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 84.8) มีประสบการณ์ในการสอน เฉลี่ย 22.32 ปี (S.D.=7.29) ส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 85.4) และทำการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 42.9)

ตารางที่ 6 แหล่งข้อมูลที่ครูใช้ในการแสวงหาความรู้

ข้อมูลทั่วไป แหล่งข้อมูลศึกษา	อันดับที่ 1 ความถี่ (ร้อยละ)	อันดับที่ 2 ความถี่ (ร้อยละ)	อันดับที่ 3 ความถี่ (ร้อยละ)	อันดับที่ 4 ความถี่ (ร้อยละ)	อันดับที่ 5 ความถี่ (ร้อยละ)
1. แหล่งข้อมูลในโรงเรียนที่ทำการสอน	128 (28.1)	78 (17.1)	69 (15.1)	38 (8.3)	37 (8.1)
2. ห้องสมุดประชาชน	23 (5.0)	33 (7.2)	21 (4.6)	27 (5.9)	39 (8.5)
3. เอกสาร/วารสาร/นิตยสาร	123 (27.0)	122 (26.8)	63 (13.8)	61 (13.4)	41 (9.0)
4. หนังสือพิมพ์	22 (4.8)	46 (10.1)	44 (9.6)	64 (14.0)	54 (11.8)
5. วิทยุ	- -	4 (0.9)	6 (1.3)	8 (1.8)	12 (2.6)
6. โทรทัศน์	18 (3.9)	19 (4.2)	50 (11.0)	42 (9.2)	50 (11.0)
7. การฝึกอบรม/การประชุมทางวิชาการ	68 (14.9)	77 (16.9)	97 (21.3)	79 (17.3)	48 (10.5)
8. อินเตอร์เน็ต	11 (2.4)	10 (2.2)	12 (2.6)	9 (2.0)	27 (5.9)
9. คนใกล้ชิด/ญาติ	3 (0.7)	- -	16 (3.5)	15 (3.3)	24 (5.3)
10. เพื่อน/ผู้ร่วมงาน	36 (7.9)	32 (7.0)	46 (10.1)	51 (11.2)	61 (13.4)
11. ผู้รู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น	23 (5.0)	24 (5.3)	30 (6.6)	62 (13.6)	63 (13.8)
12. อื่น ๆ	1 (0.2)	- -	2 (0.4)	- -	- -
รวม	456 (100)	456 (100)	456 (100)	456 (100)	456 (100)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 6 ผู้วิจัยให้ครูระบุแหล่งข้อมูลที่ใช้เพื่อการศึกษาหาความรู้ 5 อันดับที่สำคัญ ข้อมูลจากการวิจัย แสดงให้เห็นว่าแหล่งข้อมูลที่ถูกเลือกระบุเป็นอันดับ 1 สามอันดับแรกประกอบด้วย แหล่งข้อมูลในโรงเรียนที่ทำการสอน (ร้อยละ 28.1) เอกสาร วารสาร/นิตยสาร (ร้อยละ 27.0) และการฝึกอบรม/การประชุมทางวิชาการ (ร้อยละ 14.9) อันดับ 2 สามอันดับแรก คือ เอกสาร/วารสาร/นิตยสาร (ร้อยละ 26.8) แหล่งข้อมูลในโรงเรียนที่ทำการสอน (ร้อยละ 17.1) และการฝึกอบรม/การประชุมทางวิชาการ (ร้อยละ 16.9) อันดับ 3 สามอันดับแรก คือ การฝึกอบรม/การประชุมทางวิชาการ (ร้อยละ 21.3) แหล่งข้อมูลในโรงเรียนที่ทำการสอน (ร้อยละ 15.1) และเอกสาร/วารสาร/นิตยสาร (ร้อยละ 13.8) อันดับ 4 สามอันดับแรก คือการฝึกอบรม/การประชุมทางวิชาการ (ร้อยละ 17.3) หนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 14.0) และผู้รู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ 13.6) และแหล่งข้อมูลที่ครูใช้ในการแสวงหาความรู้ โดยเลือกเป็นอันดับ 5 สามอันดับแรก คือผู้รู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ 13.8) เพื่อน/ผู้ร่วมงาน (ร้อยละ 13.4) และหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 11.8)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู

ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวมีองค์ประกอบ 3 ด้าน โดยผู้วิจัยให้ครูทำการประเมินคุณลักษณะคนเองในด้านต่าง ๆ คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู และในแต่ละด้านได้แบ่งระดับของการประเมินคุณลักษณะของครูออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับที่ควรปรับปรุง ระดับปานกลาง และระดับดี โดยใช้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

1.00 – 2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับควรปรับปรุง

2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

3.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับดี

ตารางที่ 7 ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับคุณลักษณะ/พฤติกรรม ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
1. มีความอดทน อดกลั้นต่อสิ่งที่ไม่พอใจหรือความยากลำบาก	4 (0.9)	10 (2.1)	138 (29.6)	244 (52.4)	70 (15.0)	3.79	0.75	ดี
2. สุขุม เยือกเย็น และแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล	4 (0.9)	8 (1.7)	150 (32.3)	242 (52.0)	61 (13.1)	3.75	0.73	ดี
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	2 (0.4)	9 (1.9)	98 (21.1)	252 (54.3)	103 (22.2)	3.96	0.74	ดี
4. ยอมรับและปรับตัวตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม	- -	9 (1.9)	108 (23.2)	280 (60.1)	69 (14.8)	3.88	0.67	ดี
5. กระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่เสมอในการปฏิบัติงานต่างๆ	- -	4 (0.9)	119 (25.6)	252 (54.2)	90 (19.4)	3.92	0.69	ดี
6. แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ	- -	6 (1.3)	35 (7.5)	243 (52.1)	182 (39.1)	4.29	0.66	ดี
7. ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองกับผู้เรียนและผู้ร่วมงาน	3 (0.6)	- -	63 (13.5)	261 (56.1)	136 (29.7)	4.14	0.69	ดี
8. ใช้วาจาสุภาพอ่อนโยนกับนักเรียนและผู้ร่วมงาน	2 (0.4)	8 (1.7)	90 (19.4)	265 (57.0)	100 (21.5)	3.97	0.72	ดี
9. เอาใจใส่ดูแลความประพฤติของนักเรียนทุกคนอยู่เสมอ	1 (0.2)	5 (1.1)	31 (6.7)	263 (56.6)	165 (35.5)	4.26	0.65	ดี
10. เอาใจใส่ดูแลเรื่องการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอยู่เสมอ	2 (0.4)	2 (0.4)	58 (12.5)	260 (56.2)	141 (30.5)	4.16	0.68	ดี
รวม	-	-	-	-	-	4.01	0.45	ดี

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.45) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า คุณลักษณะด้านนี้ที่มีความโดดเด่น ได้แก่การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ($\overline{X}$ = 4.29) เอาใจใส่ดูแลความประพฤติของนักเรียนอยู่เสมอ ($\overline{X}$ = 4.26) เอาใจใส่ดูแลเรื่องการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ($\overline{X}$ = 4.16) และยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองกับผู้เรียนและผู้ร่วมงาน ($\overline{X}$ = 4.14)

ตารางที่ 8 ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับคุณลักษณะ/พฤติกรรม ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
1. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และผู้อื่น	1 (0.2)	2 (0.4)	14 (3.0)	143 (30.7)	306 (65.7)	4.61	0.59	ดี
2. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตรงต่อเวลา	- -	3 (0.6)	21 (4.5)	222 (47.6)	220 (47.2)	4.41	0.61	ดี
3. มีความสามัคคีในหมู่เพื่อนร่วมงาน	- -	5 (1.1)	29 (6.2)	238 (51.1)	194 (41.6)	4.33	0.64	ดี
4. ละเว้นจากอบายมุขทั้งปวง	5 (1.1)	11 (2.4)	50 (10.8)	152 (32.8)	246 (53.0)	4.34	0.85	ดี
5. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้อื่น	- -	5 (1.1)	33 (7.1)	243 (52.1)	185 (39.7)	4.30	0.65	ดี
6. กล้าแสดงความคิดเห็นเมื่อเกิดปัญหาด้านคุณธรรมที่มีผลต่อส่วนรวม	1 (0.2)	7 (1.5)	134 (28.8)	242 (51.9)	82 (17.6)	3.83	0.72	ดี
7. เป็นผู้มีความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละแก่ผู้อื่น	- -	2 (0.4)	43 (9.2)	267 (57.4)	153 (32.9)	4.23	0.62	ดี
8. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล	- -	3 (0.6)	36 (7.7)	266 (57.1)	161 (34.5)	4.26	0.62	ดี
9. มีวินัยในตนเอง เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม	1 (0.2)	4 (0.9)	24 (5.2)	223 (47.9)	214 (45.9)	4.38	0.65	ดี
10. สอนเต็มหลักสูตร เต็มเวลา และเต็มความรู้ ความสามารถ	2 (0.4)	2 (0.4)	41 (8.8)	258 (55.4)	163 (35.0)	4.24	0.66	ดี
รวม	-	-	-	-	-	4.30	0.46	ดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.46) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า คุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับดีทุกข้อ คุณลักษณะที่ดีอย่างเด่นชัด ได้แก่ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และผู้อื่น ($\overline{X}$ = 4.61) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ($\overline{X}$ = 4.41) และมีวินัยในตนเอง เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ($\overline{X}$ = 4.43)

ตารางที่ 9 ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับคุณลักษณะ/พฤติกรรม ความถี่ ร้อยละ					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
1. มีความรู้ ความสามารถในด้านเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา สื่อ และอุปกรณ์	19 (4.1)	52 (11.2)	243 (52.4)	127 (27.4)	23 (5.0)	3.18	0.85	ปานกลาง
2. ชอบศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ	2 (0.4)	5 (1.1)	136 (29.2)	248 (53.2)	75 (16.1)	3.83	0.71	ดี
3. เอาใจใส่สอนเสริม/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอยู่เสมอ	- -	6 (1.3)	130 (27.9)	266 (57.1)	64 (13.7)	3.83	0.66	ดี
4. มีทักษะในการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายประเภทให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	4 (0.9)	31 (6.7)	251 (54.0)	164 (35.3)	15 (3.2)	3.33	0.69	ปานกลาง
5. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	1 (0.2)	12 (2.6)	186 (39.9)	218 (46.8)	49 (10.5)	3.65	0.71	ดี
6. มีความสามารถในการจัดทำเอกสารและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ	2 (0.4)	50 (10.7)	218 (46.8)	169 (36.3)	27 (5.8)	3.36	0.77	ปานกลาง
7. ชอบอาสาทำงานหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอยู่เสมอ	6 (1.3)	43 (9.2)	258 (55.5)	135 (29.0)	23 (4.9)	3.27	0.75	ปานกลาง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ระดับคุณลักษณะ/พฤติกรรม ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
8. มีความสามารถในการพัฒนาวางแผน จัดทำแผนการสอนให้สามารถใช้ได้จริง	1 (0.2)	24 (5.2)	232 (50.1)	175 (37.8)	31 (6.7)	3.46	0.71	ปานกลาง
9. นำความรู้ ความสามารถใหม่ๆ มาพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ	- -	13 (2.8)	170 (36.6)	244 (52.5)	38 (8.2)	3.66	0.67	ดี
10. เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับผู้ร่วมงานในโรงเรียนและชุมชนได้อย่างสร้างสรรค์	1 (0.2)	10 (2.1)	116 (24.9)	259 (55.6)	80 (17.2)	3.87	0.72	ดี
รวม	-	-	-	-	-	3.54	0.53	ดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.54, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดี 5 ข้อ คือ เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับผู้ร่วมงานในโรงเรียนและชุมชนได้อย่างสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ =3.87) ชอบศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ($\overline{X}$ =3.83) เอาใจใส่สอนเสริม/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอยู่เสมอ ($\overline{X}$ =3.83) มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง($\overline{X}$ =3.65) นำความรู้ความสามารถใหม่ๆ มาพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ ($\overline{X}$ =3.66) และอีก 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีความสามารถในการพัฒนาวางแผนจัดทำแผนการสอนให้สามารถใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =3.46) มีความสามารถในการจัดทำเอกสารและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ ($\overline{X}$ =3.36) มีทักษะในการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายประเภทให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ($\overline{X}$ =3.33) ชอบอาสาทำงานหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอยู่เสมอ ($\overline{X}$ =3.27) และ มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยี ($\overline{X}$ =3.18)

ตารางที่ 10 ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

คุณลักษณะของครูผู้สอน	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
1. ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	4.01	0.45	ดี
2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)	4.30	0.46	ดี
3. ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)	3.54	0.53	ดี

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ในระดับดี โดยคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$=4.30) รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ ($\overline{X}$=4.01) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($\overline{X}$=3.54)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งวนลิขสิทธิ์

ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

เมื่อนำข้อคำถามเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเรียงตามลำดับและวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดการแบ่งวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง ดังนี้

1.00 - 2.49 หมายถึง มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับต่ำ

2.50 -3.49 หมายถึง มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับกลาง

3.50 -5.00 หมายถึง มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับสูง

ดังปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 11 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้(Y_1) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
16. ข้าพเจ้าสามารถบอกได้ว่าข้าพเจ้าเรียนสิ่งใดได้ดีหรือไม่	1 (1.02)	6 (1.3)	79 (17.0)	253 (54.4)	126 (27.1)	4.07	0.71	สูง
37. ข้าพเจ้าชอบคิดถึงอนาคตข้างหน้า	2 (0.4)	17 (3.7)	117 (25.2)	221 (47.6)	107 (23.1)	3.89	0.81	สูง
40. ข้าพเจ้าสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ	1 (0.2)	9 (1.9)	109 (23.4)	254 (54.4)	93 (20.0)	3.92	0.72	สูง
43. ข้าพเจ้ายินดีต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นๆ	1 (0.2)	14 (3.0)	98 (21.0)	253 (54.3)	100 (21.5)	3.94	0.75	สูง
45. ข้าพเจ้ามีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่	2 (0.4)	8 (1.7)	107 (23.0)	257 (55.2)	92 19.7)	3.92	0.73	สูง
46. ข้าพเจ้าเห็นว่ายิ่งเรียนมากก็จะพบสิ่งที่น่าสนใจมาก	0 (0.0)	5 (1.1)	74 (15.9)	227 (48.8)	159 (34.2)	4.16	0.72	สูง
47. ข้าพเจ้าเห็นว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องสนุก	0 (0.0)	6 (1.3)	78 (16.7)	242 51.9)	140 (30.0)	4.11	0.71	สูง
49. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้มากขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ	0 (0.0)	5 (1.1)	74 (16.0)	229 (49.6)	154 (33.3)	4.15	0.72	สูง
50. ข้าพเจ้าเชื่อว่าในการเรียนไม่มีใครช่วยเราได้ดีกว่าตัวเราเอง	4 (0.9)	22 (4.7)	62 (13.3)	230 (43.7)	174 (37.4)	4.12	0.87	สูง
52. ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีใครแก่เกินไปที่จะเรียน	1 (0.2)	1 (0.2)	46 (9.9)	151 (32.4)	267 (57.3)	4.46	0.70	สูง
54. การเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต	1 (0.2)	7 (1.5)	37 (8.0)	152 (32.9)	268 (57.6)	4.46	0.72	สูง
55. ในแต่ละปีมีสิ่งที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ด้วยตนเองหลายเรื่อง	0 (0.0)	8 (1.7)	89 (19.1)	248 (19.1)	121 (53.2)	4.03	0.72	สูง
58. ข้าพเจ้าเชื่อว่า "ผู้เรียน คือ ผู้นำ"	11 (2.4)	20 (4.3)	114 (24.5)	189 (40.6)	132 (28.3)	3.88	0.95	สูง
รวม	-	-	-	-	-	4.09	0.50	สูง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า โดยรวมของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D.= 0.50) ซึ่งอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทุกข้อ ข้อที่มีความโดดเด่น ได้แก่ ความเชื่อว่าไม่มีใครแก่เกินไปที่จะเรียน ($\overline{X}$ = 4.46) การเรียนรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิต ($\overline{X}$ = 4.46) และความเห็นว่ายิ่งเรียนมากก็จะพบสิ่งที่น่าสนใจมาก ($\overline{X}$ = 4.16)

ตารางที่ 12 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
2. ข้าพเจ้าบอกตัวเองได้ว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร	1 (0.2)	5 (1.1)	108 (23.2)	267 (57.4)	84 (18.1)	3.92	0.69	สูง
4. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ข้าพเจ้าจะหาวิธีที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นให้ได้	2 (0.4)	8 (1.7)	105 (22.6)	259 (55.8)	90 (19.4)	3.92	0.72	สูง
(6.) ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้โดยไม่ลังเล	61 (13.1)	218 (46.9)	134 (28.8)	35 (7.5)	17 (3.7)	2.42	0.94	ต่ำ
17. มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้และปรารถนาจะให้มีเวลามากๆ ที่จะเรียนในแต่ละวัน	1 (0.2)	6 (1.3)	117 (25.2)	242 (52.0)	99 (21.3)	3.93	0.73	สูง
18.ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม ข้าพเจ้าสามารถจัดเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นได้ไม่ว่าจะมีภารกิจยุ่งมากเพียงใด	2 (0.4)	26 (5.6)	162 (34.8)	211 (45.3)	65 (13.9)	3.67	0.80	สูง
(19.) การทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่อ่าน ไม่เป็นปัญหาสำหรับข้าพเจ้า	34 (7.3)	121 (26.0)	184 (39.5)	82 (17.6)	45 (9.7)	2.96	1.06	ปานกลาง
(20.) ข้าพเจ้าถือว่าตนเองผิด ถ้าหากไม่เรียน	28 (6.0)	90 (19.4)	188 (40.4)	89 (19.1)	70 (15.1)	3.18	1.10	ปานกลาง
21. ข้าพเจ้าสามารถวินิจฉัยด้วยตนเองได้ว่า ต้องการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพิ่มเติมหรือไม่	1 (0.2)	10 (2.2)	127 (27.3)	247 (53.1)	80 (17.2)	3.85	0.73	สูง
26. ข้าพเจ้าพยายามนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง	0 (0.0)	7 (1.5)	61 (13.1)	263 (56.4)	135 (29.0)	4.13	0.68	สูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
27. ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเกือบทุกเรื่องที่ข้าพเจ้าต้องการจะเรียนรู้	5 (1.1)	34 (7.3)	196 (42.2)	176 (37.9)	53 (37.9)	3.51	0.83	สูง
28. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกในการค้นหาคำตอบสำหรับข้อคำถามที่ข้าพเจ้าสนใจ	1 (0.1)	14 (3.0)	128 (27.8)	236 (51.2)	82 (17.8)	3.83	0.76	สูง
34. ข้าพเจ้าชอบทดลองเรียนสิ่งใหม่ๆ แม้ไม่แน่ใจว่าผลการเรียนรู้นั้นจะออกมาเป็นอย่างไร	4 (0.9)	29 (6.2)	193 (41.4)	196 (42.1)	44 (9.4)	3.53	0.78	สูง
36. ข้าพเจ้ามีความสามารถในการค้นหาวิธีการแปลกๆ ใหม่ๆ ที่จะทำสิ่งต่างๆ	4 (0.9)	54 (11.6)	229 (49.4)	148 (31.9)	29 (6.3)	3.31	0.79	ปานกลาง
41. ข้าพเจ้าชอบการสำรวจตรวจสอบปัญหาต่างๆ	0 (0.0)	21 (4.5)	188 (40.3)	209 (44.8)	48 (10.3)	3.61	0.73	สูง
รวม	-	-	-	-	-	3.46	0.38	ปานกลาง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 12

1. ผลจากการวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.46, S.D.= 0.38)

2. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำเพียงข้อเดียว คือ สามารถตัดสินใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้โดยไม่ลังเล ($\overline{X}$ = 2.42) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ได้แก่ การทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่อ่านไม่เป็นปัญหา ($\overline{X}$ = 2.96) ถือว่าตนเองผิด ถ้าหากไม่เรียน ($\overline{X}$ = 3.18) และมีความสามารถในการค้นหาวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ($\overline{X}$ = 3.31) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 13 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
11. ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้ดีเมื่อเทียบกับคนอื่น	1 (1.1)	22 (4.7)	205 (44.0)	191 (41.0)	43 (9.2)	3.53	0.77	สูง
25. ข้าพเจ้าสามารถค้นหาวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้หลายวิธี	1 (0.2)	13 (2.8)	147 (31.7)	218 (47.0)	85 (18.3)	3.80	0.77	สูง
35. ข้าพเจ้าไม่ชอบเมื่อมีคนชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดในสิ่งที่ข้าพเจ้ากำลังทำอยู่	13 (2.8)	40 (8.6)	150 (32.2)	138 (29.6)	125 (26.8)	3.69	1.05	สูง
38. ข้าพเจ้ามีความสามารถในความพยายามค้นหาวิธีการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	3 (0.6)	48 (3.9)	200 (42.9)	200 (42.9)	45 (9.7)	3.57	0.75	สูง
40. ข้าพเจ้าสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ	1 (0.2)	9 (1.9)	109 (23.4)	254 (54.5)	93 (20.0)	3.92	0.72	สูง
42. ข้าพเจ้ามักเป็นผู้นำในกลุ่มในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ	23 (4.9)	58 (12.5)	251 (54.0)	110 (23.7)	23 (4.9)	3.11	0.86	ปานกลาง
57. ข้าพเจ้าสามารถเรียนได้ดีทั้งในชั้นเรียน และสามารถเรียนได้ดีด้วยตนเอง	8 (1.7)	11 (2.4)	173 (37.3)	207 (44.6)	65 (14.0)	3.67	0.81	สูง
	รวม					3.61	0.49	สูง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) โดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ย 3.61 (S.D.= 0.49) ซึ่งอยู่ในระดับสูง และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเพียงข้อเดียว คือ มักเป็นผู้นำในกลุ่มในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ($\overline{X}$ = 3.11)

ตารางที่ 14 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
2. ข้าพเจ้าบอกตัวเองได้ว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร	1 (0.2)	5 (1.1)	108 (23.2)	267 (57.4)	84 (18.1)	3.92	0.69	สูง
4. ถ้าข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ข้าพเจ้าจะหาวิธีที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นให้ได้	2 (0.4)	8 (1.7)	105 (22.6)	259 (55.8)	90 (19.4)	3.92	0.72	สูง
8. ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าเรารู้ตนเองเป็นใคร อยู่ที่ไหน และกำลังทำอะไรเป็นหลักสำคัญของการศึกษาของแต่ละคน	1 (0.2)	6 (1.3)	65 (14.0)	260 (55.9)	133 (28.6)	4.11	0.70	สูง
13. ข้าพเจ้าชอบที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไรและจะเรียนอย่างไร	4 (0.9)	20 (4.3)	165 (35.3)	219 (47.0)	58 (12.4)	3.66	0.78	สูง
14. ข้าพเจ้าไม่เคยท้อถอยต่อการเรียนรู้สิ่งที่ยาก ถ้าเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าสนใจ	4 (0.9)	17 (3.7)	86 (18.6)	228 (49.2)	128 (27.6)	3.99	0.83	สูง
15. ไม่มีใครอื่นนอกจากตัวข้าพเจ้าที่จะต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ข้าพเจ้าเลือกเรียน	6 (1.3)	16 (3.5)	112 (24.7)	197 (43.4)	133 (27.1)	3.91	0.88	สูง
16. ข้าพเจ้าสามารถบอกได้ว่าข้าพเจ้าเรียนสิ่งใดได้ดีหรือไม่	1 (0.2)	6 (1.3)	79 (17.0)	253 (54.4)	126 (27.1)	4.07	0.71	สูง
รวม	-	-	-	-	-	3.94	0.52	สูง

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าโดยรวมของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.93, S.D.= 0.52) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทุกข้อ และข้อที่มีลักษณะเด่นชัด ได้แก่ เชื่อว่าถ้าเรารู้ว่าตนเองเป็นใคร อยู่ที่ไหน และกำลังทำอะไร เป็นหลักสำคัญของการศึกษาของแต่ละคน ($\overline{X}$ = 4.11) สามารถบอกได้ว่าเรียนสิ่งใดได้ดีหรือไม่ ($\overline{X}$ = 4.07) ไม่เคยท้อถอยต่อการเรียนรู้สิ่งที่ยาก ถ้าเป็นสิ่งที่สนใจ ($\overline{X}$ = 3.99)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 15 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียนรู้ของตน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
1. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ใฝ่หาความรู้อยู่ เสมอ	-	1 (0.2)	123 (26.7)	260 (55.9)	81 (17.4)	3.91	0.66	สูง
5. ข้าพเจ้ารักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ	1 (0.2)	5 (1.1)	84 (18.0)	299 (57.1)	110 (23.6)	4.03	0.69	สูง
(22.) คะแนนสอบไม่ใช่เรื่องสำคัญ สิ่งสำคัญคือ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน	10 (2.1)	59 (12.7)	166 (35.6)	129 (27.7)	102 (21.9)	3.55	1.03	สูง
24. ข้าพเจ้าชื่นชอบบุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ	1 (0.2)	3 (0.6)	55 (11.9)	156 (33.6)	249 (53.7)	4.40	0.74	สูง
(29.) ข้าพเจ้าชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ	25 (5.4)	95 (20.6)	189 (40.9)	88 (19.0)	65 (14.1)	3.16	1.07	ปานกลาง
31. ข้าพเจ้าเสียใจมากถ้าหากไม่มีโอกาสเรียนรู้อีกแล้ว	7 (1.5)	21 (4.5)	105 (22.5)	199 (42.7)	134 (28.8)	3.93	0.91	สูง
(48.) ข้าพเจ้าไม่ยึดวิธีการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งเป็นหลัก แต่จะพยายามทดลองใช้วิธีการอื่นๆ ด้วย	12 (2.6)	74 (15.9)	173 (37.2)	142 (30.5)	64 (13.8)	3.37	0.99	ปานกลาง
(53.) การเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ	10 (2.1)	49 (10.5)	73 (15.7)	102 (21.9)	232 (49.8)	4.07	1.13	สูง
(56.) การเรียนรู้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของข้าพเจ้า	27 (5.8)	76 (16.3)	116 (24.9)	124 (26.7)	122 (26.2)	3.51	1.21	สูง
รวม	-	-	-	-	-	3.84	0.53	สูง

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่าระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียนรู้ของตน ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.84, S.D.= 0.53) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ ($\overline{X}$ = 3.16) และไม่ยึดวิธีการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งเป็นหลัก แต่จะพยายามทดลองใช้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สถาบันวิทยบริการ

วิธีการอื่นๆ ด้วย นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และข้อที่มีความโดดเด่น ได้แก่ ชื่นชอบบุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ($\overline{X}$ = 4.40) การเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ ($\overline{X}$ = 4.07) และรักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ ($\overline{X}$ = 4.03)

ตารางที่ 16 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
2. ข้าพเจ้าบอกตัวเองได้ว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร	1 (0.2)	5 (1.1)	108 (23.2)	267 (57.4)	84 (18.1)	3.92	0.69	สูง
(3.) เมื่อพบกับบางสิ่งบางอย่างที่ไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะไม่หลีกเลี่ยงไปจากสิ่งนั้น	10 (2.2)	63 (13.6)	134 (28.9)	145 (31.3)	111 (24.0)	3.61	1.06	สูง
(7.) ในชั้นเรียนข้าพเจ้าไม่ต้องการให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่างทุกขั้นตอนแก่ข้าพเจ้า	63 (13.5)	187 (40.1)	147 (31.5)	51 (10.9)	18 (3.9)	2.52	0.99	สูง
(9.) ข้าพเจ้าสามารถทำงานตามลำพังได้ดี	14 (3.0)	101 (22.0)	192 (41.7)	92 (20.0)	61	3.18	1.02	ปานกลาง
(12.)ข้าพเจ้าสามารถนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้	23 (4.9)	119 (25.5)	197 (42.3)	83 (17.8)	44 (9.4)	3.01	1.01	ปานกลาง
รวม	-	-	-	-	-	3.25	0.57	ปานกลาง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความคิดสร้างสรรค์โดยรวม ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.25 , S.D.= 0.57) และเมื่อวิเคราะห์จำแนกตามรายข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 2 ข้อ คือ บอกตัวเองได้ว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร ($\overline{X}$ = 3.92) และเมื่อพบกับบางสิ่งบางอย่างที่ไม่เข้าใจก็จะไม่หลีกเลี่ยงไปจากสิ่งนั้น ($\overline{X}$ = 3.61) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง มี 3 ข้อ คือสามารถทำงานตามลำพังได้ดี ($\overline{X}$ = 3.18) สามารถนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้ ($\overline{X}$ = 3.25)และในชั้นเรียนไม่ต้องการให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่างทุกขั้นตอน ($\overline{X}$ = 2.52)

ตารางที่ 17 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
(23.) ข้าพเจ้าคิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญในการศึกษา	8 (1.7)	35 (7.5)	71 (15.3)	102 (21.9)	249 (53.5)	4.18	1.06	สูง
26. ข้าพเจ้าพยายามนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง	-	7 (1.5)	61 (13.1)	263 (56.4)	135 (29.0)	4.13	0.68	สูง
(29.) ข้าพเจ้าชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ	65 (14.1)	88 (19.0)	189 (40.9)	95 (20.6)	25 (5.4)	3.16	1.07	ปานกลาง
(44.) ข้าพเจ้าชอบสถานการณ์การเรียนรู้ ที่มีการท้าทาย	8 (2.7)	83 (17.8)	175 (37.6)	117 (25.1)	83 (17.8)	3.39	1.03	ปานกลาง
รวม	-	-	-	-	-	3.71	0.64	สูง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วังท่าพระ

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) โดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ย 3.71 (S.D.= 0.64) อยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูง 2 ข้อ ได้แก่ คิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญในการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.18) และพยายามนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง ($\overline{X}$ = 4.13) ส่วนที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ชอบสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีการท้าทาย ($\overline{X}$ = 3.39) และชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ ($\overline{X}$ = 3.16)

ตารางที่ 18 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา(Y_8)ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น ความถี่ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
	1	2	3	4	5			
(6.) ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้โดยไม่ลังเล	61 (13.1)	218 (46.9)	134 (28.8)	35 (7.5)	17 (3.7)	2.42	0.94	ต่ำ
10. ถ้าต้องการข้อมูลบางอย่างที่ไม่มี ข้าพเจ้าทราบดีว่าจะไปหาได้จากแหล่งใด	-	12 (2.6)	148 (32.1)	228 (49.5)	73 (15.8)	3.79	0.73	สูง
30. ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ	1 (0.2)	7 (1.5)	116 (24.9)	251 (53.9)	91 (19.5)	3.91	0.72	สูง
(32.) ข้าพเจ้าให้ความสนใจต่อการเรียนรู้มาก เมื่อเทียบกับคนอื่นๆ	7 (1.5)	76 (16.4)	134 (28.9)	125 (27.0)	121 (26.1)	3.60	1.09	สูง
33. ข้าพเจ้าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน และการจำ	31 (6.7)	21 (4.5)	137 (29.4)	190 (40.8)	87 (18.7)	3.60	1.05	สูง
39. ข้าพเจ้าเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ไม่ใช่สัญญาณให้หยุดทำ	6 (1.3)	16 (3.4)	135 (29.0)	233 (50.1)	75 (16.1)	3.76	0.81	สูง
51. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการเรียนรู้วิธีการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ	3 (0.6)	10 (2.1)	65 (13.9)	212 (45.5)	176 (37.8)	4.18	0.80	สูง
รวม	-	-	-	-	-	3.61	0.44	สูง

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง ($\overline{X} = 3.61$, S.D.= 0.44) เมื่อวิเคราห์รายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับต่ำ คือ สามารถตัดสินใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยไม่ลังเล ($\overline{X} = 2.42$)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 19 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม เรียงตามลำดับ

อันดับที่	องค์ประกอบที่	ค่าเฉลี่ย($\overline{X}$)	(S.D.)	ค่าระดับ
1	การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)	4.09	0.50	สูง
2	มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4)	3.93	0.52	สูง
3	มีความรักในการเรียน (Y_5)	3.84	0.53	สูง
4	มองอนาคตในแง่ดี (Y_7)	3.71	0.64	สูง
5	มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3)	3.62	0.49	สูง
6	ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)	3.61	0.44	สูง
7	มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2)	3.46	0.38	ปานกลาง
8	มีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)	3.25	0.57	ปานกลาง
ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$)		3.71	0.38	สูง

จากตารางที่ 19 สรุปได้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

1. ผลจากการวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม อยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.71, S.D.= 0.38 ของค่าสูงสุด 5.00)

2. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ปรากฏผลดังนี้

ก. องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูง มี 6 ด้าน คือ

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.09)
2. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตน ($\overline{X}$ = 3.93)
3. มีความรักในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.84)
4. การมองอนาคตในแง่ดี ($\overline{X}$ = 3.71)
5. มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.62)
6. ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ($\overline{X}$ = 3.61)

ข. องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือ

1. มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ = 3.46)
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ = 3.25)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

1. เพศ

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูชายและครูหญิง ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ดังรายละเอียดในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการชี้นำตนเองของครู ที่มีเพศต่างกัน

องค์ประกอบ	เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	df	Sig.
การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)	ชาย	141	4.09	0.50	-0.03	452	0.98
	หญิง	313	4.09	0.50			
มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2)	ชาย	140	3.47	0.36	0.20	445	0.84
	หญิง	307	3.46	0.39			
มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3)	ชาย	142	3.63	0.49	0.47	455	0.64
	หญิง	315	3.61	0.49			
มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4)	ชาย	140	3.94	0.49	0.17	440	0.86
	หญิง	302	3.94	0.53			
มีความรักในการเรียน (Y_5)	ชาย	143	3.78	0.55	-1.82	453	0.07
	หญิง	312	3.89	0.52			
มีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)	ชาย	142	3.18	0.56	-1.92	450	0.06
	หญิง	310	3.29	0.57			
มองอนาคตในแง่ดี (Y_7)	ชาย	144	3.63	0.67	-1.79	455	0.07
	หญิง	313	3.75	0.63			
ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)	ชาย	139	3.59	0.40	-0.74	450	0.46
	หญิง	313	3.62	0.46			
ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$)	ชาย	126	3.69	0.38	-0.87	396	0.39
	หญิง	272	3.73	0.38			

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 20 สรุปได้ดังนี้

(1) การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูเพศชายและครูเพศหญิงโดยการทดสอบค่าที ชนิดตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (independent sample t–test) พบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูเพศชายและครูเพศหญิง โดยรวมและในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

(2) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูเพศชายและครูเพศหญิง พบว่า มีองค์ประกอบที่อยู่ในระดับสูงเหมือนกัน 6 ด้าน คือ ด้านเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านมีความรักในการเรียน ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา และอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน 2 ด้าน คือ ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และด้านมีความคิดสร้างสรรค์

2. อายุ

ผู้วิจัยแบ่งครูตามกลุ่มอายุออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 21–30 ปี กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี กลุ่มอายุ 41 – 50 ปี และกลุ่มอายุ 51 – 60 ปี ดังแสดงผลการวิเคราะห์ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในตารางที่ 21

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีอายุต่างกัน

องค์ประกอบ	อายุ 21 – 30 ปี n = 10		อายุ 31 – 40 ปี n = 79		อายุ 41 – 50 ปี n = 295		อายุ 51 – 60 ปี n = 80	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)	4.40	0.43	4.13	0.52	4.05	0.49	4.15	0.49
มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2)	3.92	0.51	3.44	0.38	3.45	0.38	3.46	0.34
มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3)	4.09	0.46	3.66	0.51	3.58	0.49	3.66	0.46
มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4)	4.27	0.43	3.99	0.48	3.90	0.53	3.97	0.51
มีความรักในการเรียน (Y_5)	4.23	0.37	3.90	0.57	3.81	0.50	3.85	0.59
มีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)	3.64	0.67	3.27	0.50	3.26	0.58	3.13	0.58
มองอนาคตในแง่ดี (Y_7)	4.30	0.55	3.77	0.71	3.69	0.63	3.64	0.61

ตารางที่ 21 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อายุ 21 – 30 ปี n = 10		อายุ 31 – 40 ปี n = 79		อายุ 41 – 50 ปี n = 295		อายุ 51 – 60 ปี n = 80	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)	4.08	0.32	3.62	0.44	3.59	0.43	3.64	0.46
ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$)	4.13	0.42	3.75	0.41	3.69	0.37	3.72	0.38
ระดับ	สูง		สูง		สูง		สูง	

จากตารางที่ 21 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ครูทุกกลุ่มอายุ - มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม อยู่ในระดับสูง

2. เมื่อพิจารณาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า

2.1 ครูที่มีอายุ 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง ในทุกองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2.2 ครูที่มีอายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านมีความรักในการเรียน ด้านมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ส่วนอีก 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และด้านความคิดสร้างสรรค์

นอกจากนั้นยังพบสิ่งที่น่าสังเกตว่า องค์ประกอบด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ของครูทุกกลุ่มอายุ อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น และกลุ่มครูอายุ 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในทุกองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน สูงกว่าครูทุกกลุ่มอายุ

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีอายุต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และหากพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการทดสอบภายหลัง (post hoc tests) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparisons) ด้วยวิธีของ LSD (Least Significant Difference) ดังปรากฏผลในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการชี้นำตนเอง ทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของครูที่มีอายุต่างกัน

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน (Source)	df	SS	MS	F	Sig.
Y_1	ระหว่างกลุ่ม	3	1.823	0.608	2.481	0.060
	ภายในกลุ่ม	451	110.458	0.245		
	รวม	454	112.286			
Y_2	ระหว่างกลุ่ม	3	2.170	0.723	5.128	0.002*
	ภายในกลุ่ม	445	62.768	0.141		
	รวม	448	64.937			
Y_3	ระหว่างกลุ่ม	3	2.975	0.992	4.215	0.006*
	ภายในกลุ่ม	455	107.049	0.235		
	รวม	458	110.024			
Y_4	ระหว่างกลุ่ม	3	1.704	0.568	2.118	0.097
	ภายในกลุ่ม	440	117.954	0.268		
	รวม	443	119.658			
Y_5	ระหว่างกลุ่ม	3	2.029	0.676	2.405	0.067
	ภายในกลุ่ม	453	127.426	0.281		
	รวม	456	129.456			
Y_6	ระหว่างกลุ่ม	3	2.778	0.926	2.859	0.037*
	ภายในกลุ่ม	450	145.752	0.324		
	รวม	453	148.530			
Y_7	ระหว่างกลุ่ม	3	4.243	1.414	3.460	0.016*
	ภายในกลุ่ม	455	185.969	0.409		
	รวม		458			
Y_8	ระหว่างกลุ่ม	3	2.228	0.743	3.913	0.009*
	ภายในกลุ่ม	450	85.394	0.190		
	รวม	453	87.622			
$Y_{รวม}$	ระหว่างกลุ่ม	3	1.848	0.616	4.295	0.005*
	ภายในกลุ่ม	395	56.648	0.143		
	รวม	398	58.496			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 22 จะเห็นได้ว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีอายุต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ห้าด้าน คือ ด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบภายหลัง (post hoc tests) เพื่อวิเคราะห์ว่าแต่ละกลุ่ม มีคู่ใดแตกต่างกันบ้าง โดยการเปรียบเทียบพหุคูณ ด้วยวิธีของ LSD (least significant difference)

ตารางที่ 23 การทดสอบภายหลัง(Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูที่มีอายุต่างกัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

องค์ประกอบ	อายุ		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_2	**21 – 30 ปี**	31 – 40 ปี	0.4797*	0.1263	0.000
		41 – 50 ปี	0.4688*	0.1208	0.000
		51 – 60 ปี	0.4654*	0.1262	0.000
	31 – 40 ปี	21 – 30 ปี	-0.4797*	0.1263	0.000
		41 – 50 ปี	-0.0109	0.0484	0.822
		51 – 60 ปี	-0.0143	0.0605	0.813
	41 – 50 ปี	21 – 30 ปี	-0.4688*	0.1208	0.000
		31 – 40 ปี	0.0109	0.4085	0.822
		51 – 60 ปี	-0.0034	0.0480	0.943
	51 – 60 ปี	21 – 30 ปี	-0.4654*	0.1262	0.000
		31 – 40 ปี	0.0143	0.0605	0.813
		41 – 50 ปี	0.0034	0.0480	0.943

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 23 พบว่า ครูที่มีอายุ 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) แตกต่างจากครูกลุ่มอายุอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 24 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูที่มีอายุต่างกัน

องค์ประกอบ	อายุ		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_3	**21 – 30 ปี**	31 – 40 ปี	0.4257*	0.1628	0.009
		41 – 50 ปี	0.5094*	0.1560	0.001
		51 – 60 ปี	0.4250*	0.1627	0.009
	31 – 40 ปี	21 – 30 ปี	-0.4257*	0.1628	0.009
		41 – 50 ปี	0.0837	0.0616	0.175
		51 – 60 ปี	-0.0007	0.0769	0.993
	41 – 50 ปี	21 – 30 ปี	-0.5094*	0.1560	0.001
		31 – 40 ปี	-0.0834	0.0616	0.175
		51 – 60 ปี	-0.0844	0.0613	0.169
	51 – 60 ปี	21 – 30 ปี	-0.4250*	0.1627	0.009
		31 – 40 ปี	0.0007	0.0769	0.993
		41 – 50 ปี	0.0844	0.0613	0.169

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 24 พบว่า ครูที่มีอายุ 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) แตกต่างจากครูกลุ่มอายุอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 25การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูที่มีอายุต่างกัน

องค์ประกอบ	อายุ		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_6	**21 – 30 ปี**	31 – 40 ปี	0.3699	0.1913	0.054
		41 – 50 ปี	0.3803*	0.1831	0.038
		51 – 60 ปี	0.5134*	0.1910	0.007
	31 – 40 ปี	21 – 30 ปี	-0.3699	0.1913	0.054
		41 – 50 ปี	0.0104	0.0730	0.887
		51 – 60 ปี	-0.1435	0.0911	0.116

ตารางที่ 25 (ต่อ)

องค์ประกอบ	อายุ		Mean Difference	Std. Error	Sig.
	41 – 50 ปี	21 – 30 ปี	-0.3203*	0.1831	0.038
		31 – 40 ปี	-0.0104	0.0730	0.887
		51 – 60 ปี	-0.1331	0.0723	0.066
	51 – 60 ปี	21 – 30 ปี	-0.5134*	0.1910	0.007
		31 – 40 ปี	0.1435	0.0911	0.116
		41 – 50 ปี	0.1331	0.0723	0.066

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 25 พบว่า ครูที่มีอายุ 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) แตกต่างจากครูกลุ่มอายุ 41-50 ปี และครูกลุ่มอายุ 51-60 ปี และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 26 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูที่มีอายุต่างกัน

องค์ประกอบ	อายุ		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_7	**21 – 30 ปี**	31 – 40 ปี	0.5273*	0.2147	0.014
		41 – 50 ปี	0.6082*	0.2056	0.003
		51 – 60 ปี	0.6576*	0.2146	0.002
	31 – 40 ปี	21 – 30 ปี	-0.5276*	0.2147	0.014
		41 – 50 ปี	0.0807	0.0815	0.323
		51 – 60 ปี	0.1300	0.1021	0.203
	41 – 50 ปี	21 – 30 ปี	-0.6082*	0.2056	0.003
		31 – 40 ปี	-0.0807	0.0815	0.323
		51 – 60 ปี	0.0494	0.0811	0.543
	51 – 60 ปี	21 – 30 ปี	-0.6576*	0.2146	0.002
		31 – 40 ปี	-0.1300	0.1021	0.203
		41 – 50 ปี	-0.0494	0.0811	0.543

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 26 พบว่า ครูที่มีอายุ 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านการมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) แตกต่างจากครูกลุ่มอายุอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 27 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูที่มีอายุต่างกัน

องค์ประกอบ	อายุ		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_8	21 – 30 ปี	31 – 40 ปี	0.4597*	0.1535	0.003
		41 – 50 ปี	0.4931*	0.1475	0.001
		51 – 60 ปี	0.4383*	0.1532	0.004
	31 – 40 ปี	21 – 30 ปี	-0.4597*	0.1535	0.003
		41 – 50 ปี	0.0334	0.0559	0.551
		51 – 60 ปี	-0.0214	0.0696	0.758
	41 – 50 ปี	21 – 30 ปี	-0.4931*	0.1475	0.001
		31 – 40 ปี	-0.0334	0.0559	0.551
		51 – 60 ปี	-0.0548	0.0551	0.320
	51 – 60 ปี	21 – 30 ปี	-0.4383*	0.1532	0.004
		31 – 40 ปี	0.0214	0.0696	0.758
		41 – 50 ปี	0.0548	0.0551	0.320

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 27 พบว่า ครูที่มีอายุ 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) แตกต่างจากครูกลุ่มอายุอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 28 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) ของครูที่มีอายุต่างกัน

องค์ประกอบ	อายุ		Mean Difference	Std. Error	Sig.
$Y_{รวม}$	21-30 ปี	31 – 40 ปี	0.3839*	0.1346	0.005
		41 – 50 ปี	0.4458*	0.1285	0.001
		51 – 60 ปี	0.4095*	0.1338	0.002
	31 – 40 ปี	21-30 ปี	-0.3839*	0.1346	0.005
		41 – 50 ปี	0.0619	0.0524	0.238
		51 – 60 ปี	0.0256	0.0643	0.691
	41 – 50 ปี	21-30 ปี	-0.4458*	0.1285	0.001
		31 – 40 ปี	-0.0619	0.0524	0.238
		51 – 60 ปี	-0.0363	0.0504	0.472
	51 – 60 ปี	21-30 ปี	-0.4095*	0.1338	0.002
		31 – 40 ปี	-0.0256	0.0643	0.691
		41 – 50 ปี	0.0363	0.0504	0.472

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 พบว่า ครูที่มีอายุ 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) แตกต่างจากครูกลุ่มอายุอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. วุฒิการศึกษา

ผู้วิจัยแบ่งครูตามวุฒิการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรี และกลุ่มที่มีวุฒิปริญญาโท ดังแสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	ต่ำกว่าปริญญาตรี n = 48		ปริญญาตรี n = 395		ปริญญาโท n = 23	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)	3.98	0.53	4.08	0.49	4.44	0.31
มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2)	3.34	0.29	3.45	0.38	3.85	0.42
มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3)	3.54	0.48	3.60	0.48	4.10	0.46
มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4)	3.81	0.45	3.93	0.52	4.39	0.47
มีความรักในการเรียน (Y_5)	3.60	0.55	3.84	0.51	4.39	0.43
มีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)	2.89	0.46	3.28	0.57	3.49	0.58
มองอนาคตในแง่ดี (Y_7)	3.44	0.58	3.72	0.63	4.20	0.67
ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)	3.49	0.36	3.60	0.44	4.02	0.41
ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$)	3.51	0.30	3.71	0.38	4.13	0.35
ระดับ	สูง		สูง		สูง	

จากตารางที่ 29 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม อยู่ในระดับสูงทั้งสามกลุ่ม

2. เมื่อพิจารณาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า

2.1 ครูที่วุฒิการศึกษาต่างกันทั้งสามกลุ่ม มีองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ที่อยู่ในระดับสูงเหมือนกัน 4 ด้าน ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) และด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ส่วนที่อยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน มีเพียงด้านเดียว คือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2.2 ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง 4 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ด้านมีความคิด ริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) และด้านมีความรักในการเรียน (Y_5)

2.3 ครูที่มีวุฒิปริญญาตรี มีองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)

2.4 ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง 7 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหา ความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนกลาง

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการทดสอบภายหลัง (post hoc tests) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparisons) ด้วยวิธีของ LSD (least significant difference) ดังปรากฏผลในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบ ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน (Source)	df	SS	MS	F	Sig.
Y_1	ระหว่างกลุ่ม	2	3.433	1.717	7.156	0.001*
	ภายในกลุ่ม	454	108.914	0.240		
	รวม	456	112.347			
Y_2	ระหว่างกลุ่ม	2	4.117	2.059	15.124	0.000*
	ภายในกลุ่ม	448	60.984	0.136		
	รวม	450	65.102			

ตารางที่ 30 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน (Source)	df	SS	MS	F	Sig.
Y_3	ระหว่างกลุ่ม	2	5.515	2.758	12.029	0.000*
	ภายในกลุ่ม	458	104.997	0.229		
	รวม	460	110.512			
Y_4	ระหว่างกลุ่ม	2	5.250	2.625	10.149	0.000*
	ภายในกลุ่ม	443	114.584	0.259		
	รวม	445	119.834			
Y_5	ระหว่างกลุ่ม	2	9.320	4.660	17.654	0.000*
	ภายในกลุ่ม	456	120.362	0.264		
	รวม	458	129.682			
Y_6	ระหว่างกลุ่ม	2	7.901	3.951	12.713	0.000*
	ภายในกลุ่ม	453	140.776	0.311		
	รวม	455	148.676			
Y_7	ระหว่างกลุ่ม	2	8.867	4.434	11.156	0.000*
	ภายในกลุ่ม	458	182.012	0.397		
	รวม	460	190.879			
Y_8	ระหว่างกลุ่ม	2	4.535	2.268	12.332	0.000*
	ภายในกลุ่ม	453	83.298	0.184		
	รวม	455	87.833			
$Y_{รวม}$	ระหว่างกลุ่ม	2	5.078	2.539	18.883	0.000*
	ภายในกลุ่ม	398	53.511	0.134		
	รวม	400	58.588			

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันทั้งสามกลุ่ม พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบภายหลัง (post hoc tests) เพื่อวิเคราะห์ว่าแต่ละกลุ่ม มีคู่ใดแตกต่างกันบ้าง โดยการเปรียบเทียบพหุคูณ ด้วยวิธีของ LSD (least significant difference)

ตารางที่ 31 การทดสอบภายหลัง (post hoc tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_1	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	-0.1018	0.0750	0.175
		ปริญญาโท	-0.4606*	0.1242	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.1018	0.0750	0.175
		ปริญญาโท	-0.3588*	0.1051	0.001
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.4606*	0.1242	0.000
		ปริญญาตรี	0.3588*	0.1051	0.001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 31 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรี และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และครูที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) สูงกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 32 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_2	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	-0.1147*	0.0570	0.045
		ปริญญาโท	-0.5150*	0.0953	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.1147*	0.0570	0.045
		ปริญญาโท	-0.4003*	0.0809	0.000
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.5150*	0.0953	0.045
		ปริญญาตรี	0.4003*	0.0809	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 32 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ครูที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) สูงกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 33 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_3	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	-0.0552	0.0739	0.456
		ปริญญาโท	-0.5564*	0.1237	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.0552	0.0739	0.456
		ปริญญาโท	-0.5012*	0.1049	0.000
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.5564*	0.1237	0.000
		ปริญญาตรี	0.5012*	0.1049	0.000

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 33 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 34 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_4	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	-0.1130	0.0802	0.159
		ปริญญาโท	-0.5769*	0.1323	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.1130	0.0802	0.159
		ปริญญาโท	-0.4639*	0.1115	0.000
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.5769*	0.1323	0.000
		ปริญญาตรี	0.4639*	0.1115	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 34 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 35 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_5	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	-0.2425*	0.0793	0.002
		ปริญญาโท	-0.7884*	0.1327	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.2425*	0.0793	0.002
		ปริญญาโท	-0.5459*	0.1327	0.000
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.7884*	0.0793	0.000
		ปริญญาตรี	0.5459*	0.1126	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 35 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และครูที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) สูงกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 36 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_6	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	-0.3913*	0.0853	0.000
		ปริญญาโท	-0.6034*	0.1222	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.3913*	0.1435	0.000
		ปริญญาโท	-0.2122	0.1222	0.083
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.6034*	0.1435	0.000
		ปริญญาตรี	0.2122	0.1222	0.083

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 36 พบว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ต่ำกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรี และปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 37 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_7	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	-0.2733*	0.0964	0.005
		ปริญญาโท	-0.7529*	0.1599	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.2733*	0.0964	0.005
		ปริญญาโท	-0.4796*	0.1353	0.000
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.7529*	0.1599	0.000
		ปริญญาตรี	0.4796*	0.1353	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ห้องสมุดวิทยาศาสตร์

จากตารางที่ 37 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และครูที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) สูงกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 38 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_8	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	-0.1092	0.0669	0.103
		ปริญญาโท	-0.5280*	0.1095	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.1092	0.0669	0.103
		ปริญญาโท	-0.4188*	0.0920	0.000
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.5280*	0.1095	0.000
		ปริญญาตรี	0.4188*	0.0920	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 38 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 39 การทดสอบภายหลัง (post hoc tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

องค์ประกอบ	วุฒิการศึกษา		Mean Difference	Std. Error	Sig.
$Y_{รวม}$	**ต่ำกว่าปริญญาตรี**	ปริญญาตรี	-0.1982*	0.0606	0.001
		ปริญญาโท	-0.6146*	0.1000	0.000
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.1982*	0.0606	0.001
		ปริญญาโท	-0.4164*	0.0844	0.000
	ปริญญาโท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0.6164*	0.1000	0.000
		ปริญญาตรี	0.4164*	0.0844	0.000

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 39 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และครูที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) สูงกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ประสบการณ์ในการสอน

ผู้วิจัยแบ่งครูตามกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอน ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอน 1 – 10 ปี กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอน 11 – 20 ปีกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอน 21 – 30 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอน 31 – 40 ปี ดังผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน

องค์ประกอบ	ประสบการณ์ 1 – 10 ปี n = 42		ประสบการณ์ 11 – 20 ปี n = 122		ประสบการณ์ 21 – 30 ปี n= 139		ประสบการณ์ 31 – 40 ปี n = 5	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)	4.18	0.53	4.15	0.43	4.05	0.51	4.11	0.51
มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2)	3.53	0.49	3.47	0.33	3.44	0.38	3.49	0.36
มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3)	3.78	0.52	3.62	0.47	3.57	0.50	3.64	0.45
มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4)	4.09	0.50	3.92	0.47	3.92	0.54	3.96	0.51
มีความรักในการเรียน (Y_5)	3.93	0.67	3.89	0.50	3.80	0.49	3.88	0.63
มีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)	3.31	0.61	3.29	0.52	3.22	0.58	3.22	0.61
มองอนาคตในแง่ดี (Y_7)	3.88	0.69	3.76	0.63	3.66	0.63	3.71	0.69
ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)	3.72	0.46	3.66	0.41	3.55	0.43	3.71	0.47
ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$)	3.82	0.47	3.74	0.34	3.67	0.38	3.74	0.38
ระดับ	สูง		สูง		สูง		สูง	

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 40 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันทั้งสี่กลุ่ม มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง

2. เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันทั้งสี่กลุ่ม มีองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูงเหมือนกัน 6 ด้าน คือด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตน (Y_4) ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) และด้านความสามารถใช้ทักษะการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) โดยมีองค์ประกอบด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มีความโดดเด่นมากกว่าด้านอื่น ส่วนองค์ประกอบในด้านความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และหากพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการทดสอบภายหลัง (post hoc tests) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparisons) ด้วยวิธีของ LSD (least significant difference) ดังปรากฏผลในตารางที่ 41

ตารางที่ 41 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน(Source)	df	SS	MS	F	Sig.
Y_1	ระหว่างกลุ่ม	3	1.191	0.397	1.633	0.181
	ภายในกลุ่ม	447	108.663	0.243		
	รวม	450	109.853			
Y_2	ระหว่างกลุ่ม	3	0.393	0.131	0.924	0.429
	ภายในกลุ่ม	441	62.593	0.142		
	รวม	444	62.986			
Y_3	ระหว่างกลุ่ม	3	1.605	0.535	2.258	0.081
	ภายในกลุ่ม	451	106.839	0.237		
	รวม	454	108.444			
Y_4	ระหว่างกลุ่ม	3	1.105	0.368	1.378	0.249
	ภายในกลุ่ม	436	116.518	0.267		
	รวม	439	117.623			
Y_5	ระหว่างกลุ่ม	3	1.179	0.393	1.404	0.241
	ภายในกลุ่ม	448	125.456	0.280		
	รวม	451	126.635			
Y_6	ระหว่างกลุ่ม	3	0.556	0.185	0.559	0.642
	ภายในกลุ่ม	445	147.566	0.332		
	รวม	448	148.122			
Y_7	ระหว่างกลุ่ม	3	2.073	0.691	1.679	0.171
	ภายในกลุ่ม	450	185.238	0.412		
	รวม	453	187.311			
Y_8	ระหว่างกลุ่ม	3	2.141	0.714	3.780	0.011*
	ภายในกลุ่ม	446	84.204	0.189		
	รวม	449	86.345			
$Y_{รวม}$	ระหว่างกลุ่ม	3	0.932	0.311	2.150	0.093
	ภายในกลุ่ม	393	56.807	0.145		
	รวม	396	57.739			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 41 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในภาพรวมของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันทั้งสี่กลุ่ม ไม่แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หนึ่งด้าน คือ ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบภายหลัง (post hoc tests) เพื่อวิเคราะห์ว่าแต่ละกลุ่มคู่ใดแตกต่างกันบ้าง โดยการเปรียบเทียบพหุคูณ ด้วยวิธีของ LSD (Least Significant Difference) ดังปรากฏผลในตารางที่ 42

ตารางที่ 42 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน

องค์ประกอบ	ประสบการณ์ในการสอน		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_8	1 – 10 ปี	11 – 20 ปี	0.650	0.0802	0.418
		21 – 30 ปี	0.1738*	0.0751	0.021
		31 – 40 ปี	0.0186	0.0906	0.832
	11 – 20 ปี	1 – 10 ปี	-0.0650	0.0812	0.418
		21 – 30 ปี	0.1088*	0.0489	0.026
		31 – 40 ปี	-0.0464	0.0704	0.511
	21 – 30 ปี	1 – 10 ปี	-0.1738*	0.0751	0.021
		11 – 20 ปี	-0.1088*	0.0489	0.026
		31 – 40 ปี	-0.1552*	0.0646	0.017
	31 – 40 ปี	1 – 10 ปี	-0.0186	0.0906	0.837
		11 – 20 ปี	0.0464	0.0704	0.511
		21 – 30 ปี	0.1552*	0.0646	0.017

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 42 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 21-30 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) แตกต่างจากกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

5. ระดับชั้นที่สอน

ผู้วิจัยแบ่งครูตามระดับชั้นที่สอนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับก่อนประถมศึกษา และกลุ่มระดับประถมศึกษา ผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่สอนในระดับชั้นที่ต่างกัน มีดังนี้

ตารางที่ 43 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการชี้นำตนเองของครูที่สอนในระดับชั้นที่ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับชั้น	n	$\overline{X}$	S.D.	T	df	Sig.
การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)	ก่อนประถมศึกษา	65	4.08	0.50	-0.12	435	0.66
	ประถมศึกษา	372	4.09	0.49	0.12	86.75	
มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2)	ก่อนประถมศึกษา	63	3.45	0.39	0.26	429	0.58
	ประถมศึกษา	368	3.46	0.37	0.25	83.30	
มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3)	ก่อนประถมศึกษา	65	3.60	0.45	-0.11	438	0.58
	ประถมศึกษา	375	3.61	0.50	-0.12	93.52	
มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4)	ก่อนประถมศึกษา	59	3.98	0.50	0.81	423	0.80
	ประถมศึกษา	366	3.92	0.52	0.83	79.00	
มีความรักในการเรียน (Y_5)	ก่อนประถมศึกษา	65	3.83	0.52	-0.10	436	0.73
	ประถมศึกษา	373	3.84	0.53	-0.10	88.12	
มีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)	ก่อนประถมศึกษา	64	3.29	0.59	0.55	434	075
	ประถมศึกษา	372	3.25	0.57	0.54	84.84	
มองอนาคตในแง่ดี (Y_7)	ก่อนประถมศึกษา	64	3.61	0.61	-1.41	438	0.74
	ประถมศึกษา	376	3.73	0.64	-1.46	88.25	
ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)	ก่อนประถมศึกษา	64	3.60	0.45	-0.22	434	0.89
	ประถมศึกษา	372	3.61	0.44	-0.22	84.52	
ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$)	ก่อนประถมศึกษา	57	3.70	0.8	-0.21	382	0.67
	ประถมศึกษา	327	3.71	0.38	-0.21	76.17	

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University

จากตารางที่ 43 สรุปได้ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่สอนในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา โดยการทดสอบค่าที ชนิดตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample T-test) พบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการ

ชี้นำตนเองของครูที่สอนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษาในภาพรวม และในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า มีองค์ประกอบที่อยู่ในระดับสูงเหมือนกัน 6 ด้าน คือ ด้านเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระต่อการเรียนรู้ (Y_3) ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) และมีองค์ประกอบที่อยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน 2 ด้านคือ ด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) และ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)

6. ขนาดโรงเรียน

ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มครูโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มครูโรงเรียนขนาดกลาง และกลุ่มครูโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในตารางที่ 44

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 44 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู ที่ทำการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

องค์ประกอบ	ขนาดเล็ก n = 94		ขนาดกลาง n = 199		ขนาดใหญ่ n = 171	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)	4.12	0.45	4.09	0.51	4.10	0.50
มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2)	3.43	0.30	3.47	0.38	3.47	0.42
มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3)	3.62	0.52	3.62	0.48	3.60	0.49
มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4)	3.97	0.53	3.91	0.52	3.96	0.52
มีความรักในการเรียน (Y_5)	3.87	0.54	3.80	0.50	3.88	0.57
มีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)	3.31	0.60	3.24	0.59	3.23	0.54
มองอนาคตในแง่ดี (Y_7)	3.72	0.62	3.74	0.62	3.68	0.69
ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)	3.62	0.40	3.60	0.47	3.62	0.43
ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$)	3.71	0.36	3.70	0.38	3.72	0.41
ระดับ	สูง		สูง		สูง	

จากตารางที่ 44 สรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

1. ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง

2. เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง พบว่า ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนทุกขนาด มีองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ในการชี้นำตนเองอยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านมีความรักในการเรียน ด้านมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ส่วนองค์ประกอบในด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และด้านมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่ทำการสอนในโรงเรียนที่ขนาดแตกต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และหากพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison) ด้วยวิธีของ LSD (Least Significant Difference) ดังปรากฏผลในตารางที่ 45

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 45 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน(Source)	df	SS	MS	F	Sig.
Y_1	ระหว่างกลุ่ม	2	0.340	0.170	0.686	0.504
	ภายในกลุ่ม	452	111.973	0.248		
	รวม	454	112.313			
Y_2	ระหว่างกลุ่ม	2	0.151	0.076	0.520	0.595
	ภายในกลุ่ม	446	64.847	0.145		
	รวม	448	64.999			
Y_3	ระหว่างกลุ่ม	2	0.074	0.037	0.153	0.858
	ภายในกลุ่ม	456	110.230	0.242		
	รวม	458	110.304			

ตารางที่ 45 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน(Source)	df	SS	MS	F	Sig.
Y_4	ระหว่างกลุ่ม	2	0.300	0.150	0.556	0.574
	ภายในกลุ่ม	441	118.898	0.270		
	รวม	443	119.198			
Y_5	ระหว่างกลุ่ม	2	0.729	0.365	1.286	0.277
	ภายในกลุ่ม	454	128.709	0.283		
	รวม	456	129.436			
Y_6	ระหว่างกลุ่ม	2	0.387	0.194	0.591	0.554
	ภายในกลุ่ม	451	147.566	0.327		
	รวม	453	147.953			
Y_7	ระหว่างกลุ่ม	2	0.375	0.187	0.449	0.638
	ภายในกลุ่ม	456	190.169	0.417		
	รวม	458	190.544			
Y_8	ระหว่างกลุ่ม	2	0.050	0.025	0.129	0.879
	ภายในกลุ่ม	451	87.711	0.194		
	รวม	453	87.761			
$Y_{รวม}$	ระหว่างกลุ่ม	2	0.036	0.018	0.120	0.887
	ภายในกลุ่ม	396	58.509	0.148		
	รวม	398	58.544			

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 45 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันทั้งสามกลุ่ม ไม่แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ แสดงว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไม่แตกต่างกัน

7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยแบ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับควรปรับปรุง ระดับปานกลาง และระดับดีดังปรากฏผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในตารางที่ 46

ตารางที่ 46 การวิเคราะห์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ควรปรับปรุง n = 3		ปานกลาง n = 55		ดี n = 389	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)	4.36	0.04	3.65	0.46	4.14	0.48
มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2)	3.33	0.41	3.19	0.32	3.49	0.37
มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3)	3.71	0.38	3.21	0.39	3.67	0.48
มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4)	3.95	0.22	3.45	0.49	4.00	0.49
มีความรักในการเรียน (Y_5)	3.81	0.45	3.47	0.47	3.89	0.51
มีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6)	3.40	0.20	3.11	0.50	3.27	0.58
มองอนาคตในแง่ดี (Y_7)	3.50	0.25	3.46	0.58	3.74	0.64
ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)	3.76	0.46	3.33	0.38	3.64	0.44
ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$)	3.73	0.25	3.36	0.32	3.76	0.36
ระดับ	สูง		ปานกลาง		สูง	

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 46 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งมีเพียง 3 คนจากจำนวนทั้งหมด 466 คน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า มีองค์ประกอบที่อยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาทางความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ส่วนองค์ประกอบในด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) และด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) อยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า มีองค์ประกอบที่อยู่ในระดับสูงเพียงด้านเดียว คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้

(Y_1) ส่วนองค์ประกอบอีก 7 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่าค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน น้อยกว่าครูกลุ่มอื่นทุกด้าน

3. ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า มีองค์ประกอบที่อยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านมีความรักในการเรียน ด้านมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาทางความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ส่วนองค์ประกอบในด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และด้านมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และหากพบว่ามีความแตกต่าง ก็จะทำการทดสอบภายหลัง (post hoc test) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison) ด้วยวิธีของ LSD (least significant difference) ดังปรากฏผลในตารางที่47

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ตารางที่ 47 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการชี้นำตนเอง ทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน(Source)	df	SS	MS	F	Sig.
Y_1	ระหว่างกลุ่ม	2	11.231	5.615	25.197	0.000*
	ภายในกลุ่ม	435	96.946	0.223		
	รวม	437	108.177			
Y_2	ระหว่างกลุ่ม	2	4.316	2.158	15.872	0.000*
	ภายในกลุ่ม	430	58.466	0.136		
	รวม	432	62.782			
Y_3	ระหว่างกลุ่ม	2	9.682	4.841	21.915	0.000*
	ภายในกลุ่ม	439	96.975	0.221		
	รวม	441	106.657			
Y_4	ระหว่างกลุ่ม	2	14.252	7.126	29.854	0.000*
	ภายในกลุ่ม	427	101.921	0.239		
	รวม	429	116.178			

ตารางที่ 47 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แหล่งความแปรปรวน(Source)	df	SS	MS	F	Sig.
Y_5	ระหว่างกลุ่ม	2	8.610	4.305	16.677	0.000*
	ภายในกลุ่ม	437	112.800	0.258		
	รวม	439	121.410			
Y_6	ระหว่างกลุ่ม	2	1.319	0.660	2.055	0.129
	ภายในกลุ่ม	435	139.615	0.321		
	รวม	437	140.934			
Y_7	ระหว่างกลุ่ม	2	3.807	1.903	4.712	0.009*
	ภายในกลุ่ม	439	177.378	0.404		
	รวม	441	181.135			
Y_8	ระหว่างกลุ่ม	2	4.631	2.315	12.461	0.000*
	ภายในกลุ่ม	434	80.641	0.186		
	รวม	436	85.272			
$Y_{รวม}$	ระหว่างกลุ่ม	2	6.483	3.241	25.089	0.000*
	ภายในกลุ่ม	383	49.481	0.129		
	รวม	385	55.964			

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 47 จะเห็นว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบความแตกต่าง 7 ด้าน ไม่แตกต่างเพียงด้านเดียว คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ แสดงว่าครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกันมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบภายหลัง (post hoc tests) เพื่อวิเคราะห์ว่าแต่ละกลุ่ม มีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยการเปรียบเทียบพหุคูณ ด้วยวิธีของ LSD (least significant difference)

ตารางที่ 48 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_1	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	0.7044*	0.2802	0.012
		ดี	0.2182	0.2736	0.426
	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	-0.7044*	0.2801	0.012
		ดี	-0.4862*	0.0692	0.000
	ดี	ควรปรับปรุง	-0.2182	0.2736	0.426
		ปานกลาง	0.4862*	0.0692	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 48 พบว่า ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) แตกต่างกับครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับควรปรับปรุงและระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ตารางที่ 49 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_2	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	-0.1415	0.2187	0.518
		ดี	-0.1593	0.2137	0.457
	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	-0.1415	.2187	0.518
		ดี	-0.3008*	0.0537	0.000
	ดี	ควรปรับปรุง	0.1593	0.2137	0.457
		ปานกลาง	0.3008*	0.0537	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 49 พบว่า ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ(Y_2) แตกต่างกับครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 50 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_3	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	0.5013	0.2789	0.073
		ดี	0.0463	0.2724	0.856
	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	-0.5013	0.2789	0.073
		ดี	-0.4551*	0.0689	0.000
	ดี	ควรปรับปรุง	-0.0463	0.2724	0.856
		ปานกลาง	0.4551*	0.0689	0.000

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 50 พบว่าครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียน(Y_3) แตกต่างกับครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 51 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_4	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	0.5022	0.2899	0.084
		ดี	-0.0518	0.2832	0.855
	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	-0.5022	0.2899	0.084
		ดี	-0.5541*	0.0717	0.000
	ดี	ควรปรับปรุง	0.0518	0.2832	0.855
		ปานกลาง	0.5541*	0.0717	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 51 พบว่า ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) แตกต่างกับครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 52 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_5	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	0.3441	0.3012	0.254
		ดี	-0.0790	0.2945	0.789
	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	-0.3441	0.3012	0.254
		ดี	-0.4231*	0.0733	0.000
	ดี	ควรปรับปรุง	0.0790	0.2945	0.789
		ปานกลาง	0.4231*	0.0733	0.00

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 52 พบว่า ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) แตกต่างกับครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 53 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_7	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	0.0364	0.3768	0.923
		ดี	-0.2402	0.3684	0.515
	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	-0.0364	0.3768	0.923
		ดี	-0.2766*	0.0916	0.003
	ดี	ควรปรับปรุง	0.2402	0.3684	0.515
		ปานกลาง	0.2766*	0.0916	0.003

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 53 พบว่า ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) แตกต่างกับครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 54 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์		Mean Difference	Std. Error	Sig.
Y_8	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	0.4304	0.2558	0.093
		ดี	0.1174	0.2499	0.639
	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	-0.4304	0.2558	0.093
		ดี	-0.3130*	0.0632	0.000
	ดี	ควรปรับปรุง	-0.1174	0.2499	0.639
		ปานกลาง	0.3130*	0.0632	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 54 พบว่าครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) แตกต่างกับครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 55 การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) ของครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกัน

องค์ประกอบ	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์		Mean Difference	Std. Error	Sig.
$Y_{รวม}$	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	0.3662	0.2139	0.088
		ดี	-0.0267	0.2085	0.898
	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	-0.3662	0.2139	0.088
		ดี	-0.3929*	0.0555	0.000
	ดี	ควรปรับปรุง	0.0267	0.2085	0.898
		ปานกลาง	0.3929*	0.0555	0.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 55 พบว่า ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) แตกต่างกับครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearsom's Product Moment Correlation Coefficient) ดังรายละเอียดในตารางที่ 56

ตารางที่ 56 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	$X_{7.1}$	$X_{7.2}$	$X_{7.3}$
Y_1	.001	-.039	.151*	-.054	.006	-.011	.399*	.406*	.422*
Y_2	-.009	-.054	.217*	-.024	-.012	.041	.381*	.383*	.482*
Y_3	-.022	-.043	.163*	-.036	.005	-.020	.430*	.394*	.573*
Y_4	-.008	-.036	.175*	-.038	-.039	.004	.451*	.444*	.468*
Y_5	.085	-.096*	.250*	-.049	.005	.022	.341*	.346*	.345*
Y_6	.090	-.149*	.224*	-.080	-.027	-.043	.099*	.115*	.101*
Y_7	.084	-.135*	.208*	-.080	.067	-.031	.230*	.220*	.144*
Y_8	.035	-.070	.193*	-.056	.011	.006	.292*	.319*	.332*
$Y_{รวม}$	.044	-.104*	.278*	-.064	.011	.021	.410*	.416*	.473*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 56 แสดงให้เห็นว่า

1. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับวุฒิการศึกษา (X_3) (r=0.151) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) (r=0.399) ด้านคุณธรรมและ

จริยธรรม ($X_{7.2}$) (r=0.406)และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.422) ซึ่งหมายความว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้สูง

2. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับวุฒิการศึกษา (X_3) (r=0.217) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) (r=0.381) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) (r=0.383) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.482) หมายความว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพสูง

3. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับวุฒิการศึกษา (X_3)(r=0.163) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) (r=0.430) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) (r=0.394) และสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.573) หมายความว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้สูง

4. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับวุฒิการศึกษา (X_3) (r=0.175) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) (r=0.451) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) (r=0.444) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.468) หมายความว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนสูง

5. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับอายุ (X_2) (r=-0.096) และมีความสัมพันธ์กับวุฒิการศึกษา (X_3)(r=0.250) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)(r=0.341) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) (r=0.346) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.345) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ครูที่มีอายุน้อย มีแนวโน้มที่จะมีระดับ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความรักในการเรียนมากกว่าครูที่มีอายุมากกว่า และครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียนสูง

6. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ กับอายุ (X_2) (r=-0.149) วุฒิการศึกษา (X_3) (r=0.224) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)(r=0.099) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) (r=0.115) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.101) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากความสัมพันธ์นี้ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งหมายความว่า ครูที่มีอายุน้อย มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าครูที่มีอายุมากกว่า และครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์สูง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

7. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับอายุ (X_2) (r=-0.135) และมีความสัมพันธ์กับวุฒิการศึกษา (X_3) (r=0.208) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) (r=0.230) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) (r=0.220) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.144) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ครูที่มีอายุน้อย มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมองอนาคตในแง่ดี สูงกว่าครูที่มีอายุมากกว่า ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูงมีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมองอนาคตในแง่ดีสูงด้วย

8. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับวุฒิการศึกษา (X_3) (r=0.193) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) (r=0.292) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) (r=0.319) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.332) ซึ่งหมายความว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหาสูงด้วย

9. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับอายุ (X_2)(r=-0.104) และมีความสัมพันธ์กับวุฒิการศึกษา (X_3) (r=0.278) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ($X_{7.1}$)(r=0.410) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)(r=0.416) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) (r=0.473) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ครูที่มีอายุน้อย มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน สูงกว่าครูที่มีอายุมากกว่า และครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความสามารถด้านวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวมสูงด้วย

10. เมื่อพิจารณาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวมและในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอนและขนาดโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวมและทุกองค์ประกอบ แต่อายุ วุฒิการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู จะมีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 5 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ทั้งการศึกษาการพยากรณ์เป็นรายด้านและการศึกษาการพยากรณ์ในภาพรวมของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ศึกษาโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบนำเข้าตัวแปร (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษามี ดังนี้

ตารางที่ 57 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig.
1	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.434	0.188	0.446	93.52	0.000*
2	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) คุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)	0.472	0.223	0.437	57.69	0.000*

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 57 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($x_{7.3}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.434 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 18.80

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.472 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 22.30

จากรูปแบบการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น 2 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 2 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดพยากรณ์ ดังนี้

ตารางที่ 58 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.472

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.223

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.437

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	t	Sig.
สมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)	0.291	0.049	0.311	5.898	0.000*
คุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)	0.243	0.057	0.223	4.235	0.000*
ค่าคงที่	2.011	0.211		9.544	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

จากตารางที่ 58 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.472 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 22.30 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.437 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1)ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังนี้

$$Y_1 = 2.011 + 0.243\ X_{7.2} + 0.291\ X_{7.3}$$

ตารางที่ 59 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig.
1	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.502	0.252	0.323	134.18	0.000*
2	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3)	0.522	0.273	0.319	74.39	0.000*
3	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.532	0.283	0.317	52.19	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 59 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($x_{7.3}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.502 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 25.20

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และวุฒิการศึกษ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.522 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 27.30

รูปแบบที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.532 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 28.30

จากรูปแบบการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น 3 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 3 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดพยากรณ์ ดังนี้

ตารางที่ 60 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ(Y_2) องครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.532

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.283

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.317

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	t	Sig.
สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.288	0.038	0.406	7.608	0.000*
วุฒิการศึกษา (X_3)	0.136	0.041	0.142	3.304	0.000*
บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.105	0.043	0.130	2.438	0.001*
ค่าคงที่	1.739	0.157		11.086	0.015*

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 60 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3)และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ 0.532 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 28.30 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.317 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังนี้

$$Y_2 = 1.739 + 0.136\ X_3 + 0.105\ X_{7.1} + 0.288\ X_{7.3}$$

ตารางที่ 61 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig.
1	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.594	0.353	0.396	221.25	0.000*
2	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.603	0.364	0.393	115.77	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 61 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($x_{7.3}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.594 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 35.30

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.603 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ36.40

จากรูปแบบการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น 2 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 2 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดพยากรณ์ ดังนี้

ตารางที่ 62 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.603

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.364

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.393

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	t	Sig.
สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.477	0.046	0.515	10.361	0.000*
บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.141	0.053	0.132	2.648	0.008*
ค่าคงที่	1.352	0.175		7.707	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 62 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.603 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 36.40 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.393 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังนี้

$$Y_3 = 1.352 + 0.141\ X_{7.1} + 0.477\ X_{7.3}$$

ตารางที่ 63 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig.
1	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.481	0.232	0.452	118.75	0.000*
2	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.523	0.273	0.440	73.95	0.000*
3	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ประสบการณ์ในการสอน (X_4)	0.532	0.283	0.437	51.63	0.000*
4	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ประสบการณ์ในการสอน (X_4) คุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)	0.539	0.291	0.436	40.08	0.000*

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 63 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($x_{7.3}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.481 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 23.20

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.523 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 27.30

รูปแบบที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) และประสบการณ์ในการสอน (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.532 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 28.30

รูปแบบที่ 4 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ประสบการณ์ในการสอน (X_4) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.539 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 29.10

จากรูปแบบการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น 4 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 2 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดพยากรณ์ดังนี้

ตารางที่ 64 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.532

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.273

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.440

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	t	Sig.
สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.318	0.053	0.326	6.028	0.000*
บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.287	0.060	0.257	4.757	0.000*
ค่าคงที่	1.658	0.198		8.372	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 64 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.532 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 27.30 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.440 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังนี้

$$Y_4 = 1.658 + 0.295\ X_{7.1} + 0.318\ X_{7.3}$$

ตารางที่ 65 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig.
1	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.362	0.131	0.484	60.65	0.000*
2	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3)	0.409	0.167	0.474	40.33	0.000*
3	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.435	0.189	0.468	31.19	0.000*
4	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) อายุ (X_2)	0.445	0.198	0.467	24.64	0.000*

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 65 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($x_{7.3}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.362 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 13.10

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) และวุฒิการศึกษา (X_3)มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.409 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 16.70

รูปแบบที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.435 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 18.90

รูปแบบที่ 4 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) และอายุ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.445 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 19.80

จากรูปแบบการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น 4 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 3 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดพยากรณ์ ดังนี้

ตารางที่ 66 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.435

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.189

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.468

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	t	Sig.
สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.218	0.055	0.224	3.955	0.000*
วุฒิการศึกษา (X_3)	0.258	0.061	0.191	4.198	0.000*
บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.210	0.064	0.186	3.302	0.001*
ค่าคงที่	1.718	0.231		7.1451	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 66 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ 0.435 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 18.90 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.468 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังนี้

$$Y_5 = 1.718 + 0.258 X_3 + 0.210 X_{7.1} + 0.218 X_{7.3}$$

ตารางที่ 67 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig.
1	วุฒิการศึกษา (X_3)	0.211	0.045	0.557	18.72	0.000*
2	วุฒิการศึกษา (X_3) อายุ (X_2)	0.235	0.055	0.554	11.76	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 67 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 2 รูปแบบ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ วุฒิการศึกษา (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.211 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 4.50

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ วุฒิการศึกษา (X_3) และอายุ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.235 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 5.50

จากรูปแบบการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น 2 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 1 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดพยากรณ์ ดังนี้

ตารางที่ 68 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.211

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.045

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.557

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	T	Sig.
วุฒิการศึกษา (X_3)	0.311	0.72	0.211	4.327	0.000*
ค่าคงที่	2.660	0.143		18.615	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 68 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 1 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.211 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 4.50 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.557 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังนี้

$$Y_6 = 2.660 + 0.311\ X_3$$

ตารางที่ 69 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig.
1	วุฒิการศึกษา (X_3)	0.212	0.045	0.618	19.04	0.000*
2	วุฒิการศึกษา (X_3) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.286	0.082	0.607	18.06	0.000*
3	วุฒิการศึกษา (X_3) บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) อายุ (X_2)	0.305	0.093	0.604	13.79	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

จากตารางที่ 69 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ วุฒิการศึกษา (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.212 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 4.50

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ วุฒิการศึกษา (X_3) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.286 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 8.20

รูปแบบที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ คือ วุฒิการศึกษา (X_3) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)และอายุ (X_2)มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.305มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 9.30

จากรูปแบบการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น 3 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 2 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดพยากรณ์ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 70 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.286

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.082

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.607

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	t	Sig.
วุฒิการศึกษา (X_3)	0.316	0.078	0.194	4.052	0.000*
บุคลิกภาพ ($X_{7.1}$)	0.269	0.067	0.194	4.043	0.000*
ค่าคงที่	2.017	0.297		6.803	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 70 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา (X_3)และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.286 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 8.20 มีค่า

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.607 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังนี้

$$Y_7 = 2.017 + 0.316\,X_3 + 0.269\,X_{7.1}$$

ตารางที่ 71 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรพยากรณ์	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig.
1	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.357	0.127	0.413	58.60	0.000*
2	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) คุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)	0.386	0.149	0.409	35.06	0.000*
3	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) คุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) วุฒิการศึกษา (X_3)	0.408	0.167	0.405	26.68	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 71 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($x_{7.3}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.357 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 12.70

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.386 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 14.90

รูปแบบที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และวุฒิการศึกษา (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.408 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 16.70

จากรูปแบบการพยากรณ์ที่เกิดขึ้น 3 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 3 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดพยากรณ์ ดังนี้

ตารางที่ 72 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.408

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.167

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.405

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	t	Sig.
สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.205	0.046	0.244	4.438	0.000*
คุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)	0.164	0.054	0.168	3.056	0.002*
วุฒิการศึกษา (X_3)	0.156	0.053	0.135	2.929	0.004*
ค่าคงที่	1.870	0.211		8.861	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 72 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และวุฒิการศึกษา (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.408 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 16.70 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.405 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8)ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังนี้

$$Y_8 = 1.870 + 0.156\ X_3 + 0.164\ X_{7.2} + 0.205\ X_{7.3}$$

ตารางที่ 73 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ($Y_{รวม}$) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบที่	ตัวแปรทำนาย	สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)	F	Sig
1	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$)	0.492	0.242	0.329	113.75	0.000*
2	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3)	0.529	0.279	0.321	69.03	0.000*
3	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) คุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)	0.548	0.300	0.317	50.76	0.000*
4	สมรรถภาพทางวิชาชีพครู($X_{7.2}$) วุฒิการศึกษา (X_3) คุณธรรมจริยธรรม ($X_{7.2}$) อายุ (X_2)	0.556	0.309	0.315	39.54	0.000*

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 73 รูปแบบการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ($Y_{รวม}$) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มี 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($x_{7.3}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.492 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 24.20

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์สมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) และวุฒิการศึกษา (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.529 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 27.90

รูปแบบที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.548 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 30.0

รูปแบบที่ 4 ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และอายุ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.556 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 30.90

จากรูปแบบการพยากรณ์นี้เกิดขึ้น ทั้ง 4 รูปแบบ ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบที่ 3 ในการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดการพยากรณ์ดังนี้

ตารางที่ 74 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ($Y_{รวม}$) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.548

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R^2) = 0.300

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) = 0.317

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std Error	Beta	t	Sig.
สมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)	0.260	0.039	0.363	6.678	0.000*
วุฒิการศึกษา (X_3)	0.186	0.044	0.191	4.244	0.000*
คุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$)	0.144	0.044	0.176	3.246	0.001*
ค่าคงที่	1.805	0.173		10.461	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 74 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ($Y_{รวม}$) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) วุฒิการศึกษา (X_3) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.548 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 30.00 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.317 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ดังนี้

$$Y_{รวม} = 1.805 + 0.186\ X_3 + 0.144\ X_{7.2} + 0.\ 260\ X_{7.3}$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

1. ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู อยู่ในระดับดีทั้งสามด้าน

2. ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า มีองค์ประกอบที่อยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านมีความรักในการเรียนรู้ ด้านมองอนาคตในแง่ดี ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และด้านความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา และมีองค์ประกอบที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และด้านมีความคิดสร้างสรรค์

3. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ครูที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกัน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู พบว่า

4.1 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับ วุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)

4.2 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับวุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)

4.3 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กับวุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)

4.4 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับวุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)

4.5 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับอายุ (X_2) และมีความสัมพันธ์กับวุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.6 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับอายุ (X_2) และมีความสัมพันธ์กับวุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

4.7 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับอายุ (X_2) และมีความสัมพันธ์กับวุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.8 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับวุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$)

4.9 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับอายุ (X_2) และมีความสัมพันธ์กับวุฒิการศึกษา (X_3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($X_{7.1}$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($X_{7.2}$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.10 เมื่อพิจารณาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวมและในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอนและขนาดโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวมและทุกองค์ประกอบ

5. เมื่อศึกษาสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง พบว่า

5.1 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Y_1) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ถึงร้อยละ 22.30 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.472 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.437 ดังสมการ

$$Y_1 = 2.011 + 0.243\ X_{7.2} + 0.291\ X_{7.3}$$

5.2 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Y_2) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ถึงร้อยละ 28.30 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ 0.532 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.317 ดังสมการ

$$Y_2 = 1.739 + 0.136\ X_3 + 0.105\ X_{7.1} + 0.288\ X_{7.3}$$

5.3 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Y_3) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ถึงร้อยละ 36.40 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.603 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.393 ดังสมการ

$$Y_3 = 1.352 + 0.141\ X_{7.1} + 0.477\ X_{7.3}$$

5.4 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Y_4) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ถึงร้อยละ 27.30 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.532 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.440 ดังสมการ

$$Y_4 = 1.658 + 0.295\ X_{7.1} + 0.318\ X_{7.3}$$

5.5 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน (Y_5) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($X_{7.3}$) จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความรักในการเรียน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ถึงร้อยละ 18.90 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.0.435 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.468 ดังสมการ

$$Y_5 = 1.718 + 0.258\ X_3 + 0.210\ X_{7.1} + 0.218\ X_{7.3}$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

5.6 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Y_6) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีตัวแปรการพยากรณ์ เพียงตัวแปรเดียว คือ วุฒิการศึกษา ที่จะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 4.50 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.211 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.557 ดังสมการ

$$Y_6 = 2.660 + 0.311\ (X_3)$$

5.7 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี (Y_7) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีตัวแปรการพยากรณ์ 2 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ จะเป็นปัจจัยที่ร่วมกันส่งผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดีโดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 8.20 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.286 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.607

$$Y_7 = 2.017 + 0.316\ X_3 + 0.269\ X_{7.1}$$

5.8 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Y_8) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู จะเป็นปัจจัยที่จะส่งผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ถึงร้อยละ 16.70 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.408 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.405 ดังสมการ

$$Y_8 = 1.870 + 0.156\ X_3 + 0.164\ X_{7.2} + 0.205\ X_{7.3}$$

5.9 การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม ($Y_{รวม}$) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อ ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ถึงร้อยละ 30.00 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.548 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.317 ดังสมการ

$$Y_{รวม} = 1.805 + 0.186\ X_3 + 0.144\ X_{7.2} + 0.260\ X_{7.3}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี" มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยทำการวิเคราะห์ในองค์ประกอบต่าง ๆ ด้าน ตามแบบวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของ ดร. ลูซี่ เมดเซน กูกลิเอลมิโน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

4. เพื่อศึกษาสมการพยากรณ์ของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 466 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 3 การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ลิขสิทธิ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบตามข้อคำถามของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กับตัวแปรต่าง ๆ ใช้การทดสอบแบบ t-test กรณีที่ตัวแปรอิสระจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระจำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการวิเคราะห์ต่อโดยการทดสอบภายหลัง (post hoc tests) โดยการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparisons) ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการชี้นำตนเอง ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายคู่ ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์สมการพยากรณ์ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางพร้อมอธิบายประกอบตาราง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย มีอายุโดยเฉลี่ย 45.21ปีโดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี(ร้อยละ84.80) มีประสบการณ์ในการสอนเฉลี่ย 22.32 ปี สอนในระดับชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 85.4) และทำการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 42.9) แหล่งข้อมูลที่ครูใช้แสวงหาความรู้ โดยเลือกเป็นอันดับหนึ่ง เรียงตามลำดับ สามอันดับแรก ดังนี้ แหล่งข้อมูลในโรงเรียนที่ทำการสอน (ร้อยละ 28.1) เอกสาร/วารสาร/นิตยสาร (ร้อยละ 27.0) และการฝึกอบรม/การประชุมทางวิชาการ (ร้อยละ 14.9) ส่วนแหล่งข้อมูลที่ไม่ มีการเลือก คือ วิทยุ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้านคือด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู พบว่า ครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับดี โดยคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพและด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู

3. ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในภาพรวมขององค์ประกอบของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบในแต่ละด้าน แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ตามค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 องค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีค่าคะแนนในระดับสูง 6 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านความรักในการเรียนรู้ ด้านมองอนาคตในแง่ดี ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

3.2 องค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีค่าคะแนนในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และด้านความคิดสร้างสรรค์

4. การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จำแนกตามตัวแปรอิสระ ดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบตามเพศ ระดับชั้นที่สอน และขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน นั่นคือ ครูที่มีเพศ ระดับชั้นที่สอน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ไม่แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งในภาพรวมทุกองค์ประกอบ และในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน

4.2 การเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน นั่นคือ โดยภาพรวมของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ไม่แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพียงด้านเดียว คือ ด้านความสามารถใช้ ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา และพบว่าค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบนี้ของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันอยู่ในระดับสูง โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูกลุ่มอื่น

4.3 การเปรียบเทียบตาม อายุ พบว่า เป็นไปตามสมมุติฐาน นั่นคือ ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ 5 ด้านของครูที่มีอายุต่างกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านมโนคติในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านมีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

4.4 การเปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า เป็นไปตามสมมุติฐาน นั่นคือ ครูที่มีวุฒิการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกันมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในภาพรวมทุกองค์ประกอบและในแต่ละองค์ประกอบ 8 ด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับควรปรับปรุง และระดับดี มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนครูที่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมีความสัมพันธ์กับอายุ ($r = -.104$) วุฒิการศึกษา ($r = 0.278$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ($r = 0.410$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม($r = 0.416$) และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ($r = 0.473$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีสมรรถภาพทางวิชาชีพครูในระดับสูง มักจะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงด้วย ส่วนอายุมีความสัมพันธ์ในเชิงผกผัน แสดงว่า ครูที่อายุน้อยมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าครูที่มีอายุมากกว่า และเมื่อพิจารณาด้านเพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอนและขนาดโรงเรียน ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. การศึกษาสมการพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.548 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 30.00 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.317 ซึ่งแสดงว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูง

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า ครูโรงเรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับดีทั้ง 3 ด้าน โดยเฉพาะด้านคุณธรรมและจริยธรรม จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวเป็นคุณลักษณะที่ครูทั่วไปพึงมี รวมทั้งการมีจรรยาบรรณและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาได้กำหนดไว้เป็นกรอบในการปฏิบัติตนและบ่งชี้คุณลักษณะที่ดีของครู ดังจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น บรรจง ชูสกุลชาติ (2535 : 37-38) ให้ทัศนะไว้ว่า ครูดีควรมีภูมิ 3 ประการ คือภูมิรู้ ภูมิฐาน และภูมิธรรม และสุรางค์ โค้วตระกูล (2539 : 9) ได้สรุปลักษณะของครูดีมีประสิทธิภาพไว้ 5 ประการ คือ ต้องเป็น นักมนุษยนิยม เป็นผู้ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนการสอน เป็นครูที่รู้จักนักเรียน เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการ และต้องเป็นผู้นิยมในวิทยาศาสตร์เข้าใจกฎแห่งพฤติกรรมและเป็นนักวิทยาศาสตร์ทางพฤติกรรม และงานวิจัยของแคลเดอรอน (จรรยา วรรณเวช. 2538:38 อ้างถึงใน Calderon :1989) พบว่า นักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นตรงกัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณลักษณะของครูที่ดี 3 ลักษณะ คือลักษณะการสอนที่ดี บุคลิกภาพดี และสมรรถภาพของครูดี ทั้งนี้เพราะด้วยบทบาทหน้าที่ คุณธรรมและจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ที่ครูมีหน้าที่ในการพัฒนาคนในสังคมให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ครูจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ ต้องประพฤติตนให้เหมาะสมกับอาชีพครู เพื่อนำไปสู่การเป็นครูมืออาชีพและวิชาชีพชั้นสูงที่ได้รับเกียรติจากบุคคลทั่วไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดีที่น่าพึงพอใจ

อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัย พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับดีทั้ง 3 ด้าน ดังได้กล่าวแล้วนั้น หากเมื่อพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู ซึ่งมีความสำคัญในการแสดงถึงศักยภาพของครูในการพัฒนาหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน พบว่า มีคุณลักษณะอยู่ในระดับดีนั้น (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.54) แต่เป็นระดับดีที่ค่อนข้างต่ำ (ระดับดี มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 –5.00) โดยเฉพาะเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางหลายข้อ ได้แก่ ด้านมีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา สื่อและอุปกรณ์ ด้านมีทักษะในการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายประเภทให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ด้านมีความสามารถในการจัดทำเอกสารและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างชัดเจนเป็นระบบ ด้านอาสาทำงานหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอยู่เสมอ และด้านมีความสามารถในการพัฒนาวางแผน จัดทำแผนการสอนให้สามารถใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องรายงานการจัดการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี (ปีงบประมาณ 2544) ที่พบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ

คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดการพัฒนาเทคนิคและกระบวนการจัดประสบการณ์ และยังไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลยังคงใช้รูปแบบเดิม คือวัดความรู้และแข่งขันเพื่อคัดคนเก่ง อีกทั้งครูมีชั่วโมงสอนมากและปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนมากไป ทำให้ไม่มีเวลาในการวางแผนการสอน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวนี้มีความสำคัญในการจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพแก่นักเรียน ที่ครูพึงได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีมากขึ้น ทั้งที่เกิดจากความต้องการของตัวครูเองหรือได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วารสาร การเข้าร่วมอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติ การสัมมนา การศึกษาดูงาน หรือจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู พบองค์ประกอบที่อยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ความรักในการเรียนรู้ การมองอนาคตในแง่ดี ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ วิมลพรรณ กุลัตถ์นาม (2538 : 88-91) สร้อยทิพย์ อุจวาที (2539 : 100-103) และอัญชลี เจียประเสริฐ (2542 : 95-98) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหน้าที่ของครูจะต้องจัดการศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหา เกิดความคิดเชิงบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ส่งเสริมให้รู้จักการแสวงหาความรู้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีขีดความสามารถในการแข่งขัน ฉะนั้นครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้เชิงวิชาการ ต้องแตกฉานในทักษะและวิธีการแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา อีกทั้งครูจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้สอน มาเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน เป็นผู้ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังนั้นครูจึงหยุดนิ่งไม่ได้ ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอและต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ทั้งทางด้านวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง นอกจากนั้นธรรมชาติของอาชีพครูต้องเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เอื้อต่อการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ในทุกเวลาและสถานที่ สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ทั่วไปที่เหมาะสมกับตนเอง ทำให้ครูต้องเป็นผู้ที่รักความก้าวหน้าใฝ่สร้างอนาคต มีความรักในการเรียนรู้ ได้แก่ การเข้าร่วมฝึกอบรม

การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารทางวิชาการ หรือการศึกษาต่อ ครูที่มีคุณลักษณะของความเป็นครู จะมีเหตุผลและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ มีความรับผิดชอบสูง รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ครูควรจะเป็นผู้เรียนรู้ที่สามารถวางแผนและกำหนดทิศทาง วิธีการของเรื่องที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้นมีข้อน่าสังเกตจากผลการวิจัยระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูซึ่งพบว่าอยู่ในระดับสูงนั้น เป็นระดับสูงที่ค่อนข้างต่ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.71 จากค่าคะแนน 5.00) ดังนั้นถึงแม้ว่าโดยภาพรวมของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะอยู่ในระดับสูง แต่หากได้รับการพัฒนาส่งเสริม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ หรือฝ่ายพัฒนาบุคลากรของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งคุณลักษณะความใฝ่รู้ แรงจูงใจและความต้องการส่วนตัวของครูเอง ก็จะสามารถพัฒนาให้ครูมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงขึ้นได้อีก

สำหรับองค์ประกอบ 2 ด้าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และความคิดสร้างสรรค์ อาจเนื่องมาจากการที่ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และมีประสบการณ์ในการสอน 21-30 ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง ค่อนข้างมีอายุ และมีประสบการณ์ในการสอนมาก แต่ครูกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับการเรียนในระบบโรงเรียน ที่ต้องพึ่งพาครูผู้สอนและฝึกฝนในลักษณะ "เจ้าคี้เจ้าการ" ของระบบการศึกษาไทย บรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ใช้เทคนิคการสอนแบบบรรยายขยายเนื้อหามากกว่าให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มักท่องจากตำรามากกว่าการคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นหรือเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ นอกจากนั้นวัฒนธรรมการเลี้ยงดูในครอบครัวไทยแบบเดิม ที่มักใช้วิธีควบคุมเพื่อให้ลูกยอมปฏิบัติตนตามคำสั่งของผู้ใหญ่อยู่เสมอ การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีผลทำให้คนไทยขาดความกระตือรือร้น ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่มีความมั่นใจว่าตนเองสามารถเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพได้ เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างลักษณะนิสัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศต่างกัน ผลการศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูเพศชาย เพศหญิงไม่แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิธร กุลสิริสวัสดิ์ (2537) เปรียบเทียบโดย

ใช้กลุ่มนักศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษาที่มีเพศต่างกัน และ อัญชลี เจียประเสริฐ (2542) เปรียบเทียบโดยใช้กลุ่มผู้บริหารระดับกลางของสภากาชาดไทยที่มีเพศต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์และสมการพยากรณ์ ก็พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์และไม่เป็นตัวพยากรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบีโจท์ (Bejot 1981) บาร์บารา ยีน บ็อกซ์ (Box 1983) และบาบาทูนด์ โอ อเดนูกา (Adenuga 1991) ที่สรุปว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำ ตนเอง ทั้งนี้เพราะระบบการศึกษาในปัจจุบันเป็นสากล เพศไม่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ เพราะถึงแม้ว่าเพศจะต่างกันแต่สภาพแวดล้อมระบบการศึกษาที่ให้ทุกคนมีอิสระในการเรียนและสภาพการเลี้ยงดูที่ค่อนข้างจะเหมือนกัน น่าจะอธิบายได้ว่าลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวม เมื่อแยกแต่ละเพศไม่แตกต่างกัน

3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุต่างกัน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนั้นผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ครูที่มีอายุน้อย (21-30 ปี) มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าทุกกลุ่มอายุ (อายุ 31-40 ปี , อายุ 41-50 ปีและอายุ 51-60 ปี) ทั้งในภาพรวมและในทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ก็พบว่าอายุ (r=-0.104)มีความสัมพันธ์เชิงผกผัน กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง แสดงว่าครูที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าครูที่มีอายุมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระแสของการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่มีการพัฒนาและขีดการแข่งขันสูงในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถสืบค้นความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและรวดเร็ว อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของคน ส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเปิดกว้างในระบบการศึกษา วิธีการเรียนรู้และวิธีการแสวงหาความรู้ ตลอดจนทัศนะด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยของผู้ปกครองยุคใหม่ ที่ได้ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงส่งผลให้เด็กไทยรุ่นใหม่ ซึ่งอยู่ในวัยที่ต้องการและสามารถรับรู้สิ่งแปลกใหม่ได้ดี สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากความต้องการและมีอิสระในการเรียนรู้มากขึ้น จึงเป็นการพัฒนาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองให้สูงขึ้นด้วย

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองกับวุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในภาพรวม และรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า กลุ่มครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ($\overline{X}$ = 4.13) สูงกว่ากลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรี ($\overline{X}$ = 3.71) และกลุ่มที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ($\overline{X}$ = 3.51) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภมาส ทองใส (2536) ที่พบว่า ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาชั้นต่ำกว่า ศศิธร กุลสิริสวัสดิ์ (2537) พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมที่เรียนในหลักสูตร ปวส. มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าระดับ ปวช. อัญชลี เจียประเสริฐ (2542) พบว่า ผู้บริหารระดับกลางของสภากาชาดไทย กลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี โมแรด (Mourad 1978) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นประถมศึกษา และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์และสมการพยากรณ์ ก็พบว่าวุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์และร่วมเป็นตัวพยากรณ์หนึ่งด้วยกับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บีโจท์ (Bejot 1981) ศึกษากับผู้เข้าร่วมโปรแกรม Seward County Extension ก็พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง จากผลการศึกษาดังกล่าวจึงนำไปสู่การสรุปได้ว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมากกว่าผู้มีวุฒิการศึกษาที่ต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะพื้นฐานและประสบการณ์ทางการศึกษามาแล้ว มีความพร้อมในด้านวุฒิภาวะ ทำให้มีความเป็นตัวของตัวเองสามารถควบคุมและนำตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น สามารถตัดสินใจด้วยตัวเองได้ มีความรับผิดชอบ มีความพร้อมที่จะเรียนและรู้เป้าหมายในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีแอนดราโกจี้ (Andragogy) ตามที่โนลส์ (Knowles 1978 : 55-59, อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2544 :223) สรุปไว้บนทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่ 4 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงด้านมโนทัศน์แห่งตน (Changes in Self – Concept) บทบาทของประสบการณ์ (The Role of Experience) ความพร้อมในการเรียน (Readiness to Learn) และการทำให้การเรียนรู้มีความเหมาะสม (Orientation to Learning)

3.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ผลการศึกษา ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทุกกลุ่ม แสดงว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะส่วนตัวของความเป็นครูและคุณลักษณะของวิชาชีพครู ลักษณะของการปฏิบัติงาน การนิเทศติดตามผลและได้รับสนับสนุนด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน แตกต่างกันหนึ่งด้าน คือ ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งพบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหานี้ สูงกว่าครูกลุ่มอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในกลุ่มตัวอย่างนี้ มีอายุน้อย จบการศึกษามาใหม่และเพิ่งเริ่มทำงาน มีภาระทางครอบครัวไม่มากนัก จึงมีความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น หาโอกาสที่จะเรียนรู้ในสาขาวิชาที่สนใจ มีความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ สามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และแก้ปัญหาได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

3.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่สอนในระดับชั้นที่ต่างกันและสอนในโรงเรียนที่มีขนาดที่ต่างกัน ผลการศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่สอนในระดับชั้นและขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน ไม่แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งในภาพรวมและใน แต่ละองค์ประกอบ และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์และสมการพยากรณ์ ก็พบว่าระดับชั้นที่สอนและขนาดของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์และไม่เป็นตัวพยากรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อม บริบทของโรงเรียน การได้รับความสนับสนุนด้านสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ การนิเทศติดตาม และการได้รับมอบหมายภาระงานในโรงเรียน มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพียงแต่สอนในระดับชั้นต่างกัน ซึ่งชั้น และความรู้ที่ใช้ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก

3.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการ ชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครูของครูต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้านของครูต่างกัน มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบ กล่าวคือ ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ในระดับควรปรับปรุง (ซึ่งมีเพียง 3 คนจากจำนวนทั้งหมด 466 คน) และระดับดี มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยรวมแตกต่างจากครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง พบความแตกต่างในองค์ประกอบ 7 ด้าน ดังนี้ ด้านการเปิดโอกาสในการเรียนรู้ ด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านมีความรักในการเรียน ด้านมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งพบว่าครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับควรปรับปรุง และระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบดังกล่าวแตกต่างจากครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณสมบัติส่วนบุคคล ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความมีทักษะในการแสวงหาความรู้ การได้รับความสนับสนุน และอยู่ในบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูสามารถเพิ่มระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้ นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่าครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับปานกลางด้วย ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่อยู่ในระดับดี ก็จะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งวนลิขสิทธิ์

4. ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน ขนาดโรงเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับอายุ และมีความสัมพันธ์กับวุฒิการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู แสดงให้เห็นว่าครูที่มีอายุน้อย มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงกว่าครูที่มีอายุมาก และครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดี มีแนวโน้มและเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้ครูมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงด้วย ทั้งนี้จากการพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 ด้าน กับคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง พบว่าคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มีลักษณะที่คล้ายคลึงและสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพและด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครูหลายข้อ อาทิเช่น ชอบศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งที่มีความยากลำบาก กระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่เสมอในการปฏิบัติงานต่าง ๆ มักเป็นผู้นำในกลุ่มในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถค้นหาวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆได้หลายวิธี ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่า ครูที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดี ก็จะมีระดับความพร้อม

ในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงด้วย และหากครูได้รับการพัฒนาส่งเสริมในเรื่องของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองก็จะเป็นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูด้วย

5. การพยากรณ์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้าน คุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.548 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ร้อยละ 30.00 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.317 ซึ่งแสดงว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มและเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้ครูมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้วยคุณสมบัติส่วนตัวของความเป็นคนดีของครูที่พึงมีคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดีตามจรรยาบรรณที่มีต่อตนเอง ต่อนักเรียนและจรรยาบรรณในวิชาชีพตามระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาครูและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ตลอดจนเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อีกทั้งภาระงานในหน้าที่ของความเป็นครูที่จะต้องพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถที่ยั่งยืนเต็มตามศักยภาพสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นครูจึงต้องมีความรับผิดชอบสูงเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน พยายามปรับปรุงพัฒนาตนให้พร้อมอยู่เสมอ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังปรากฏผลในรายละเอียดข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปจากการวิจัย
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไปจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู พบว่า คุณลักษณะด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครูของครูโดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับดีนั้น แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางหลายข้อ เช่น ด้านมีความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้สื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ด้านมีความสามารถในการจัดทำเอกสารและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างชัดเจนเป็นระบบ และด้านมีความสามารถในการพัฒนาวางแผนจัดทำแผนการสอนให้สามารถใช้ได้จริง ซึ่งคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวนี้มีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่ครูพึง

ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีความรู้มีทักษะและสามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้นบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พึงให้ความสำคัญ สนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจัง โดยจัดการฝึกอบอม การนิเทศติดตามผลและให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ยกเว้นองค์ประกอบด้านมโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคคล ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมวิชาการ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จึงควรส่งเสริมให้ครูมีศักยภาพในการชี้นำตนเองโดยเฉพาะการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ให้สูงขึ้น ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและเพิ่มการสร้างความคิดสร้างสรรค์ ในหลักสูตรการอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน

2.2 ควรพัฒนาและส่งเสริมให้ครูมีเครื่องมือในการเรียนรู้ แหล่งประสบการณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ และเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ในโรงเรียนเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาและแสวงหาความรู้ได้กว้างขวางขึ้น

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์และจากสมการพยากรณ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสมรรถภาพทางวิชาชีพครู มีความสัมพันธ์และเข้าร่วมเป็นตัวพยากรณ์ด้วย ซึ่งแสดงว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง จึงควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สูงขึ้น ส่วนครูที่มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์คือยู่แล้วก็มีการประชาสัมพันธ์เชิดชู ยกย่องให้เกียรติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ดวยการชี้นำตนเองของครูผู้สอน ควรศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนด้วยการชี้นำตนเองของผู้บริหารโรงเรียนด้วย เพื่อจะได้ทราบถึงระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนให้ครูมีระดับการชี้นำตนเองเพิ่มขึ้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเห็นความสำคัญและเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันที่

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและพัฒนาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูให้สูงขึ้น

3. ควรศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการพัฒนาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ของครูให้สูงขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. เทคนิคการสอนแนวใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543.

กานต์ กุณาศล. การประถมศึกษา. กาญจนบุรี : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ กาญจนบุรี, 2542.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. เรียนรู้ : วิถีสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร : ซัคเซสมีเดีย จำกัด, 2539.

_____. ศึกษิตแห่งศตวรรษที่ 21 : แนวคิดปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ซัคเซสมีเดีย จำกัด, 2542.

โกสินทร์ รังสยาพันธ์. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2530.

คณะกรรมการวิจัยสหวิทยาเขตพุทธชินราช. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อสร้างจิตสำนึกในวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2535.

จรรยา วรรณเวช. “การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.” ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

เจตนา นาควัชระ. “คุรุทัศนา.” วารสารครุศาสตร์. 20, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2534) : 26

ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. รายงานการวิจัยเรื่องความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของผู้เรียนผู้ใหญ่ของกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่บางประเภท. กรุงเทพมหานคร : สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี

ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร. “การเรียนรู้ผู้ใหญ่ในสหัสวรรษ : การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง.” ใน การศึกษาผู้ใหญ่ในทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21, 13-20. สามารถ ชื่นอิ่ม, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

_____. เอกสารประกอบวิชาหลักการเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่. ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์, 2534. (อัดสำเนา).

ดาร์เกนวัลด์ กอร์ดอน จี. และชาแรน บี.เมอร์เรียม. การศึกษาผู้ใหญ่ : พื้นฐานการปฏิบัติ. แปลโดย สุนทร โครตบรรเทา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.

ทวีป อภิสิทธิ์. “ภารกิจของครูอาจารย์กับงานสอน,” วิทยาจารย์ 79, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2524) : 7-10.

ทัตตชีโวภิกขุ. ไหว้ครู. กรุงเทพฯ : ชมรมพุทธศาสตร์ 9 สถาบัน, 2527.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

นรินทร์ บุญชู. “ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

บรรจง สลีวงศ์. “คุณลักษณะของครูประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษา เฉพาะกรณีครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก, 2534.

ประเวศ วะสี. ปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.

พระธรรมปิฎก. (ป.อ. ปยุตโต). “การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.” กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, 2542.

พิชัย วาสนาส่ง. “คุรุทัศนา.” วารสารครุศาสตร์ 20, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2534) : 22-25.

พินิจ เข็มทอง. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนจริยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้ปกครองนักเรียน.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2535.

เพ็ญศรี สุขสวัสดิ์. “ความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองและแบบภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

ยนต์ ชุ่มจิต. การพัฒนาครู. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, 2535.

รัชนี งะสมัน. “การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสตูล.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2533.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.

เลอพงษ์ อุปพงษ์. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.

วิมลพรรณ กุลัตถ์นาม. “ความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของครูอาสาสมัครในเขตการศึกษา 11.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

วุฒิพงศ์ บุญญพันธ์โสภณ. “การศึกษาคุณลักษณะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 7.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก, 2534.

ศรีสมร พุ่มสะอาด. “การศึกษาคุณภาพครูประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

ศศิธร กุลสิริสวัสดิ์. “ความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

สมคิด อิสระวัฒน์. ลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูของคนไทยในชนบทซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

_____. ลักษณะการเรียนด้วยตนเองของคนไทย : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

_____. การสอนผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร : จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์, 2543.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. การเรียนรู้ด้วยตนเอง. สงขลา : โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้, 2524.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. เทคนิคการสอนแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543.

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์, 2526.

สร้อยทิพย์ อุจวาที. “ความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองและความสามารถในการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.

ส่องหล้า เทพเชาว์นะ. “ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2534.

สายหยุด จำปาทอง. “บทบาทของครูกับการพัฒนาสังคม.” การวิจัยและการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยครูจันทรเกษม 3, 3 (ตุลาคม 2532) : 17-25.

สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ. “ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.” ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

สุธิกานต์ แย้มนิล. “ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคกลาง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

สุนทร สุนันท์ชัย และ สนอง โลหิตวิเศษ. “ปรัชญาการศึกษานอกระบบของไทย.” หน่วยที่ 4 ปรัชญาและหลักการศึกษานอกระบบ. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544.

สุภมาส ทองใส. “การศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลากรณมหาวิทยาลัย, 2535.

สุรางค์ โควัตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, 2533.

สุวรรณา ยหะกร. “ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, 2533.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพ ฯ : บริษัท เอ็กซเปอร์เน็ท จำกัด, 2544.

สำนักงาน, การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. รายงานการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2544. สุพรรณบุรี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, 2544.

สำนักงาน, เลขาธิการคุรุสภา. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

_____. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เสงี่ยมจิตร เรืองมณีชัชวาล. “ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.

อัปสร มีสิงห์. “บทบาทของครูกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง.” สารพัฒนาหลักสูตร 10, 104 (มกราคม- มีนาคม 2534) : 12-13

ภาษาอังกฤษ

Adenuga, Babatunde O. “Self – Directed Learning Readiness and Learning Style Preferences of Adult Learner.” Dissertation Abstracts International 50 (September 1990) : 2747.

Bejot, Dennis David. "The Degree of Self – Directioness and The Choices of Learning Methods as Related to a Cooperative Extension Program," Dissertation Abstracts International 42 (December 1981) : 2434-A.

Box, B.J. "Self – Directed Learning Readiness of Student and Graduates of an Associate Degree Nursing Program." Dissertation Abstracts International 44 (September 1983) : 679-A.

Brockett, R.G., and R. Hiemstra. a Self –directed in adult learning. New York : Chapman and Hall, 1991.

_____. b Self –directed in adult learning : Perspectives on Theory. Research. And Practice.New York : Routledge, 1991.

Brookfield, S.D.. " Self –directed in Adult Learning : Critical Paradigm." Adult Education Quarterly 35, 2 (1984) : 59-71.

Candy, Philip C. Self –direction for Lifelong Learning. San Francico : Jossey Bass, 1991.

Garrison, D.R. "Self –directed learning : Toward a comprehensive Model." Adult Education Quarterly 48, 1(Fall 1997) : 18-33.

Grey, R.D. "A study of the use of the Self – Directed Learning Readiness Scale as Related to Selected Organization Variables." Dissertation Abstracts International 47(October 1986) : 1218-A.

Griffin, Colin. Curriculum Theory in Adult Lifelong Education. London : Croom Helm, 1983.

Guglielmino, Lucy Madsen. "Development of the Self – Directed Learning Readiness Scale." Ed.D. Dissertation, Georgia University, 1977.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Hiemstra, Roger. "Self – Directed Learning." In The International Encyclopedia of Education. 5394. Edited by Husen, Tosten and T. Neville Postlethwaite. 2nd ed. Great : BPC Wheatons Ltd , Exeter , 1994.

Kidd, J.R. How Adult Learn. New York : Association Press, 1977.

Knowles , M.S. Self – Directed Learning : A Guide for Learner and Teacher. New York : association press, 1975.

Knowles , M.S. "Andragogy revisited Part II." Adult Education 30 (January 1979) : 52-53.

McCaarty, William Francis. "The Self – Directedness and Attitude Toward Mathematics of Younger and Older Undergraduate Mathematics Student." Dissertation Abstract International. 46 (May 1986) : 3279-A.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

Merriam, S.B., and R.S. Caffarella. Learning in Adulthood. 2 nd ed. San Francico : Jossey-Bass, 1999.

Mourad, Sarah Ahmed. "Relationship of Grade level, Sex and Creativity to Readiness for Self-Directed Learning Among Intellectually Gifted Students." Dissertation Abstracts International 40 (October 1978) : 2002-A.

Posner, Fredric G. "A Study of Self - Directed Learning, Perceived Competence and Personal Orientation among Students in an Open alternative High School." Dissertation Abstracts International 51 (March 1990) : 813.

Quoted in R.G. Brokett and R. Hiemstra. Self –directed in adult learning. New York : Chapman and Hall, 1991.

Raynolds, Micheal Merle. "The Self – Directedness and Motivational Orientation of Adult Part-time Students at a Community College. Dissertation Abstracts International 46 (June 1986) : 3571-A.

Skager, Rodney. Lifelong Education and Evaluation Practice. Oxford : Frankfurt UNESCO Institute for Education, 1978.

Subbaghian, Z. "Adult Self – directedness and Self-concept : An Exploration of Relation." Dissertation Abstracts International 40 (January 1980) : 3701-A.

Tough, Allen. The Adult's Learning Projects : Afresh Approach to Theory and Practice in Adult Learning. 2nd ed. Toronto : The Ontario Institute for Studies in education, 1970.

White, Cynthia. "Autonomy and Strategy Use in Distance Foreign Language Learning : Research Findings." System 23,2(1995) : 207-221.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

Wood, Joanne. "An Exploration of Adult Perception of Deterrents to Participation and Self-Directed Learning Readiness." Dissertation Abstracts International 55 (January 1995) 1800.

Young, L.D. "The Relationship of Race, Sex, and Locus of Control to Self- Directed learning." Dissertation Abstracts International 46 (January 1986) : 1806-A.

ภาคผนวก ก

องค์ประกอบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

องค์ประกอบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
จำนวนข้อ และรายการในแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	รายการ
1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (จำนวน 13 ข้อ)	ข้อ 16. ข้าพเจ้าสามารถบอกได้ว่าข้าพเจ้าเรียนสิ่งใดได้ดีหรือไม่ 37. ข้าพเจ้าชอบคิดถึงอนาคตข้างหน้า 40. ข้าพเจ้าสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ 43. ข้าพเจ้ายินดีต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นๆ 45. ข้าพเจ้ามีความปรารถนาอย่าง แรงกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ 46. ข้าพเจ้าเห็นว่ายิ่งเรียนมากก็จะพบสิ่งที่น่าสนใจมาก 47. ข้าพเจ้าเห็นว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องสนุก 50. ข้าพเจ้าเชื่อว่าในการเรียนไม่มีใครช่วยเราได้ดีกว่าตัวเราเอง 52. ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีใครแก่เกินไป ที่จะเรียน 54. การเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต 55. ในแต่ละปีมีสิ่งที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ด้วยตนเองหลายเรื่อง 58. ข้าพเจ้าเชื่อว่า “ผู้เรียน คือ ผู้นำ”
2. มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (จำนวน 14 ข้อ)	ข้อ 2. ข้าพเจ้าบอกตัวเองได้ว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร 4. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ข้าพเจ้าจะหาวิธีที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นให้ได้ (6.) ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้โดยไม่ลังเล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

องค์ประกอบ	รายการ
3. ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้	17. มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้และปรารถนาจะให้มีเวลามากๆ ที่จะเรียนในแต่ละวัน 18. ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม ข้าพเจ้าสามารถจัดเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นได้ไม่ว่าจะมีภารกิจยุ่งมากเพียงใด (19.) การทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่อ่าน ไม่เป็นปัญหาสำหรับข้าพเจ้า (20.) ข้าพเจ้าถือว่าตนเองผิด ถ้าหาก ไม่เรียน 26. ข้าพเจ้าพยายามนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง 27. ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเกือบทุกเรื่องที่ข้าพเจ้าต้องการจะเรียนรู้ 28. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกในการค้นหาคำตอบ สำหรับข้อคำถามที่ข้าพเจ้าสนใจ 34. ข้าพเจ้าชอบทดลองเรียนสิ่งใหม่ๆ แม้ไม่แน่ใจว่าผลการเรียนรู้นั้น จะออกมาเป็นอย่างไร 36. ข้าพเจ้ามีความสามารถในการ ค้นหาวิธีการแปลกๆ ใหม่ๆ ที่จะทำสิ่งต่างๆ 41. ข้าพเจ้าชอบการสำรวจตรวจสอบปัญหาต่างๆ ข้อ 11. ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้ดีเมื่อเทียบกับคนอื่น 25. ข้าพเจ้าสามารถค้นหาวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้หลายวิธี 35. ข้าพเจ้าไม่ชอบเมื่อมีคนชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดในสิ่งที่ข้าพเจ้ากำลังทำอยู่ 38. ข้าพเจ้ามีความสามารถในความพยายามค้นหาวิธีการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ 40. ข้าพเจ้าสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

องค์ประกอบ	รายการ
	42. ข้าพเจ้ามักเป็นผู้นำในกลุ่มในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ 57. ข้าพเจ้าสามารถเรียนได้ดีทั้งใน ชั้นเรียน และสามารถเรียนได้ดี ด้วยตนเอง
4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (จำนวน 7 ข้อ)	ข้อ 2. ข้าพเจ้าบอกตัวเองได้ว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร 4. ถ้าข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ข้าพเจ้าจะหาวิธีที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นให้ได้ 8. ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าเรารู้ตนเองเป็นใคร อยู่ที่ไหน และกำลังทำอะไรเป็นหลักสำคัญของการศึกษาของแต่ละคน 13. ข้าพเจ้าชอบที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไรและจะเรียนอย่างไร 14. ข้าพเจ้าไม่เคยท้อถอยต่อการเรียนรู้สิ่งที่ยาก ถ้าเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าสนใจ 15. ไม่มีใครอื่นนอกจากตัวข้าพเจ้า ที่จะต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ข้าพเจ้าเลือกเรียน 16. ข้าพเจ้าสามารถบอกได้ว่าข้าพเจ้าเรียนสิ่งใดได้ดีหรือไม่
5. ความรักในการเรียนรู้ (จำนวน 9 ข้อ)	ข้อ 1. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ใฝ่หาความรู้ อยู่ เสมอ 5. ข้าพเจ้ารักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ (22.) คะแนนสอบไม่ใช่เรื่องสำคัญสิ่งสำคัญคือ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน 24. ข้าพเจ้าชื่นชอบบุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ (29.) ข้าพเจ้าชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ 31. ข้าพเจ้าเสียใจมากถ้าหากไม่มีโอกาสเรียนรู้อีกแล้ว (48.) ข้าพเจ้าไม่ยึดวิธีการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งเป็นหลัก แต่จะพยายามทดลองใช้วิธีการอื่นๆ ด้วย (53.) การเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเป็นสิ่งที่ ท้าทายความสามารถ (56.) การเรียนรู้ทำให้เกิดความ เปลี่ยนแปลงในชีวิตของข้าพเจ้า

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

องค์ประกอบ	รายการ
6. ความคิดสร้างสรรค์ (จำนวน 5 ข้อ)	ข้ อ 2. ข้าพเจ้าบอกตัวเองได้ว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร (3.) เมื่อพบกับบางสิ่งบางอย่างที่ไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะไม่หลีกเลี่ยงไปจากสิ่งนั้น (7.) ในชั้นเรียนข้าพเจ้าไม่ต้องการให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่างทุกขั้นตอนแก่ข้าพเจ้า (9.) ข้าพเจ้าสามารถทำงานตามลำพังได้ดี (12.) ข้าพเจ้าสามารถนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้
7. การมองอนาคตในแง่ดี (จำนวน 4 ข้อ)	(23.) ข้าพเจ้าคิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญในการศึกษา 26. ข้าพเจ้าพยายามนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง (29.) ข้าพเจ้าชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบ ถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ (44.) ข้าพเจ้าชอบสถานการณ์การเรียนรู้ ที่มีการท้าทาย
8. ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (จำนวน 7 ข้อ)	ข้อ (6.) ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจเรียนรู้ สิ่งใหม่ๆ ได้โดยไม่ลังเล 10. ถ้าต้องการข้อมูลบางอย่างที่ไม่มี ข้าพเจ้าทราบดีว่าจะไปหาได้จากแหล่งใด 30. ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ (32.) ข้าพเจ้าให้ความสนใจต่อการเรียนรู้มาก เมื่อเทียบกับคนอื่นๆ 33. ข้าพเจ้าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน และการจำ 39. ข้าพเจ้าเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ไม่ใช่สัญญาณให้หยุดทำ 51. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการเรียนรู้วิธีการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อม
ในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา

2. แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

3. แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามในลักษณะการประเมินตนเอง ขอให้ท่านวิเคราะห์ตนเองและตอบแบบสอบถามตามลักษณะพฤติกรรมที่ท่านเคยปฏิบัติ และตามความคิดเห็นของท่าน ดังนั้นจึงไม่มีข้อใดถูกหรือผิด คำตอบของท่านจะนำไปใช้วิเคราะห์ในลักษณะภาพรวม จึงไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่าน แต่จะช่วยให้การวิจัยนี้มีผลสรุปที่น่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อวงการศึกษา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

4. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณลักษณะของตนเอง

ตอนที่ 3 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นางสาวจินตนา ศิลปรัตน์
นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต
สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อม ในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย 3 ลงใน m หน้าข้อที่เลือก หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1. เพศ m ชาย
   m หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. วุฒิทางการศึกษา m ต่ำกว่าปริญญาตรี
   m ปริญญาตรี วิชาเอก .....
   m ปริญญาโท สาขา .....
   m อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
4. ประสบการณ์ในการสอน ..... ปี
5. ระดับชั้นเรียนที่สอน m ระดับก่อนประถมศึกษา
   m ระดับประถมศึกษา
6. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน
   m ขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า 121 คน)
   m ขนาดกลาง (นักเรียน 121 – 300 คน
   m ขนาดใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 300 คน)
7. เมื่อท่านต้องการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่านแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลใดบ้าง **(โปรดระบุหมายเลข** 1-5 **ลงในช่องว่างหน้าข้อความ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย** 5 **อันดับ)**

<u>ลำดับที่</u>

..... แหล่งข้อมูลในโรงเรียนที่ท่านทำการสอนอยู่	..... ห้องสมุดประชาชน
..... เอกสาร / วารสาร / นิตยสาร	..... หนังสือพิมพ์
..... วิทยุ	..... โทรทัศน์
..... การฝึกอบรม / การประชุมทางวิชาการ	..... อินเตอร์เนต
..... คนใกล้ชิด / ญาติ	..... เพื่อน / ผู้ร่วมงาน
..... ผู้รู้ / ภูมิปัญญาท้องถิ่น	..... อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณลักษณะของตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่องตรงกับระดับคุณลักษณะที่เป็นจริงของท่าน ระดับคุณลักษณะ/พฤติกรรมแต่ละรายการ มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ตัวท่านมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ตัวท่านมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง ตัวท่านมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง ตัวท่านมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง ตัวท่านมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมในรายการนั้นในระดับมากที่สุด

คุณลักษณะของครูผู้สอน

รายการ	ระดับคุณลักษณะ/พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
บุคลิกภาพ					
1. มีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งที่ไม่พอใจหรือความยากลำบาก					
2. สุขุม เยือกเย็น และแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล					
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
4. ยอมรับและปรับตัวตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม					
5. กระตือรือร้น และตื่นตัวอยู่เสมอในการปฏิบัติงานต่าง ๆ					
6. แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ					
7. ยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นกันเองกับผู้เรียน และผู้ร่วมงาน					
8. ใช้วาจาสุภาพ อ่อนโยนกับนักเรียน และผู้ร่วมงาน					
9. เอาใจใส่ดูแลความประพฤติของนักเรียนทุกคนอยู่เสมอ					
10. เอาใจใส่ดูแลเรื่องการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอยู่เสมอ					
คุณธรรมและจริยธรรม					
11. มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่และผู้อื่น					
12. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา					
13. มีความสามัคคีในหมู่เพื่อนร่วมงาน					
14. ละเว้นจากอบายมุขทั้งปวง					
15. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้อื่น					

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

รายการ	ระดับคุณลักษณะ/พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
16. กล้าแสดงความคิดเห็นเมื่อเกิดปัญหาด้านคุณธรรมที่มีผลต่อส่วนรวม					
17. เป็นผู้มีความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละแก่ผู้อื่น					
18. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล					
19. มีวินัยในตนเอง เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม					
20. สอนเต็มหลักสูตร เต็มเวลา และเต็มความรู้ ความสามารถ					
สมรรถภาพทางวิชาชีพครู					
21. มีความรู้ ความสามารถในด้านเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา สื่อ และอุปกรณ์					
22. ชอบศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
23 . เอาใจใส่สอนเสริม/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอยู่เสมอ					
24. มีทักษะในการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายประเภท ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ					
25. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
26. มีความสามารถในการจัดทำเอกสารและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ					
27. ชอบอาสาทำงานหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอยู่เสมอ					
28. มีความสามารถในการพัฒนา วางแผน จัดทำแผนการสอนให้สามารถใช้ได้จริง					
29. นำความรู้ความสามารถใหม่ ๆ มาพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ					
30. เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับผู้ร่วมงานในโรงเรียนและชุมชนได้อย่างสร้างสรรค์					

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตอนที่ 3 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็นแต่ละรายการ มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ตัวท่านไม่มีการปฏิบัติ / มีความคิดเห็นในรายการนั้นว่าไม่จริงเลย

ระดับ 2 หมายถึง ตัวท่านมีการปฏิบัติบ้าง แต่น้อยครั้งหรือนาน ๆ ครั้ง / มีความคิดเห็นในรายการนั้นมีส่วนจริงน้อยมาก

ระดับ 3 หมายถึง ตัวท่านมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง / มีความคิดเห็นในรายการมีส่วนจริงจริงน้อย

ระดับ 4 หมายถึง ตัวท่านมีการปฏิบัติ ค่อนข้างบ่อยครั้ง / มีความคิดเห็นในรายการนั้นมีส่วนจริงค่อนข้างมาก

ระดับ 5 หมายถึง ตัวท่านมีการปฏิบัติบ่อยครั้งหรือทุกครั้ง / มีความคิดเห็นในรายการนั้น เป็นจริงมากที่สุด

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ 2. ข้าพเจ้าบอกตัวเองได้ว่าต้องการเรียนเรื่องอะไร 3. เมื่อข้าพเจ้าพบบางสิ่งที่ไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะหลีกเลี่ยงไปจากสิ่งนั้น					
4. ถ้าข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ข้าพเจ้าจะหาวิธีที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นให้ได้					
5. ข้าพเจ้ารักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ					
6. ข้าพเจ้าต้องใช้เวลาใคร่ครวญ ก่อนตัดสินใจศึกษาเรื่องใหม่ ๆ					
7. ในชั้นเรียน ข้าพเจ้าต้องการให้ผู้สอนบอกให้ชัดเจนทุกขั้นตอนว่าต้องทำอะไรบ้าง					
8. ข้าพเจ้าเชื่อว่า ถ้าเรารู้ตนเองเป็นใคร อยู่ที่ไหน และกำลังทำอะไร เป็นหลักสำคัญของการศึกษาของแต่ละคน					
9. ข้าพเจ้าทำงานด้วยตนเองตามลำพังไม่ได้ดีนัก					
10. ถ้าต้องการข้อมูลบางอย่างที่ไม่มี ข้าพเจ้าทราบดีว่าจะไปหาได้จากแหล่งใด					
11. ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ดี เมื่อเทียบกับคนอื่น					
12. แม้ข้าพเจ้าจะมีความคิดที่ดี แต่ก็ไม่สามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดผลดีได้					
13. ข้าพเจ้าชอบที่จะมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร					

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
14. ข้าพเจ้าไม่เคยท้อถอยต่อการเรียนรู้สิ่งที่ยาก ถ้าเป็นที่ข้าพเจ้าสนใจ					
15. ไม่มีใครอื่นนอกจากตัวข้าพเจ้า ที่จะต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ข้าพเจ้าเลือกเรียน					
16. ข้าพเจ้าสามารถบอกได้ว่า ข้าพเจ้าเรียนสิ่งใดได้ดีหรือไม่					
17. มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้และปรารถนาจะให้มีเวลามาก ๆ ที่จะเรียนในแต่ละวัน					
18. ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม ข้าพเจ้าสามารถจัดเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นได้ ไม่ว่าจะมีภารกิจยุ่งยากเพียงใด					
19. การไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่อ่าน เป็นปัญหามากสำหรับข้าพเจ้า					
20. ถ้าข้าพเจ้าไม่เรียน ก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดของข้าพเจ้า					
21. ข้าพเจ้าสามารถวินิจฉัยด้วยตนเองได้ว่า ต้องการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพิ่มเติมหรือไม่					
22. ขอให้ข้าพเจ้าทำข้อสอบได้ และได้คะแนนสูงก็พอใจแล้ว ถึงแม้ว่าข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้ก็ตาม					
23. ข้าพเจ้าคิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ ที่น่าเบื่อ					
24. ข้าพเจ้าชื่นชอบบุคคลที่ “ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน” สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
25. ข้าพเจ้าสามารถค้นหาวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้หลายวิธี					
26. ข้าพเจ้าพยายามนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง					
27. ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเกือบทุกเรื่องที่ข้าพเจ้าต้องการจะเรียนรู้					
28. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกในการค้นหาคำตอบ สำหรับข้อคำถามที่ข้าพเจ้าสนใจ					
29. ข้าพเจ้าไม่ชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้อง มากกว่า 1 คำตอบ					
30. ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
31. ข้าพเจ้าจะเสียใจมาก ถ้าหากไม่มีโอกาสเรียนรู้อีกแล้ว					
32. ข้าพเจ้าไม่ได้สนใจต่อการเรียนรู้นัก เมื่อเทียบกับคนอื่น ๆ					
33. ข้าพเจ้าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ทักษะการฟัง การอ่าน การเขียนและการจำ					
34. ข้าพเจ้าชอบทดลองเรียนสิ่งใหม่ ๆ แม้ไม่แน่ใจว่าผลการเรียนรู้นั้นจะออกมาเป็นอย่างไร					

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ลิขสิทธิ์

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
35. ข้าพเจ้าไม่ชอบเมื่อมีคนชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาด ในสิ่งที่ข้าพเจ้ากำลังทำอยู่					
36. ข้าพเจ้ามีความสามารถในการค้นหาวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ					
37. ข้าพเจ้าชอบคิดถึงอนาคตข้างหน้า					
38. ข้าพเจ้ามีความสามารถในความพยายามค้นหาวิธีการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้					
39. ข้าพเจ้าเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ไม่ใช่สัญญาณให้หยุดทำ					
40. ข้าพเจ้าสามารถบังคับตนเอง ให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ					
41. ข้าพเจ้าชอบการสำรวจตรวจสอบปัญหาต่าง ๆ					
42. ข้าพเจ้ามักเป็นผู้นำในกลุ่ม ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ					
43. ข้าพเจ้ายินดีต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ					
44. ข้าพเจ้าไม่ชอบสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีการท้าทาย					
45. ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ					
46. ข้าพเจ้าเห็นว่ายิ่งเรียนมาก ก็จะพบสิ่งที่น่าสนใจมาก					
47. ข้าพเจ้าเห็นว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องสนุก					
48. ข้าพเจ้าเชื่อว่า การใช้วิธีการเดิม ๆ ที่เคยใช้ได้ผลมาแล้วดีกว่าการทดลองสิ่งใหม่ ๆ					
49. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ					
50. ข้าพเจ้าเชื่อว่าในการเรียน ไม่มีใครช่วยเราได้ดีกว่าตัวเราเอง					
51. ข้าพเจ้าเชื่อว่าการเรียนรู้วิธีการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ					
52. ข้าพเจ้าเชื่อว่า ไม่มีใครแก่เกินไปที่จะเรียน					
53. การเรียนอยู่ตลอดเวลาเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย					
54. การเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต					
55. ในแต่ละปี มีสิ่งที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ด้วยตนเองหลายเรื่อง					
56. การเรียนรู้ไม่ได้ทำให้ชีวิตของข้าพเจ้าแตกต่างไปจากเดิม					
57. ข้าพเจ้าสามารถเรียนได้ดีทั้งในชั้นเรียน และสามารถเรียนได้ดีด้วยตนเอง					
58. ข้าพเจ้าเชื่อว่า “ผู้เรียน คือ ผู้นำ”					

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ที่ ทม (นฐ) 1109/1682

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

7 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวจินตนา ศิลปรัตน์ นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียนสังกัดหน่วยงานของท่าน โดยจะเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 5 สิงหาคม – 15 กันยายน 2545 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

จิราวรรณ คงคล้าย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 034243435, 034218788

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ที่ ศธ 1170/6800 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

9 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร แจ้งว่า นางสาวจินตนา ศิลปรัตน์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งได้รับอนุมัติและอยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี” ทั้งนี้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรและเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้แจ้งโรงเรียนในสังกัดที่มีรายชื่อดังแนบ ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามแก่บุคคลดังกล่าว ในระหว่างวันที่ 5 สิงหาคม – 15 กันยายน 2545 ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

สุรินทร์ ศรีสนิท

(นายสุรินทร์ ศรีสนิท)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ฝ่ายบริการการศึกษา

โทร. 035-52-1832 ต่อ 105

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวจินตนา ศิลปรัตน์
ที่อยู่	735 ถนนปราบไตรจักร หมู่ที่ 5 ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 72170
ที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 72170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2510	สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2515	สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนสงวนหญิง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2518	สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูชั้นสูง จากวิทยาลัยครูนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2520	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีการศึกษาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน จังหวัดชลบุรี
พ.ศ.2543	ศึกษาต่อระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2520	อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดบ้านกล้วย อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2522 – ปัจจุบัน	อาจารย์ 2 โรงเรียนดอนเจดีย์ (อนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์) อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี